

**DLOUHODOBÝ ZÁMĚR VZDĚLÁVÁNÍ A ROZVOJE
VZDĚLÁVACÍ SOUSTAVY ČESKÉ REPUBLIKY
NA OBDOBÍ 2015-2020**

OBSAH

1. Rozvoj společnosti a vzdělávání

- 1.1 Mezinárodní souvislosti
- 1.2 Hlavní trendy v oblasti ekonomiky a vzdělávání v České republice
- 1.3 Demografická projekce jako faktor kvantitativního vývoje jednotlivých úrovní vzdělávání

2. Strategie rozvoje regionálního školství

- A. Předškolní vzdělávání
- B. Základní vzdělávání
- C. Střední vzdělávání
- D. Vyšší odborné vzdělávání
- E. Strategie dalšího rozvoje sítě škol a školských zařízení
- F. Zefektivnění systému hodnocení žáků, škol a školského systému
Zefektivnit systém hodnocení žáků a škol (příklon k formativnímu hodnocení)
Poskytnout prostřednictvím výsledků z testování informaci každé škole o její práci
Zefektivnit hodnocení systému
- G. Rovné příležitosti ve vzdělávání, poradenství, vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami
Pedagogicko-psychologické poradenství ve školství a jeho změna
Kariérové poradenství
- H. Zlepšení podmínek pedagogických pracovníků
Kariérní systém učitelů, odměňování učitelů
Počáteční vzdělávání učitelů a jejich další vzdělávání
Postavení a příprava ředitelů škol
- I. Základní umělecké, jazykové a zájmové vzdělávání
Základní umělecké školy
Jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky
Zájmové vzdělávání
- J. Vzdělávání pro udržitelný rozvoj
- K. Ústavní a ochranná výchova a preventivně výchovná péče
- L. Další vzdělávání
- M. Řízení školského systému

3. Financování regionálního školství

Příloha č. 1: Kritéria realizace vybraných opatření

Příloha č. 2: Seznam zkratk

Příloha č. 3: Grafická část

Úvod

V roce 2014 byla schválena Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020 (dále jen „Strategie 2020“). Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2015-2020 (dále jen „Dlouhodobý záměr ČR“) je jedním z implementačních dokumentů Strategie 2020.

Dlouhodobý záměr ČR je zpracován v souladu s ustanovením § 9 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů a obsah materiálu a jeho členění odpovídá požadavkům vyhlášky č. 15/2005 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů a výročních zpráv, ve znění pozdějších předpisů.

Z hlediska Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „MŠMT“) představuje Dlouhodobý záměr ČR významný nástroj formování vzdělávací soustavy a je základem komunikace mezi centrem a kraji. Zakotvuje záměry, cíle a kritéria vzdělávací politiky vycházející ze Strategie 2020, určuje rámec dlouhodobých záměrů krajů a sjednocuje přístup státu a jednotlivých krajů zejména v oblasti nastavení parametrů vzdělávací soustavy. Trendy a cíle stanovené na úrovni ČR krajské úřady rozpracovávají pro specifické podmínky a potřeby svého kraje, navrhují a zdůvodňují svá konkrétní řešení.

Dlouhodobý záměr ČR vychází ze schválené Strategie 2020 a navazuje na Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2011-2015.

Stejně jako předcházející dlouhodobé záměry ČR byl i tento připraven pro celý systém regionálního školství České republiky. Vzdělávací soustavou se zabývá bez rozdílu jednotlivých zřizovatelů tedy tak, jak ji definuje školský zákon. Nezahrnuje vzdělávání na vysokých školách, které mají zpracovanou samostatnou koncepci rozvoje v souladu se zákonem č.111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů. Plně akceptuje zásadu rovnosti mužů a žen, problematiku ochrany životního prostředí a udržitelného rozvoje.

Dlouhodobý záměr ČR je vyhodnocován v souladu s ustanovením § 9 školského zákona jednou za čtyři roky před přípravou nového dlouhodobého záměru. Kritéria vyhodnocení Dlouhodobého záměru ČR na období 2015-2020 jsou uvedena v příloze č. 1.

Podle potřeby může být dílčí hodnocení za kratší období provedeno podle pravidel průběžného vyhodnocení implementace Strategie 2020 (informace o naplňování Dlouhodobého záměru ČR bude v rámci vyhodnocení Strategie 2020 předkládáno ve dvouletých intervalech vládě, tj. v roce 2016, 2018 a 2020) nebo např. pro potřeby hodnocení naplňování příspěvku Evropských strukturálních a investičních fondů (ESIF) vůči Dlouhodobému záměru.

Průběžná realizace a podpora úkolů a cílů stanovených v Dlouhodobém záměru bude finančně zabezpečena v rámci přidělených finančních prostředků ze státního rozpočtu do kapitoly MŠMT. Řada opatření bude spolufinancována z prostředků ESF (tato skutečnost je v uvedených případech uvedena). Celkový rámec finančních prostředků vychází z objemu finančních prostředků, které bude mít MŠMT v dalším období k dispozici pro oblast předškolního, základního, středního, vyššího odborného vzdělávání (dále jen „regionálního školství“) ze státního rozpočtu a z ESF (OP VVV).

1. Rozvoj společnosti a vzdělávání

1.1 Mezinárodní souvislosti

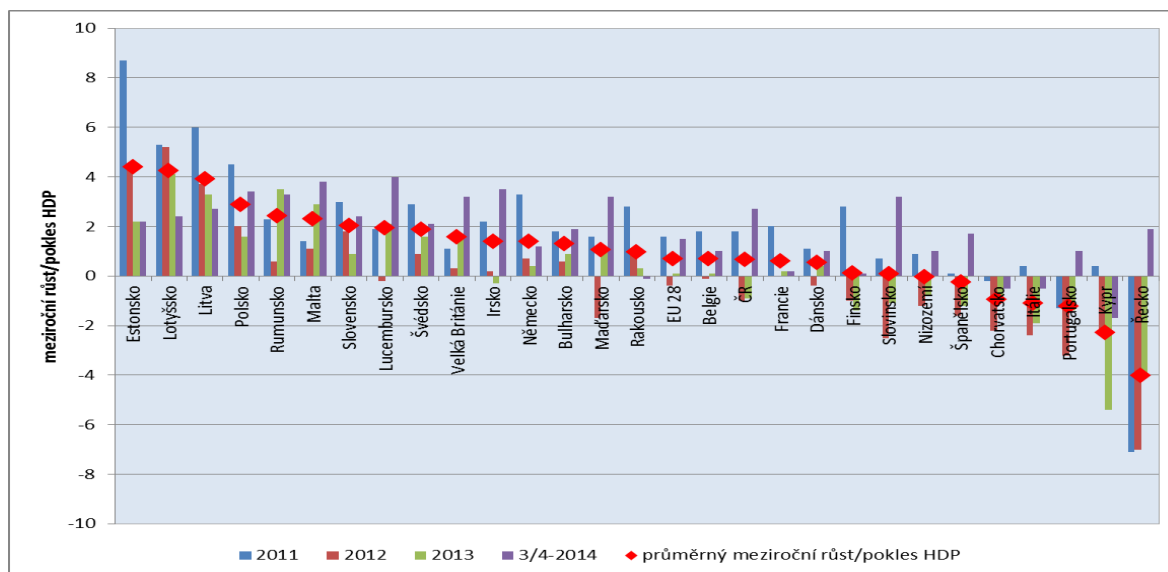
Ekonomický vývoj

Ekonomický vývoj prodělal od roku 2011 (tj. od minulého Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR) řadu významných změn. Celosvětový ekonomický vývoj byl i nadále ovlivněn celosvětovou ekonomickou krizí, na kterou vlády států reagovaly změnami ve svých politických prioritách. Na úrovni Evropské unie byla pro překonání hospodářské krize a vytvoření podmínek pro konkurenceschopnější ekonomiku vytvořena strategie Evropa 2020. Tato ekonomická strategie obsahuje pět hlavních vzájemně provázaných cílů (členské země si stanovily své vlastní cíle), ve kterých se promítají ekonomické, sociální a environmentální souvislosti rozvoje evropské společnosti a ve větší či menší míře se týkají oblasti vzdělávání. Ekonomická, sociální a environmentální hlediska společně tvoří základ pro rozvoj společnosti, vzdělávání a vzdělávací soustavy i v ČR. Evropa 2020 má být nástrojem pro vytvoření inteligentní a udržitelné ekonomiky založené na znalostech a inovacích, ekologičtějším nakládáním se zdroji, podporující začlenění, vykazující vysokou úroveň zaměstnanosti, produktivity a sociální soudržnosti. Jednotlivé země tak v reakci na krizi přijaly širokou škálu opatření, zejména v oblasti investic do infrastruktury, daní, trhu práce, regulačních reforem a obchodní politiky. V roce 2011 došlo poprvé od počátku ekonomické krize k určitému ekonomickému vzrůstu, a to ve většině zemí Evropské unie, v roce následujícím se ekonomický vývoj opět obrátil. Již v danou chvíli bylo zřejmé, že samotná ekonomická krize má mnohem hlubší kořeny, než s jakými politici prvotně počítali.

V roce 2013 pak v některých státech dochází opět k návratu do kladných hodnot ekonomického růstu (jednou z výjimek však je ČR s propadem -0,9 %), tento růst pokračoval i v roce 2014. Není však zřejmé, zda se bude jednat o růst dlouhodobý, protože v některých konkrétních zemích opětovně dochází k poklesu hodnot vzhledem k roku předchozímu.

Ekonomický vývoj je v jednotlivých evropských státech poměrně různorodý. Mírné oživení ekonomiky lze pozorovat u pobaltských zemí, naopak země jižní Evropy jsou v dlouhodobém ekonomickém propadu.

Graf č. 1: Vývoj meziročních nárůstů/poklesů HDP v jednotlivých státech EU (2011-3. čtvrtletí 2014)

Pozn. 1: Hrubý domácí produkt je sledován ve formě meziročního růstu ve stálých cenách

Pozn. 2: Průměrným meziročním růstem/poklesem HDP je myšlen aritmetický průměr hodnot z let 2011, 2012, 2013 a 3. čtvrtletí 2014

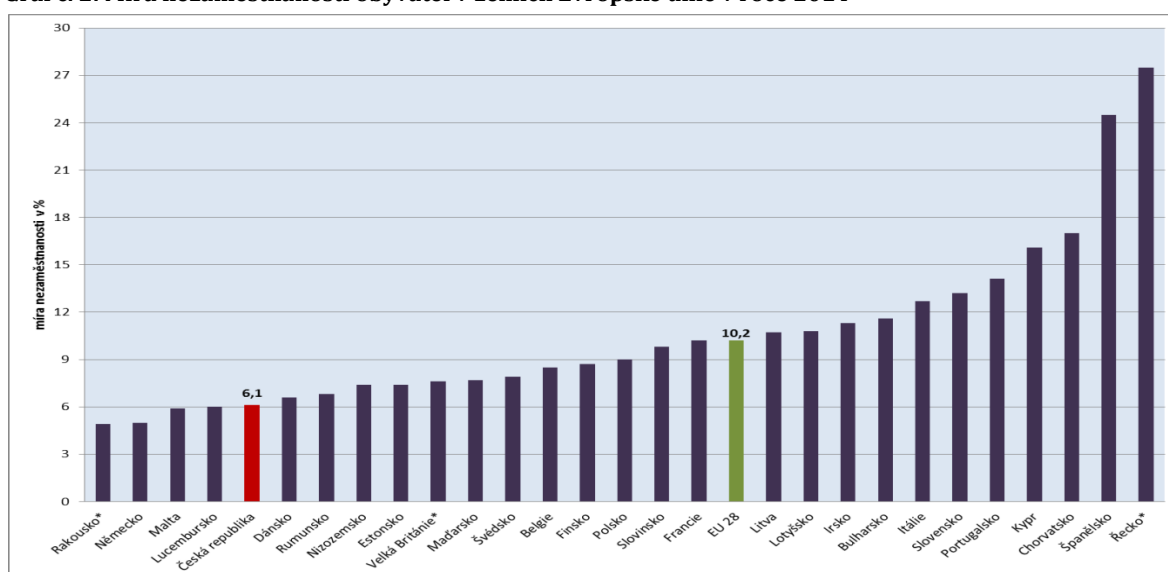
Zdroj dat: Eurostat

V souladu s ekonomickým vývojem se vyvíjí také situace na trhu práce. Nárůst nezaměstnanosti, který byl zaznamenán již od počátku ekonomické krize, se v členských zemích Evropské unie nedaří nijak zásadně ani v současné době snižovat.

V České republice je nezaměstnanost oproti ostatním státům Evropské unie poměrně nízká. Míra nezaměstnanosti obyvatel se v roce 2013 pohybovala kolem 7 % a v roce 2014 byla průměrná míra této nezaměstnanosti 6,1 %. ČR patří dlouhodobě k zemím s nízkou nezaměstnaností¹. A v podstatě se jí zásadnějším způsobem nedotkla ani po dobu celé ekonomické krize. Navíc současný vývoj naznačuje, že by se mohla v následujících letech ještě snižovat.

Jako mnohem větší ekonomický problém než je nezaměstnanost v celkové populaci se v rámci EU projevuje nezaměstnanost mladé populace, tj. osob ve věku 15 - 24 let. Míra nezaměstnanosti mladé populace je u mnoha států podstatně vyšší než míra nezaměstnanosti celkové populace. Stejně jako u celkové nezaměstnanosti i zde dosahuje ČR nižších hodnot ve srovnání s průměrem EU a v posledních třech letech dochází k poklesu. V roce 2014 dosáhla průměrná míra nezaměstnanosti mladé populace v ČR 15,9 %² (EU – 22,2%)³.

Graf č. 2: Míra nezaměstnanosti obyvatel v zemích Evropské unie v roce 2014

Pozn.: Výpočet míry nezaměstnanosti dle Mezinárodní organizace práce ILO, ukazatel vyjadřuje podíl nezaměstnaných (lidé ve věku 15-74 let bez zaměstnání) z celkového počtu pracovních sil (zaměstnaní i nezaměstnaní).

* vztahuje se k roku 2013

Zdroj dat: Eurostat

Klíčovou roli při formování současného a budoucího ekonomického růstu hraje vzdělávání, neboť roční mzdové náklady významně rostou s vyšší úrovní vzdělání. Na tento vývoj má zároveň vliv také kvalita vzdělávání, nicméně tento dopad se projevuje až s určitým zpožděním. Výdaje na vzdělávání jako podíl HDP charakterizují, jakou prioritou je v jednotlivých zemích vzdělávání v porovnání s ostatními resorty. V ČR dosahují výdaje na vzdělávání 5 % HDP a ČR tak zaostává za průměrem zemí OECD (6,1 %) i za průměrem zemí EU (5,8 %)⁴. Na vzdělávání vynakládají méně pouze Itálie, Maďarsko a Slovensko.

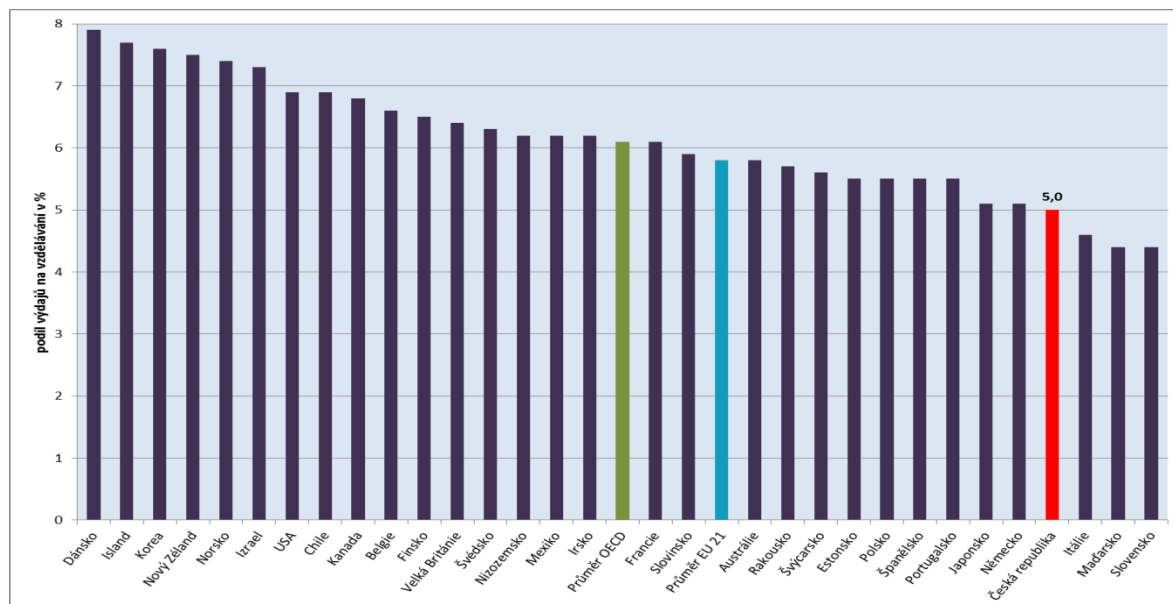
¹ Míra nezaměstnanosti v EU v roce 2013 – 10,9 %, v roce 2014 – 10,2 %.

² Míra nezaměstnanosti mladé populace – ČR: 2013 – 18,9 %, 2012 – 19,5 %, EU: 2013 – 23,7 %, 2012 – 23,2 %.

³ Zdroj EUROSTAT, jedná se o hodnoty k datu 5. 3. 2015.

⁴ Data studie OECD vydané v roce 2014 se vztahují k roku 2011.

Graf č. 3: Výdaje na vzdělávání jako procento HDP podle studie OECD z roku 2014

Pozn.: referenční rok 2011

Zdroj dat: Education at a Glance, OECD, 2014

Ekonomický výkon ČR je úzce propojen s globálním sociálním a environmentálním vývojem. Současné společnosti jsou proto v důsledku globalizace vystaveny četným výzvám a zároveň narážejí na přírodní limity. Vzdělávací systémy musí reflektovat tyto výzvy a pokusit se předcházet celospolečenským rizikům. Potřeba vyrovnat se s novou situací nezbytně ovlivní i podobu vzdělávání, neboť přímo souvisí se způsoby předávání znalostí i strukturou cílových skupin.

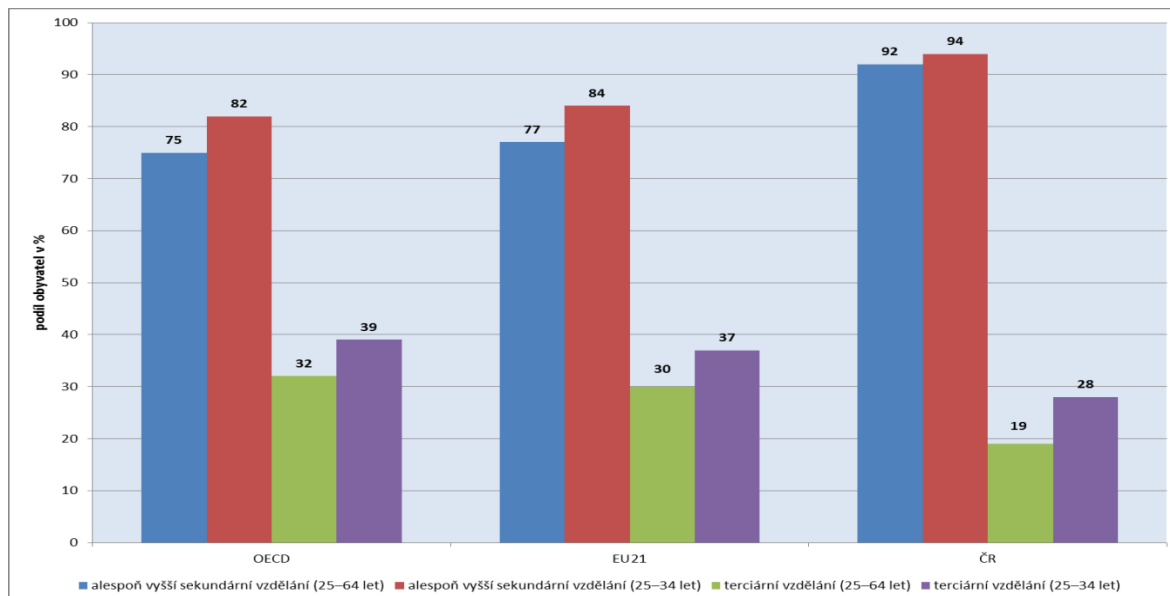
Z globálního pohledu je pro vzdělávání v letech 2015-2020 v ČR relevantní zejména příprava zaměřená na udržitelný rozvoj. Očekávaná globální agenda pod záštitou OSN (září 2015) nebude preferovat pouze ekonomické veličiny vývoje společnosti, ale bude podporovat také sociální a environmentální vývoj ve světě a akcentovat potřebu umožnit kvalitní život rostoucímu počtu lidí v dlouhodobém horizontu. Důležitou roli v naplňování této agendy má hrát i kvalitní vzdělávání pro všechny, které bude umožněno všem bez nerovnosti v přístupu ke vzdělávání. ČR bude do tohoto procesu jakožto členský stát OSN aktivně zapojena a témata udržitelného rozvoje budou do vzdělávacích oblastí přiměřeně začleňována (viz kapitola J).

Vývoj ve vzdělávání

Společenské, ekonomické a environmentální změny ve světě, kterými společnost prošla v minulém období, a zejména pak ekonomická krize, posílily význam kvalitního vzdělání jak z pohledu úspěšnosti na trhu práce, tak z hlediska společenské soudržnosti a udržitelného rozvoje, ale také z hlediska působení na pozitivní sebehodnocení. Investice do vzdělání jsou významné i pro stát. Z dat uvedených v publikaci OECD Education at a Glance je patrné, že v zemích OECD je více než polovina růstu HDP spojena s růstem příjmu osob s vysokoškolským vzděláním. OECD současně upozorňuje, že úspěch na trhu práce je stále více spojen s celoživotním vzděláváním, které je zejména ve vyšších věkových skupinách stále nedostatečné.

Pokračuje trend růstu vzdělanosti, a to ve všech sledovaných věkových skupinách. Ve většině zemí děti dosahují vyššího vzdělání než jejich rodiče. I přes tento pozitivní jev existuje poměrně široká skupina obyvatel, u které naopak dochází k rozšiřování jevu ngramotnosti. V ČR lze naopak pozorovat nárůst počtu lidí s terciárním vzděláním. Navíc stávající vývoj naznačuje, že dochází k dalšímu růstu.

Graf č. 4: Podíly obyvatel podle nejvyššího dosaženého vzdělání podle studie OECD 2014

Pozn.: referenční rok 2012

Zdroj dat: Education at a Glance, OECD, 2014

1.2 Hlavní trendy v oblasti ekonomiky a vzdělávání v České republice

Ekonomický vývoj

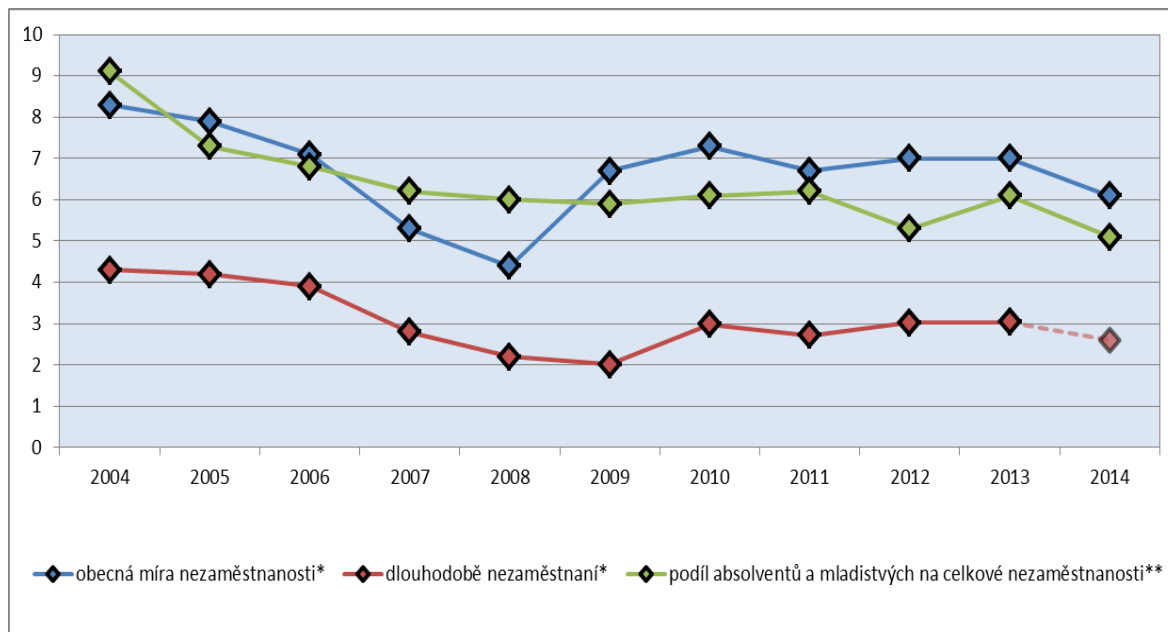
Ekonomický vývoj v České republice byl v uplynulých 4 letech (od posledního Dlouhodobého záměru ČR) stále ovlivněn ekonomickou krizí.

Rok 2012 charakterizovalo několik na první pohled protichůdných jevů. Podle vývoje HDP se ekonomika nacházela v recesi, míra zaměstnanosti několik čtvrtletí za sebou plynule rostla. Zároveň narůstal počet registrovaných lidí bez práce a zvyšovala se míra nezaměstnanosti. Trh práce zaznamenal současně růst zaměstnanosti i míry nezaměstnanosti.

Rok 2013 poznamenal českou ekonomiku pokračující recesí – meziroční pokles HDP o 0,9 % byl stejný jako v roce 2012. Během roku se výkonnost ekonomiky postupně zlepšovala. Stejně jako v roce 2012 docházelo k růstu celkové zaměstnanosti, což bylo způsobeno stále hojnějším využíváním „nestandardních“ forem pracovních úvazků na trhu práce (práce na dobu určitou, práce na částečný úvazek).

Podle zpráv vydaných Českým statistickým úřadem ekonomika za tři čtvrtletí roku 2014 překonala období recese a objevují se známky obratu k lepšímu. Příznivý je i obrat na trhu práce. K růstu ekonomiky (měřeno růstem HDP) ve 3. čtvrtletí nejvíce přispěl zpracovatelský průmysl, služby, stavební výroba a zemědělství. Na růstu ekonomiky se také podílela domácí poptávka. Pozitivním jevem je, že se v ČR podařilo i přes nepříznivou ekonomickou situaci v předchozích letech, stabilizovat nezaměstnanost na únosných hodnotách. Dlouhodobá nezaměstnanost se sice meziročně nepatrně zvýšila (o 0,2 p. b.), ale stále ČR patří mezi země, kde je sledovaný ukazatel pod úrovní EU. Podíl absolventů a mladistvých na celkové nezaměstnanosti nabývá také poměrně nízkých hodnot, tento jev je však do značné míry způsoben značným nárůstem podílu osob vstupujících do terciárního vzdělávání, a nikoliv zlepšující se uplatnitelností těchto absolventů na trhu práce.

Graf č. 5: Vývoj míry nezaměstnanosti v ČR v % (2004–2014)

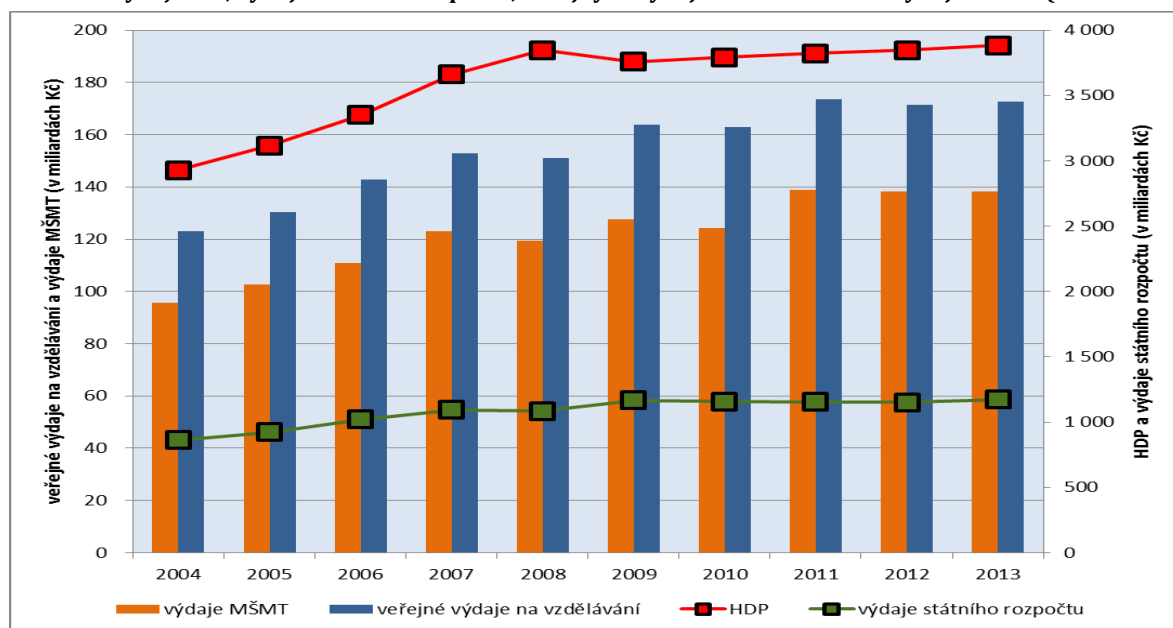

Pozn.: *) průměrná hodnota za sledovaný kalendářní rok; dlouhodobě nezaměstnaní - v roce 2014 průměrná hodnota za 3. čtvrtletí; **) hodnota za duben sledovaného kalendářního roku.
Zdroj dat: ČSÚ, NÚV, Eurostat

Značným problémem české ekonomiky jsou celkově se zvyšující nároky na výdaje státního rozpočtu při nepřilíš rostoucímu HDP. To způsobuje značné schodkové rozpočty v předchozích letech.

Výše veřejných výdajů na vzdělávání v ČR je od roku 2011 prakticky konstantní a při srovnání s některými jinými resorty výdaje do vzdělávání neklesají. Do určité míry je tím zabezpečena úloha státu podporovat vzdělávání jako veřejnou službu pro všechny, která umožňuje svobodnou volbu vzdělávací cesty všem skupinám obyvatel. S ohledem na mezinárodní srovnání je však pětiprocentní podíl výdajů na vzdělávání ze státního rozpočtu stále jedním z nejnižších v zemích EU i OECD.

Graf č. 6: Vývoj HDP, výdajů státního rozpočtu, veřejných výdajů na vzdělávání a výdajů MŠMT (2004–2013)

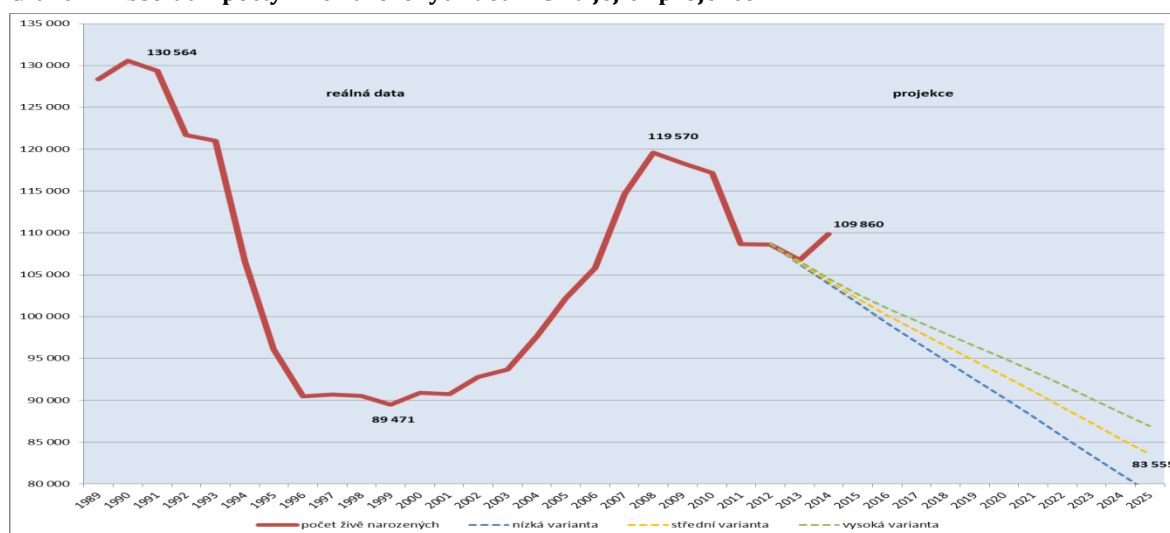

Zdroj dat: MŠMT

1.3 Demografická projekce jako faktor kvantitativního vývoje jednotlivých úrovní vzdělávání

Pro odhad budoucího vývoje počtu dětí, žáků a studentů v jednotlivých úrovních vzdělávacího systému je základním vstupním faktorem demografický vývoj. Současný demografický vývoj v ČR je mj. ovlivněn odkládaným rodičovstvím silných populačních ročníků 70. let minulého století. V současné době se tato skutečnost projevuje v reálné rovině nedostatečnými kapacitami v předškolních zařízeních v některých lokalitách a následně na 1. stupni základní školy. Všechny ostatní segmenty regionálního školství budou touto zvýšenou porodností rovněž ovlivněny, již však s několikaletým odstupem. Opačnou situaci, klesající počet žáků a studentů, v současné době zažívá oblast středního a vyššího odborného vzdělávání.

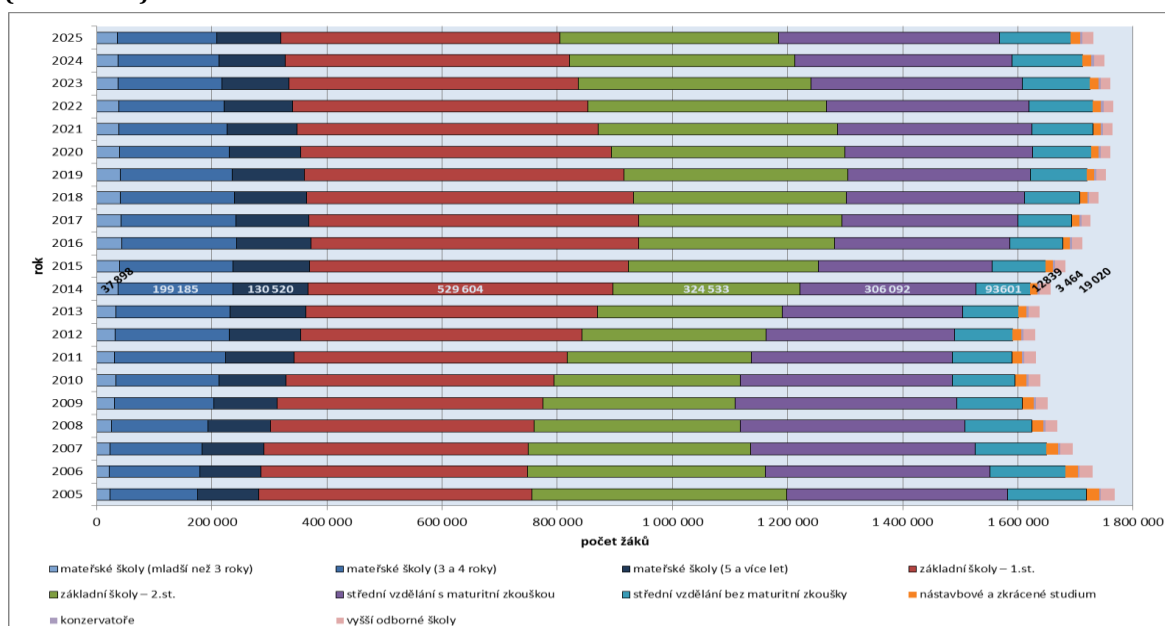
Graf č. 7: Absolutní počty živě narozených dětí v ČR a jejich projekce

Pozn.: Graf znázorňuje reálné počty živě narozených dětí do roku 2014 a oficiální demografickou projekci ČSÚ od roku 2013. Nesoulad projekce s reálným vývojem bude v dalších letech potřeba korigovat podle aktuálního počtu živě narozených dětí.

Zdroj dat: ČSÚ

Graf č. 8: Prognóza vývoje počtu dětí, žáků a studentů v jednotlivých segmentech regionálního školství (2005–2025)

Pozn.: Pouze denní forma vzdělávání. Reálná data do roku 2014. Projekce počtu dětí v MŠ – varianta vývoje v případě zavedení povinného předškolního vzdělávání 5letých dětí.

Zdroj dat: MŠMT

Z uvedeného grafu jsou patrné změny počtu dětí, žáků a studentů v regionálním školství. Zejména je třeba vzít v úvahu zvyšující se počty dětí v základním vzdělávání, a to především na 1. stupni základních škol, dále stagnující počty ve středním vzdělávání a snižující se počty ve vyšším odborném vzdělávání. Počet dětí v mateřských školách bude kolem roku 2017/18 klesat.

2. Strategie rozvoje regionálního školství

Vzdělávání pro budoucnost

Společnost současné doby je společností rychlých změn (technologických, ekonomických, společenských a environmentálních), které ovlivňují ekonomiku a ve svém důsledku celou společnost. Pro budoucí období, které přesahuje období Dlouhodobého záměru, je třeba počítat s tím, že cíle a obsah vzdělávání bude třeba budoucím trendům výrazněji přizpůsobit.

Kromě personálních kapacit soustředěných na inovace vzdělávání, které budou orientovat školy na budoucí potřeby v osobní, pracovní i společenské oblasti, bude důležité věnovat pozornost také přípravě škol po stránce personální i materiální na budoucí změny.

Zásadním tématem je v řadě ekonomických, ale i společenských odvětvích identifikovat budoucí očekávatelné změny a transformovat je do vzdělávací oblasti tak, aby byla příští generace připravena úspěšně řešit takové situace a výzvy (ekonomické, sociální a environmentální), které v současnosti dokážeme jen obtížně předvídat.

Ve svém důsledku to bude znamenat posléze systematictější přístup k

- inovaci rámcových vzdělávacích programů,
- přípravě učitelů na tyto změny (v pregraduální přípravě i v jejich dalším vzdělávání),
- racionálnímu vybavování škol nezbytnými výukovými prostředky,
- řízení změn, které budou tyto inovace provázet,
- vzdělávání pro udržitelný rozvoj.

Dá se očekávat, že výraznější změny budou nutné pro oblast vysokých, vyšších odborných a středních škol zejména odborného zaměření, ale v přiměřené míře je třeba věnovat pozornost budoucím trendům již ve vzdělávání v základních školách.

Ve vzdělávací oblasti je také v budoucím období nutné posoudit efektivitu současných forem vzdělávání v souvislosti s technologickým nástupem sdílení informací a soustředit se na rozvoj výukových technologií, které umožní zpřístupnit vzdělávaným relevantní informace. Zapojení moderních technologií do vyučování, rozvoj kompetencí žáků v oblasti práce s informacemi, s digitálními technologiemi a také rozvoj informatického myšlení žáků tak, aby měli možnost uplatnění v informační společnosti v průběhu celého života je cílem Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020 (viz <http://www.msmt.cz/ministerstvo/strategie-digitalniho-vzdelavani-do-roku-2020>).

Stejně tak je třeba zajistit vzdělávání pro udržitelný rozvoj, které každému člověku umožní získat znalosti, dovednosti, postoje a hodnoty potřebné pro vytváření udržitelné budoucnosti a které spočívá ve vyvážení ekonomického, sociálního a environmentálního rozvoje. Současně je třeba se zaměřovat na rozvoj aktivního občanství, participaci v občanské společnosti a vzdělávat k toleranci, vzájemnému respektu a demokratickým hodnotám.

Ve vztahu ke sféře světa práce má vzdělávací systém vytvářet základ pro občanské uplatnění a zapojování pro sociálně, ekonomicky i environmentálně udržitelný rozvoj společnosti a pro dlouhodobou uplatnitelnost absolventů i podmínky k snazšímu přechodu na trh práce z těch částí vzdělávací soustavy, které své žáky a studenty pro bezprostřední uplatnění připravují. Struktura škol a školského systému bude orientována na potřeby vyváženého rozvoje společnosti a obsahy učiva přizpůsobovány měnícímu se hospodářskému i společenskému prostředí.

Tato očekávání do určité míry předjímá i Strategie 2020, která v této souvislosti zdůrazňuje triádu oblastí, na které se má vzdělávání soustředit; tedy zlepšováním kvality výuky a pedagogické zdatnosti učitelů a efektivního řízení vzdělávacího systému více podpořit rozvoj osobnosti vzdělávaných, jejich vybavování pozitivními lidskými a občanskými postoji a přípravu na pracovní uplatnění.

Snižování nerovnosti ve vzdělávání

Druhý základní pilíř současných vzdělávacích strategií stanovuje pro následující období průřezovou prioritu v oblasti rovných příležitostí ke vzdělávání.

Je významným úkolem pro vzdělávací soustavu, aby každému jednotlivci vzdělávání umožnila maximálně rozvinout vlastní potenciál a byla zajištěna dobrá dostupnost a prostupnost všech stupňů škol pro všechny společenské skupiny.

Každému dítěti by mělo být umožněno vstoupit již do počáteční etapy předškolního vzdělávání a ranou intervencí podporovat zejména účast dětí a žáků s potřebou podpůrných opatření i jejich rodiče. Již v této fázi vzdělávání, ale i v následných etapách omezovat možnou budoucí neúspěšnost ve vzdělávání prostřednictvím rozvoje kompetencí pedagogů a spolupráce škol s fungujícími poradenskými službami.

Základním předpokladem fungujícího vzdělávacího systému je jeho dobrá dostupnost a prostupnost všech stupňů škol pro všechny společenské skupiny, ale i omezování formální diferenciace vzdělávacích cest na nižších stupních vzdělávání a podpora rovných šancí pro přechod do sekundárního i terciárního vzdělávání.

V této souvislosti je nutné zmínit i problematiku genderové rovnosti ve vzdělávání, neboť se přímo týká genderové diskriminace na pracovním trhu. Klíčovou roli v odstraňování genderových stereotypů při vzdělávání i v rámci kariérového poradenství hrají otevřený přístup ke vzdělávání a kariérové informace. Široká informovanost o vzdělávacích možnostech, stejně tak jako informace ze sféry práce napomáhají odstraňovat zažitá stereotypní myšlení a předsudky o mužských a ženských rolích a o přípravě na povolání vhodná pro ženy a muže. Při uplatňování politiky rovnosti žen a mužů v oblasti vzdělávání bude MŠMT v následujícím období vycházet z Vládní strategie pro rovnost žen a mužů v České republice na léta 2014–2020.

Do budoucna bude vytvářen prostor pro inkluzivní, stimulační a motivující prostředí k učení v průběhu celého života a k tomu, aby každý si mohl kdykoliv v průběhu svého života vzdělání doplnit, zvýšit či rozšířit. Pro předcházení předčasným odchodům ze vzdělávání je nutné zajistit podporu dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami zejména v období přechodů stupňů vzdělávání.

Kvalita vzdělávání a zlepšování pedagogických dovedností učitelů

Úspěch společnosti je do značné míry postaven na kvalitním vzdělávacím systému, který se opírá o erudované učitele. Míra kvality vzdělávání je s odborností učitelů a jejich dalšími pedagogickými dovednostmi úzce propojena. Významnou pozornost je tedy třeba v budoucím období soustředit na počáteční přípravu a průběžnou profesní podporu učitelů.

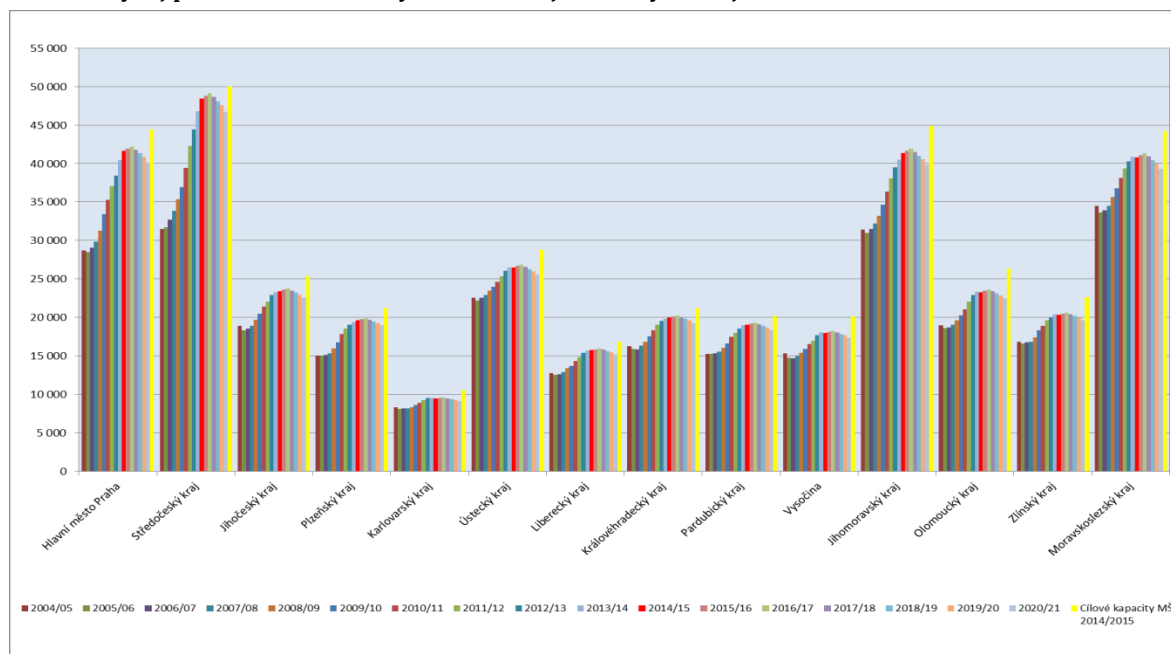
Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR 2015–2020 přejímá základní opatření uvedená ve Strategii 2020 a stanovuje pro budoucí období hlavní cíle zvýšení dostupnosti a kvality předškolního vzdělávání, zkvalitnění 2. stupně základního vzdělávání, podporu středního odborného školství, dokončení kariérního systému a standardu profese učitele a přiměřený rozvoj sítě škol a školských zařízení k dlouhodobé uplatnitelnosti absolventů ve společnosti a na trhu práce.

A. Předškolní vzdělávání

Populační nárůst v minulých letech způsobil v některých oblastech ČR nedostatečné kapacity mateřských škol, především ve velkých městech a některých přilehlých aglomeracích.

MŠMT vytvořilo fond na podporu rozvoje kapacit mateřských a základních škol, jehož cílem je kromě zajištění potřebných kapacit pro docházku v posledním ročníku mateřské školy a pro plnění povinné školní docházky, dosáhnout efektivního využití budovaných kapacit mateřských a základních škol v území a předejít budování nadbytečných kapacit předškolního a základního vzdělávání ve spádových oblastech. Další kapacity MŠ budou zajištěny v rámci Integrovaného regionálního operačního programu (IROP).

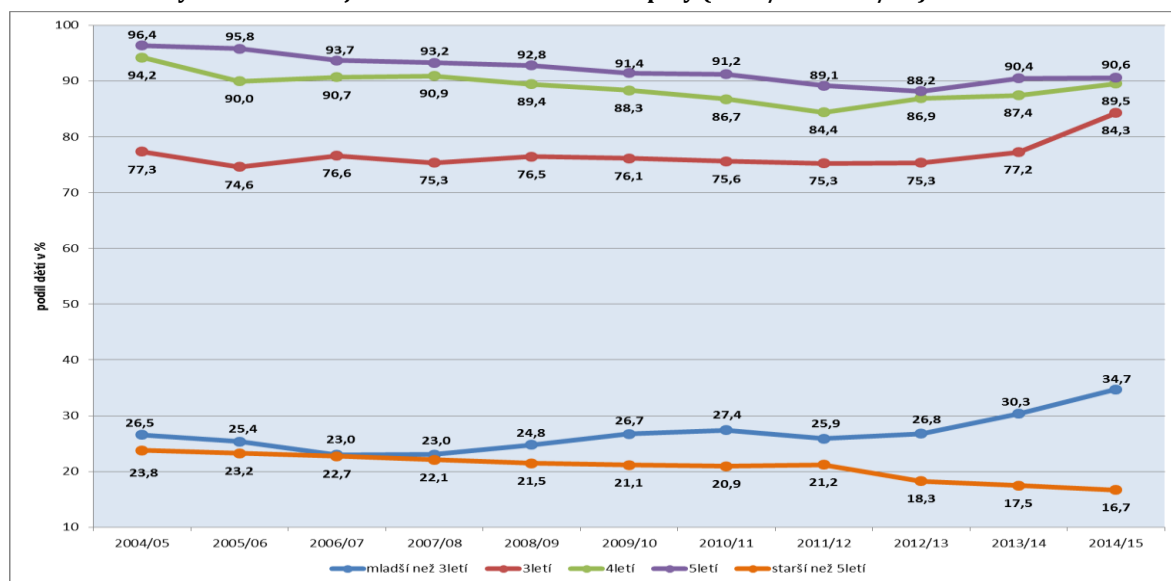
Graf č. 9: Vývoj počtu dětí v mateřských školách v jednotlivých krajích

Pozn.: Reálná data do roku 2014/15. Varianta vývoje v případě zavedení povinného předškolního vzdělávání 5letých dětí.
Zdroj dat: MŠMT

Potřebu zvýšení kapacit v mateřských školách významně ovlivňuje míra účasti okrajových věkových skupin, tj. dětí mladších 3 let a starších 5 let.

Graf č. 10: Podíly dětí navštěvujících MŠ z dané věkové skupiny (2004/05–2014/15)

Zdroj dat: MŠMT

Je již obecně uznávaným názorem, který je mj. obsažen ve Strategii 2020, že „zejména v případě dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí má kvalifikovaná výchova a vzdělávání dětí od velmi raného věku velký potenciál eliminovat hendikepy, které si děti přinášejí z rodiny, a zvýšit jejich vzdělávací šance“. Předškolní vzdělávání má pro zlepšení vyhlídek dítěte úspěch v následném vzdělávacím procesu mimořádný význam. Povinné vzdělávání v posledním ročníku předškolního vzdělávání je důležité zejména pro osobnostní a sociální vývoj dětí, pro vyrovnání nerovnoměrností v jejich vývoji a usnadnění jejich vstupu do základního vzdělávání. Zavedení povinného posledního roku předškolního vzdělávání zajistí téměř 100% docházku 5letých dětí přednostně do mateřských škol, případně do přípravných tříd základních škol.

Také výchova a péče o děti do 3 let není v ČR dosud systémově řešena. Tato oblast nespadá pouze do gesce MŠMT, ale je potřeba ji řešit v součinnosti s Ministerstvem zdravotnictví a Ministerstvem práce a sociálních věcí a doporučit odpovídající institucionální řešení. Akceptování zájmu po předškolním vzdělávání pro děti již od dvou let v mateřských školách ve větší míře než dosud vyvolá potřebu upravit podmínky pro činnost mateřských škol (snížením počtu dětí ve třídě, zvýšením počtu pomocného personálu, vhodné materiální vybavení pro tuto věkovou kategorii, zajištění bezpečnostních a hygienických podmínek, úpravu RVP). Jedním z argumentů pro přijímání dvouletých dětí do mateřských škol je z hlediska státu prokazatelná ekonomická výhodnost včasného návratu rodičů na trh práce. Protiargumentem jsou však poznatky pedagogiky, vývojové a sociální psychologie, že většina dětí dosahuje potřebné zralosti až kolem tří let.

Mezi hlavní úkoly v oblasti předškolního vzdělávání pro následující období patří především zavedení povinného posledního ročníku předškolního vzdělávání a podpora mateřských škol při začleňování dětí ze znevýhodněných skupin, v místech zvýšeného zájmu o předškolní vzdělávání navýšení nedostatečných kapacit mateřských škol a zvyšování kvality předškolního vzdělávání.

Předškolní vzdělávání				
Opatření Strategie 2020	Opatření Dlouhodobého záměru ČR	Termín	Zdroj financování	Gesce
A.1 zavést poslední rok předškolního vzdělávání jako povinný	A.1.1 Připravit návrh legislativní úpravy k zavedení povinného posledního ročníku předškolního vzdělávání a v rámci legislativního řešení zajistit a) přijetí dítěte do posledního ročníku před nástupem do základní školy v rámci spádového obvodu, případně jeho přijetí v jiném zařízení, které je zařazeno v rejstříku škol a školských zařízení, b) zřízení přípravné třídy základní školy jako alternativní způsob předškolní přípravy určené např. pro děti s odkladem povinné školní docházky.	2015	státní rozpočet	MŠMT
A.2 systematickým posilováním sítě mateřských škol a jejich kapacit vytvářet podmínky pro to, aby každé dítě, jehož zákonní zástupci o to požádají, mohlo být přijato do předškolního vzdělávání	A.2.1 Navýšit v místech potřeby kapacity mateřských škol s podporou obcí a MŠMT prostřednictvím: a) fondu MŠMT (a MF) na podporu kapacit MŠ a ZŠ, b) z rozpočtu ERDF v rámci Integrovaného regionálního operačního programu. A.2.2 Zvýšit zodpovědnost a zainteresovanost obcí při zvyšování kapacity mateřských škol v lokalitách, kde došlo ke koncentraci mladých rodin s dětmi. A.2.3 Podporovat vznik mateřských škol určených ke vzdělávání dětí zaměstnanců zřizovatele nebo jiného zaměstnavatele.	od 2015	státní rozpočet, IROP	MŠMT, MF, MMR, zřizovatelé
A.3 posilovat spolupráci	A.3.1 V rámci výzev OP VVV rozvíjet formy spolupráce rodičů na	od	státní	MŠMT,

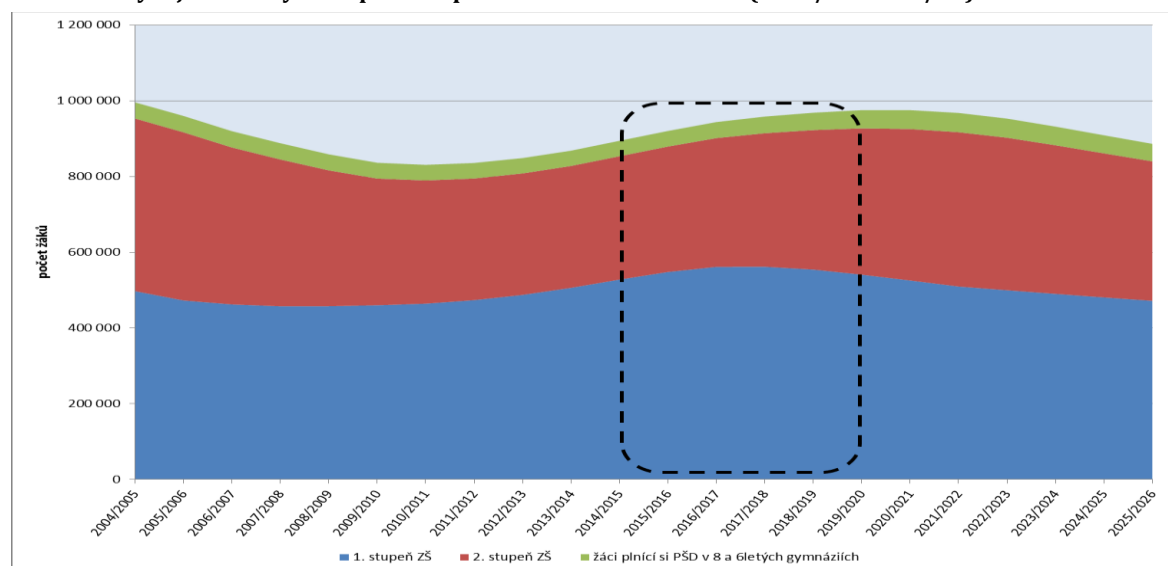
mezi rodinou a školním prostředím	činnosti školy, zapojování do společných aktivit, možnost podílet se na plánování programu mateřské školy.	2016	rozpočet, OP VVV	zřizovatelé, školy
A.4 cíleně zvyšovat účast na předškolním vzdělávání dětí ze skupin a lokalit ohrožených sociálním vyloučením	A.4.1 Ve spolupráci s orgány sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) a dalšími odborníky v této oblasti motivovat rodiny ze skupin a lokalit ohrožených sociálním vyloučením k účasti jejich dětí v mateřské škole, popř. v jiném zařízení pro děti předškolního věku. A.4.2 Současně se zavedením povinného posledního ročníku předškolního vzdělávání zahájit diskuzi se zástupci MPSV, OSPOD a dalšími odborníky v této oblasti o možnosti (v případě neúspěchu jiných stimulů) odebrání sociálních dávek pro rodiny, jejichž děti se nezúčastní předškolního vzdělávání. A.4.3 Začlenit problematiku vzdělávání dětí ze skupin a lokalit ohrožených sociálním vyloučením do programů připravujících pedagogy působící v předškolním vzdělávání. A.4.4 Systematicky rozvíjet kompetence pedagogů mateřských škol pro podporu při začleňování dětí s potřebou podpůrných opatření.	průběžně 2016 od 2016 od 2016	ESF, státní rozpočet státní rozpočet ESF, státní rozpočet OP VVV	MŠMT, OSPOD MŠMT, MPSV MŠMT MŠMT
A.5 zahájit diskuzi o obsahu vzdělávání učitelů mateřských škol a možném požadavku na jejich vyšší kvalifikaci	A.5.1 Připravit analytický podklad pro diskuzi o potřebě vyšší kvalifikace učitelů mateřských škol a projednat možnost zvýšení kvalifikace učitelů v mateřských školách s Asociací předškolní výchovy, Asociací středních pedagogických škol, dalšími profesními organizacemi a dalšími odborníky v oblasti předškolního vzdělávání. A.5.2 Zahájit diskuzi o úrovni kvalifikačních předpokladů pro výkon učitele mateřské školy.	2015	státní rozpočet	MŠMT
A.6 s využitím nástrojů a metod pedagogického výzkumu vyhodnotit praktické zkušenosti s kurikulární reformou v oblasti předškolního, základního a středního vzdělávání	A.6.1 Zhodnotit dosavadní zkušenosti s uplatňováním rámcových a školních vzdělávacích programů. A.6.2 Navrhnout úpravy v souladu s plánovaným zastřešujícím kurikulárním dokumentem (typu Národní program vzdělávání). A.6.3 Zhodnotit dosavadní účinnost dvouступňového kurikula a zjednodušit mechanismus provádění úprav v ŠVP při změnách RVP. A.6.4 Podpořit manuální zručnost a prvky polytechnické výchovy ve vzdělávání v mateřských školách (např. technické hračky a stavebnice, metodické doporučení vč. příkladů dobré praxe)	od 2016 2020	státní rozpočet	MŠMT
A.7 ve spolupráci s ostatními věcně příslušnými resorty navrhnout systémové řešení v oblasti vzdělávání a péče o děti do 3 let; alternativní formy péče o děti ve věku do zahájení povinné školní docházky, které	A.7.1 Zahájit diskuzi se zástupci MZd, MPSV týkající se výchovy a péče dětí do 3 let. A.7.2 MŠMT bude spolupracovat s MPSV při zajištění možnosti přístupu dětí mladších 3 let do zařízení pro děti předškolního věku.	2015 od 2015	státní rozpočet státní rozpočet	MPSV, MZd, MŠMT MPSV, MŠMT,

nemají silné výchovné a vzdělávací poslání (např. dětská skupina), podporovat jen jako dočasnou alternativu do doby dostatečného navýšení kapacit mateřských škol, popř. jiných vzdělávacích institucí				

B. Základní vzdělávání

Základní školy se v současné době potýkají se zvýšeným počtem žáků na 1. stupni základního vzdělávání. Počet žáků na 1. stupni základního vzdělávání se bude zvyšovat až do roku 2017. Potvrdil se tak předpoklad uvedený v minulém dlouhodobém záměru. Na 2. stupni základního vzdělávání zaznamenáváme zvýšený počet žáků se zpožděním, tj. vzrůstající trend lze zaznamenat od školního roku 2013/14.

Graf č. 11: Vývoj struktury žáků plnících povinnou školní docházku (2004/05–2025/26)

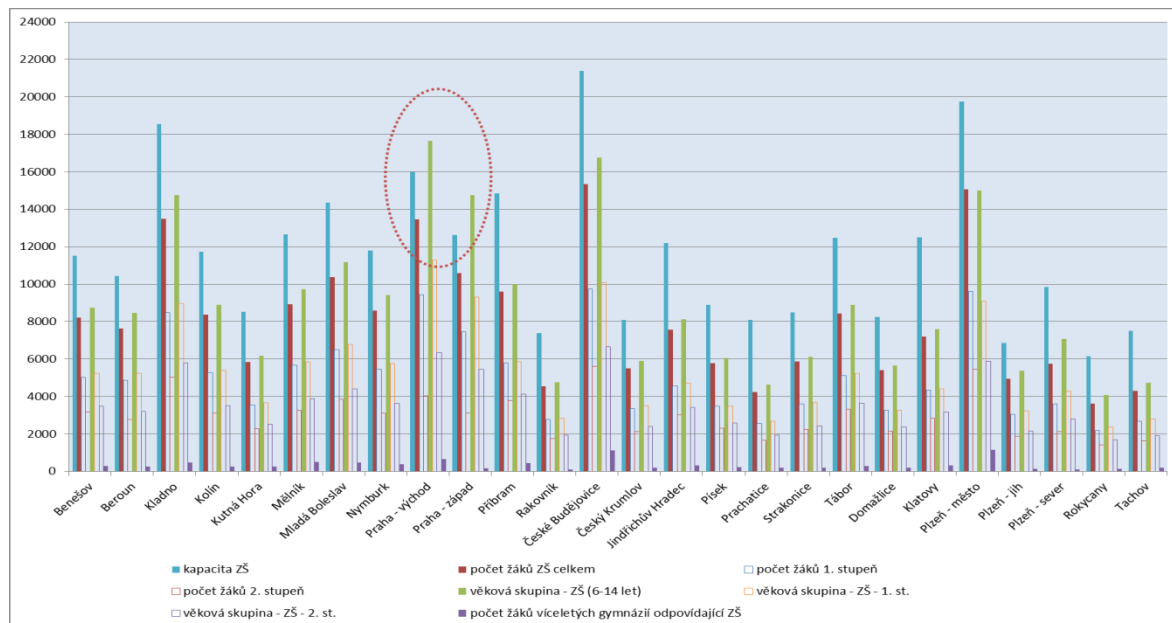

Zdroj dat: MŠMT

Přes zvyšující se počet žáků ve věku 6–15 let jsou kapacity základních škol (evidované ve školském rejstříku) v republikovém měřítku dostačující. To však nevylučuje, že na místní úrovni vznikne problém se zajištěním povinné školní docházky v oblastech, kde výstavba nových bytových komplexů nebyla doprovázena výstavbou nových základních, popř. mateřských škol. V českých okresech je nejtěživější situace v okresech Praha-východ a zejména Praha-západ, kde již nynější požadavky na přijetí žáků do základních škol leckde převyšují jejich současné kapacity s negativním výhledem na další období.

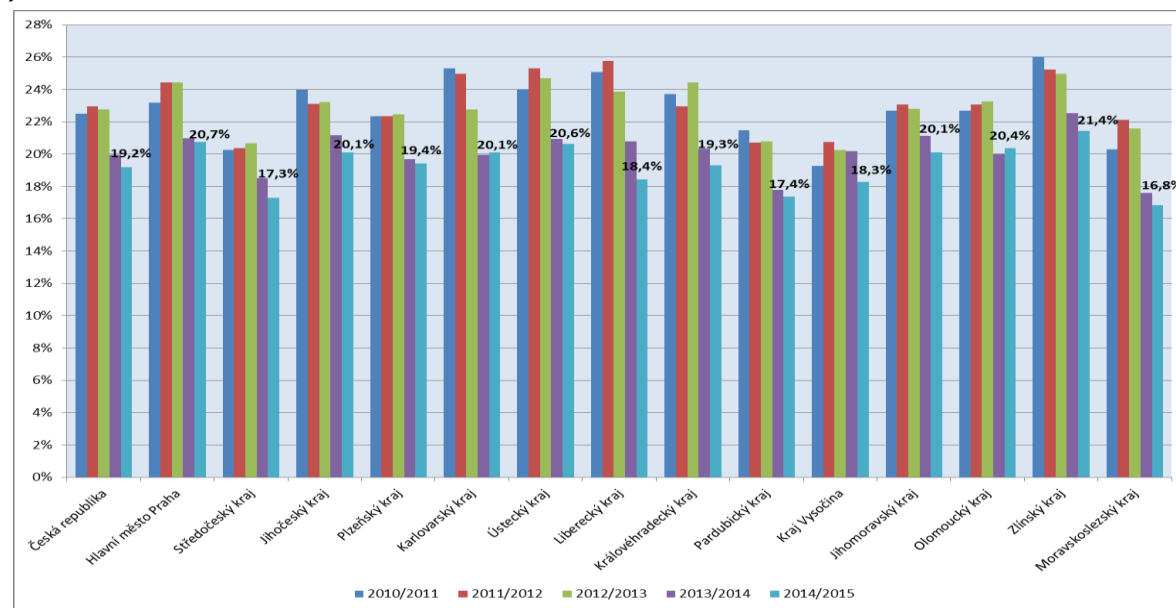
Český vzdělávací systém se dlouhodobě potýká s vysokou mírou odkladů školní docházky. I přes opatření, která měla vysoký podíl odkladů snížit, se podíl dětí s odloženou povinnou školní docházkou snížil jen mírně. Podíl žáků starších než 6 let přijatých do 1. ročníku základních škol z celkové populace 7letých se ve školním roce 2014/15 pohybuje kolem 19 %. Jak vyplývá z Výroční zprávy České školní inspekce, mezi důvody odložení povinné školní docházky převládají logopedické vady, dále nedostatečná adaptace a potíže se soustředěním. Častá je také kumulace uvedených obtíží. Jedním z opatření, které přispěje ke zlepšení současného stavu, bude zavedení jednotné diagnostiky k posuzování školní zralosti dítěte.

Graf č. 12: Porovnání kapacit a počtu žáků základních škol – vybrané české okresy (2014/15)

Zdroj dat: MŠMT

Graf č. 13: Žáci nově přijatí do 1. ročníku ZŠ – podíl starších než 6 let na populaci 7letých v jednotlivých krajích

Pozn.: v roce 2014/15 posunutí populace roku 2013

Zdroj dat: MŠMT

V předcházejících letech byla dokončena kurikulární reforma základního vzdělávání, která mimo nesporných výhod přinesla i potřebu případných efektivních a předvídatelných revizí Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání (RVP ZV). V následném období bude třeba soustředit pozornost na vytvoření pro školy byrokraticky nezátěžujících postupů, které umožní v časově přijatelných etapách (např. 5 let) inovovat kurikulární rámec tohoto základního segmentu vzdělávací soustavy.

Nejdůležitějším úkolem, který kromě jiného souvisí s úpravami RVP ZV a může zmírnit odliv žáků ze základních škol, je zkvalitnění 2. stupně základního vzdělávání jak po stránce zvýšení kvality výuky, tak po stránce zajištění materiálního vybavení škol. V souvislosti se zvyšujícími se nároky na kvalitu školního vzdělávání prudce rostou i požadavky na práci pedagoga

a s tím i na jeho počáteční i další vzdělávání. Podrobněji viz kapitola „Zlepšení podmínek pedagogických pracovníků“.

Stále přetrvávajícím problémem základního vzdělávání ovlivňujícím kvalitu vzdělávání především na druhém stupni základních škol je odchod žáků ze základních škol do různých výběrově zaměřených tříd a vysoký podíl žáků, kteří pokračují v plnění povinné školní docházky v nižších stupních na 6 a 8letých gymnáziích. Z provedených výzkumů je patrné, že víceletá gymnázia již nejsou určena především pro nadané děti, což bylo původně jejich posláním. I přes opatření uvedená v Dlouhodobém záměru ČR 2011 nedošlo ke snížení podílu žáků, kteří odchází na víceletá gymnázia. V budoucím období se předpokládá, že nebudou navyšovány kapacity těchto škol.

Do roku 2020 bude hlavním úkolem v oblasti základního vzdělávání snížit množství odkladů povinné školní docházky a kapacitně zajistit plnění povinné školní docházky zejména žáků 1. stupně ZŠ při zachování kvality vzdělávání. Současně podporovat kvalitu vzdělávání 2. stupně ZŠ a nezvyšovat podíl žáků odcházejících do víceletých gymnázií. Zvyšování kvality vzdělávání je úzce provázáno se zvyšováním kvality počátečního i dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků 2. stupně ZŠ.

Zlepšení podmínek základního vzdělávání				
Opatření Strategie 2020	Opatření Dlouhodobého záměru ČR	Termín	Zdroj financování	Gesce
B.1 v návaznosti na demografické trendy vytvářet podmínky pro průběžné posilování kapacit základních škol	B.1.1 Navýšit v místech potřeby kapacity základních škol s podporou obcí a MŠMT prostřednictvím: a) fondu MŠMT (a MF) na podporu kapacit MŠ a ZŠ, b) z rozpočtu ERDF v rámci Integrovaného regionálního operačního programu.	od 2015	státní rozpočet, IROP	MŠMT, MF, MMR, zřizovatelé
B.2 včasnou diagnostikou potíží dítěte v průběhu předškolního období eliminovat odklady školní docházky (na bázi spolupráce mezi rodiči, předškolními pedagogy a poradenskými institucemi, zdravotníky a orgány sociálně-právní ochrany dětí, případně poskytovateli služeb sociální prevence) eliminovat odklady školní docházky, resp. je povolovat pouze ve výjimečných případech a provázat je se systémem přípravných tříd	B.2.1 Při odkladech povinné školní docházky snižovat mezikrajové rozdíly v posuzování školní zralosti: a) využíváním jednotné diagnostiky dítěte v období předškolního věku, b) lepší spoluprací MŠ a ZŠ s rodiči, resp. orgány sociálně právní ochrany dětí s rodiči, c) poskytnutím možnosti vzdělávání v přípravných třídách základních škol všem dětem, nejen pouze dětem se sociálním znevýhodněním. B.2.2 Zvyšování kvality pedagogické práce na 1. stupni zejména s ohledem na zlepšování výsledků žáků s potřebou podpůrných opatření se zvláštním zřetelem na podporu romských žáků.	od 2015, průběžně	státní rozpočet	zřizovatelé, školy
B.3 provést komplexní revizi mechanismů podporujících vnější diferenciaci vzdělávacích cest mezi předškolním vzděláváním, prvním a druhým stupněm základního	B.3.1 Nenavyšovat podíl žáků na nižším stupni víceletých gymnázií. B.3.2 Nastavit jednotná pravidla pro diagnostickou a intervenční práci ve školských poradenských zařízeních tak, aby nedocházelo k neoprávněnému vyčleňování dětí a žáků mimo hlavní vzdělávací proud. B.3.3	od 2015	OP VVV, IROP	MŠMT, MMR
		2015	státní rozpočet	MŠMT

vzdělávání, jakými jsou zejména diagnostické nástroje (a přijímací řízení v případě víceletých gymnázií) s cílem eliminovat nedůvodně vysokou míru vyčleňování dětí mimo hlavní vzdělávací proud vyrovnávat podmínky v přístupu k mimoškolním vzdělávacím příležitostem, zdrojům a službám a specificky se přitom zaměřit na lokality a skupiny ohrožené sociálním, kulturním nebo jazykovým vyloučením	Využívat revizní pracoviště NÚV za účelem řešení sporných závěrů z vyšetření ve školských poradenských zařízeních a k případným problémům zařazování žáků do procesu integrace.	průběžně	státní rozpočet	MŠMT
B.4 specificky zlepšovat kvalitu vzdělávání na druhém stupni základní školy jako hlavního vzdělávacího proudu	B.4.1 Zlepšit přípravu v programech fakult připravujících učitele základních škol, např. a) zvýšit nároky na pregraduální přípravu učitelů podle profesního standardu učitele a současně zvýšit podíl pedagogické praxe, b) zvýšit motivaci pedagogů ve školách k pravidelnému vedení pedagogických praxí studentů (např. promítnutím do připravovaného kariérního řádu), c) zvýšit připravenost pedagogů na práci s heterogenní skupinou a klimatem třídy a školy. B.4.2 V rámci OP VVV při rozvoji gramotností, kompetencí, manuální zručnosti a technického vzdělávání využívat finanční prostředky i na potřebné vybavení. B.4.3 Zvyšovat kompetence pedagogů, zejména na 2. stupni ZŠ, které povedou k lepším vzdělávacím výsledkům žáků včetně schopnosti vyhodnocovat kvalitu výuky, dále ji rozvíjet a poskytovat zpětnou vazbu žákům i jejich rodičům, s akcentem na čtenářskou, matematickou a přírodovědnou gramotnost (v rámci OP VVV). B.4.4 Zvýšit efektivitu dalšího vzdělávání učitelů ZŠ v kurzech a jiných dlouhodobých formách podpory zaměřených na inovace ve vzdělávacích programech, především v oblasti výuky matematiky a cizích jazyků, pedagogické dovednosti, zlepšení oborových didaktik, implementaci průřezových témat do výuky, lepšího ovládnutí nových technologií ve výuce, řešení výchovných problémů, apod. Upravit obsah vzdělávání pro ředitele škol a školských zařízení a pro vedoucí pedagogické pracovníky tak, aby odpovídalo současným požadavkům kladených na management škol a školských zařízení. B.4.5 Zlepšit materiální, finanční aj. podmínky pro činnost 2. stupně ZŠ. B.4.6 Zlepšovat vybavení a zvyšovat kvalitu vzdělávání na 1. stupni ZŠ jako základního předpokladu pro úspěšné vzdělávání žáků na 2. stupni ZŠ.	od 2015	státní rozpočet, OP VVV státní rozpočet, OP VVV, IROP OP VVV OP VVV OP VVV OP VVV, IROP	MŠMT MŠMT, MMR MŠMT MŠMT MŠMT

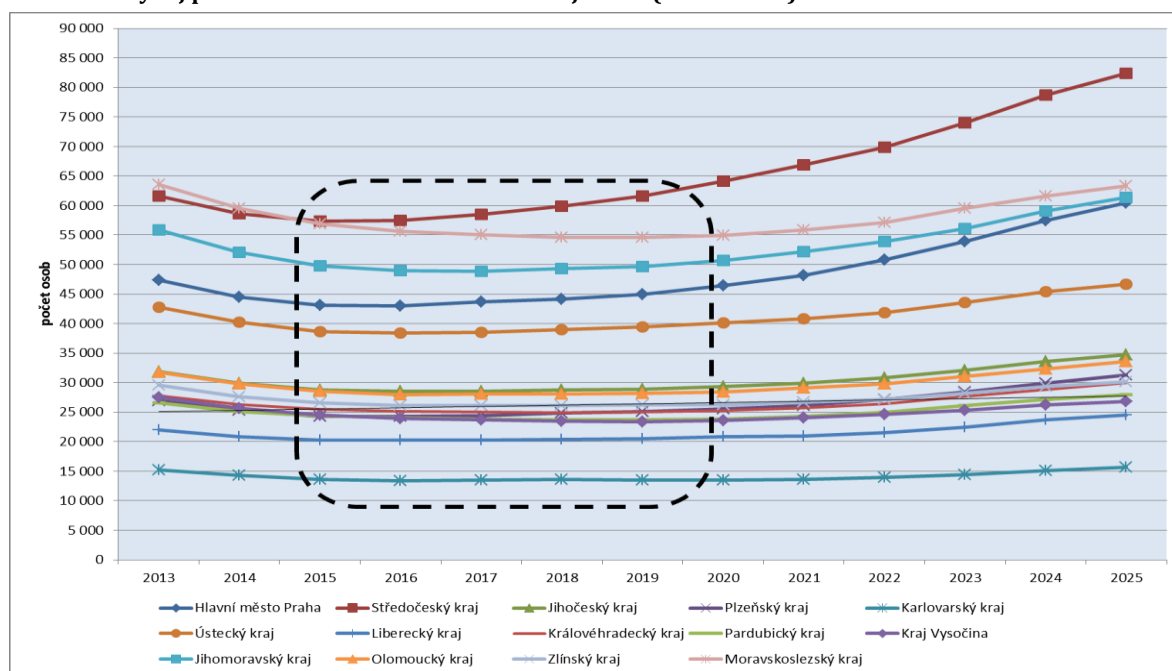
	B.4.7 Podporovat spolupráci ZŠ se SŠ a zaměstnavateli při realizaci praktické výuky ve vzdělávací oblasti Člověk a svět práce.		státní rozpočet	MŠMT
B.5 s využitím nástrojů a metod pedagogického výzkumu vyhodnotit praktické zkušenosti s kurikulární reformou v oblasti předškolního, základního a středního vzdělávání	B.5.1 Zhodnotit dosavadní zkušenosti s uplatňováním rámcových a školních vzdělávacích programů. B.5.2 Navrhnout úpravy v souladu s plánovaným zastřešujícím kurikulárním dokumentem (typu Národní program vzdělávání). B.5.3 Zhodnotit dosavadní účinnost dvouступňového kurikula a zjednodušit mechanismus provádění úprav v ŠVP při změnách RVP.	od 2016 2020	státní rozpočet	MŠMT
B.6 jasněji vymezit očekávané cíle vzdělávání jako referenční body srozumitelné pro učitele, žáky a studenty, rodiče, zaměstnavatele i veřejnost	B.6.1 Provést obsahové úpravy Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání (RVP ZV) tak, aby a) zdůrazňovaly očekávané výstupy v rozhodujících složkách vzdělávání, b) směřovaly ke zřetelnějšímu vymezení cílů (např. ve formě standardů) v RVP ZV, c) podpořily matematické, jazykové, polytechnické (včetně manuální zručnosti), občanské a ICT vzdělávání, d) zahrnovaly popisy očekávaných úrovní znalostí, dovedností a postojů vytvářejících předpoklady pro aktivní občanství a udržitelný rozvoj.	2017	státní rozpočet	MŠMT
B.7 vytvořit mechanismus pro shromažďování všech podnětů k úpravě kurikulárních dokumentů a stabilní odbornou platformu pro jejich vyhodnocování	B.7.1 Zhodnotit dosavadní stav monitorování kurikulární reformy ve školách a zprávách zabývajících se hodnocením. B.7.2 Dokončit návrh obsahového a organizačního zajištění revizí RVP. B.7.3 Vytvořit Radu pro revizi RVP ZV, která se bude podílet na koncipování, sledování a hodnocení vzdělávání.	2016 2015 2015	státní rozpočet státní rozpočet státní rozpočet	MŠMT MŠMT MŠMT
B.8 rozvíjet a účinně do vzdělávacího procesu zapojovat aktivity vedoucí ke zdravému životnímu stylu	B.8.1 Připravit podklady pro návrh systémových opatření, která by přispěla ke zlepšení zdravého životního stylu dětí a mladých lidí. B.8.2 Více propojovat obsah vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví s praktickým naplňováním zdravého životního stylu v prostředí školy i mimo školu (např. hodina pohybu navíc).	průběžně	státní rozpočet státní rozpočet	MŠMT, školy MŠMT, školy
B.9 podporovat propojování školního a mimoškolního vzdělávání	B.9.1 Podporovat spolupráci škol a školských zařízení pro zájmové vzdělávání a dalších mimoškolních organizací při výuce a rozvoji nadání včetně nabídky vzdělávacích služeb školám, programů, soutěží a stimulačních mimoškolních aktivit (odborná soustředění, přípravné kurzy, on-line vzdělávání, zájmová činnost aj.). Zvyšovat přístupnost zájmového a neformálního vzdělávání žákům s potřebou podpůrných opatření. B.9.2 Podporovat spolupráci škol a dalších organizací při rozvoji a začleňování dětí ohrožených předčasným odchodem ze vzdělávání v mimoškolních aktivitách.	od 2015, průběžně od 2015	státní rozpočet OP VVV	MŠMT MŠMT

C. Střední vzdělávání

V současné době se střední školy, z hlediska počtu nově přijatých do 1. ročníků, ocitly na nejnižších hodnotách ve své historii. Ve školním roce 2014/15 bylo přijato cca 101,5 tis. žáků do denní formy vzdělávání (bez nástavbového a zkráceného studia). Na základě prognózy počtu přijímaných do 1. ročníku středních škol je možné předpokládat, že se od školního roku 2016/17 trend obrací a dojde k pomalému navýšení, v souvislosti s přechodem vyššího počtu žáků ze základních na střední školy (ve srovnání s předcházejícími roky).

Z uvedeného grafu je však stále patrné, že počet žáků středních škol (od roku 2009/10 klesá), bude ve sledovaném období do roku 2020 víceméně stagnovat. V některých krajích (Moravskoslezský, Karlovarský, Vysočina) se očekává dokonce mírný pokles. Lepší situace bude v krajích, které jsou přirozenými centry migrace v rámci ČR, tedy Praha, některé oblasti Středočeského kraje a kraje Jihomoravského (především Brno a okolí).

Graf č. 14: Vývoj počtu osob ve věku 15–19 let v krajích ČR (2013–2025)

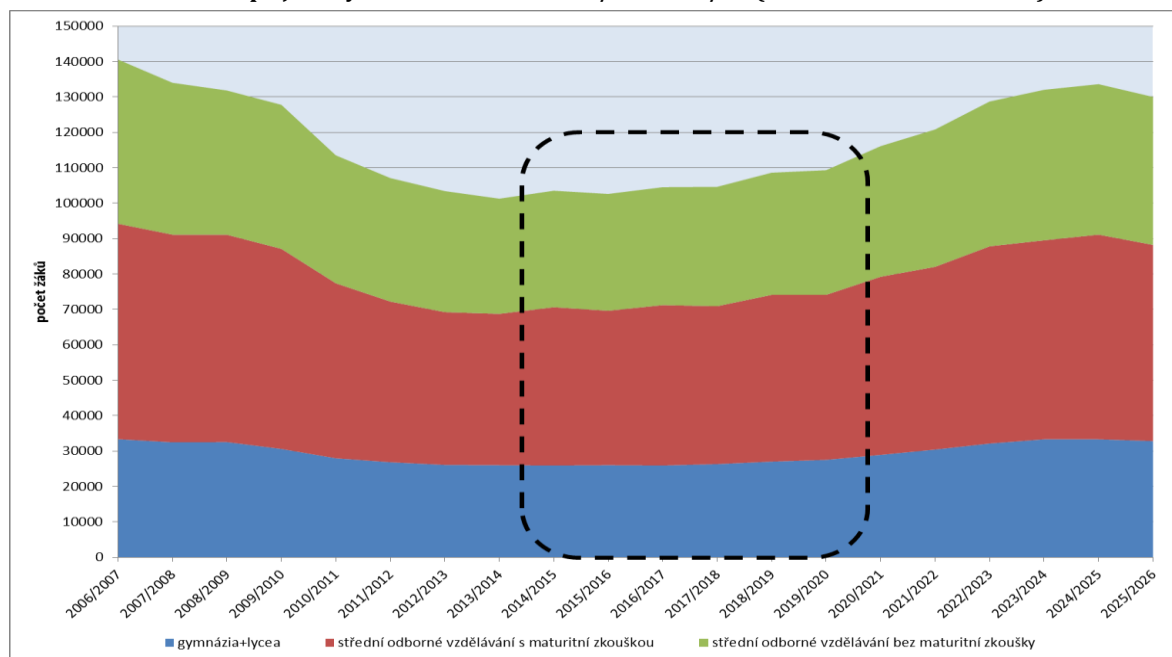

Zdroj dat: ČSÚ

V nabídce oborů vzdělání pro přijímání žáků do středního vzdělávání bude nově ve větší míře než dosud přihlíženo k uplatnitelnosti absolventů na trhu práce. K tomu budou využitelné dva základní principy, které se zohlední při přijímání žáků zejména do oborů vzdělání s maturitní zkouškou:

- **predikce trhu práce**, která bude vytvořena společně s Ministerstvem práce a sociálních věcí, Úřadem práce a dalších sociálních partnerů (Svaz průmyslu a dopravy, Hospodářská komora, Agrární komora aj.) a
- **úprava financování středního vzdělávání** tak, aby struktura financování středoškolských oborů vzdělání odrážela skutečný i předpokládaný stav zaměstnatelnosti jejich absolventů a objektivizovaná kritéria kvality střední školy.

Graf č. 15: Počet nově přijímaných na SŠ v letech 2006/07–2025/26 (bez nástavbového studia)

Zdroj dat: MŠMT

Budou zahájeny obsahové a strukturální úpravy RVP tak, aby

- v reakci na potřeby zaměstnavatelů i společnosti směřovaly nejen k současným, ale také k budoucím potřebám pracovního i společenského uplatnění absolventů,
- respektovaly rozvoj technologií a dalších inovačních trendů,
- umožnily efektivnější rozvoj přenositelných znalostí, dovedností a schopností, ale zároveň aby akcentovaly potřebu většího podílu praktického vyučování v zájmu dostatečného osvojení profesně orientovaných vědomostí a dovedností žáků.

Důraz bude kladen také na kvalitní všeobecné vzdělávání ve všech typech středních škol, které umožní orientaci ve světě a adaptaci absolventů na měnící se podmínky na trhu práce. S cílem dalšího zkvalitnění úrovně odborného vzdělávání budou školy dále prohlubovat spolupráci se zaměstnavateli a pobočkami Úřadu práce, lépe plánovat a vyhodnocovat spolupráci při výuce žáků v reálném pracovním prostředí na pracovištích zaměstnavatelů, a to nejen v případech škol, jejichž vybavení neodpovídá aktuálním oborovým a technologickým trendům. Očekává se, že praktické vyučování v oborech odborného vzdělávání budou školy zajišťovat v rámci možností v příslušných regionech více na pracovištích zaměstnavatelů.

Ke zvýšení efektivity vzdělávání přispěje také nový systém financování regionálního školství, který zvýhodní obory středního vzdělání, jejichž absolventy trh práce požaduje.

Hodnocení žáků na konci vzdělávacích etap středního vzdělávání a zlepšování připravenosti absolventů pro praxi

I nadále bude ve středním vzdělávání kladen důraz na výstupní hodnocení žáků, zejména v oborech vzdělání s výučním listem a v oborech vzdělání s maturitní zkouškou. Nově bude také zavedena po určité době praxe tzv. mistrovská zkouška pro absolventy oborů vzdělání s výučním listem k dovršení „učňovského“ vzdělání jako potvrzení nejvyšší úrovně profesní zdatnosti v daném řemeslném odvětví. Hlavní principy mistrovské zkoušky jsou uvedeny v části další vzdělávání.

Maturitní zkouška

Maturitní zkouška bude v následujícím období reformována v následujících oblastech:

- společná část maturitní zkoušky bude obsahovat tři povinné předměty: Český jazyk a literatura, Cizí jazyk a Matematika (s výjimkou oborů vzdělání, kde RVP neobsahuje dostatečný počet vyučovacích hodin matematiky),
- dojde ke sjednocení hodnocení písemných prací z českého jazyka a literatury a cizích jazyků ve společné části maturitní zkoušky tak, že všechny písemné práce budou anonymizovaně hodnotit externí hodnotitelé (na základě smlouvy s CZVV),
- bude zavedeno elektronické testování (CBT), které umožní ověřit požadovaný rozsah vědomostí a dovedností při zachování dosavadních parametrů bezpečnosti a srovnatelnosti,
- do společné části maturitní zkoušky budou integrovány nepovinné zkoušky z předmětů cizí jazyk a matematika v rozšiřující úrovni obtížnosti, jejich absolvování může být důležitým předpokladem pro úspěšné zvládnutí přijímacího řízení na vysoké školy.

Závěrečná zkouška s výučním listem

Po zavedení jednotného zadání pro obory vzdělání s výučním listem (šk. rok 2014/15) bude:

- doladěn systém v plošném provedení všech oborů vzdělání s výučním listem včetně oborů vzdělání kategorie E,
- pilotně ověřováno a dále zavedeno elektronické skládání písemné zkoušky,
- podporována role odborníka z praxe a aktivní role zaměstnavatelů.

Trh práce a vzdělávání

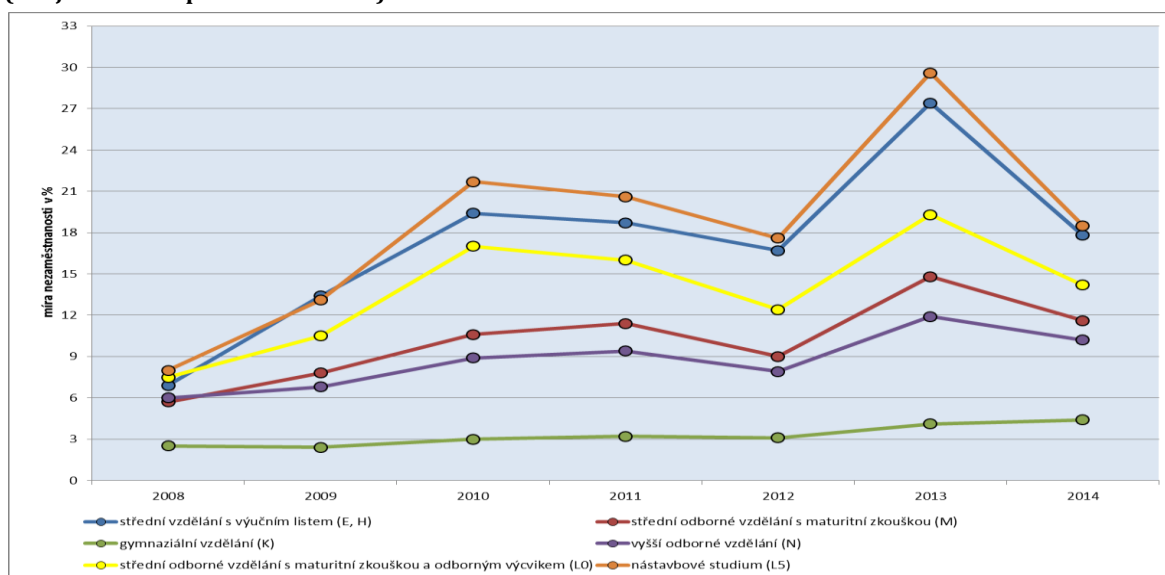
V ČR je ve školním roce 2014/15 žákům k dispozici celkem 1310 středních škol (a 18 konzervatoří). Ačkoliv se počet středních škol od roku 2006/07 soustavně snižuje, jejich kapacity stále vykazují značné rezervy (obsazenost škol je cca 60 %), proto i v budoucnu (navzdor dílčím pozitivním prognózám ve vývoji příslušné populace) bude třeba tento segment optimalizovat. Při prognózování rozvoje středního vzdělávání je třeba si povšimnout mezikrajových diferencí v populačním vývoji a vzít je v úvahu při stanovení regionálních kritérií v dlouhodobých záměrech jednotlivých krajů.

Podíl nezaměstnaných absolventů a mladých lidí obecně se stále pohybuje vysoko nad celostátním průměrem a v řadě segmentů stoupá (zejména u absolventů oborů s výučním listem a nástavbového studia). Přestože situace absolventů na trhu práce je stále celkově mnohem příznivější než v jiných evropských státech, lze tuto skupinu z hlediska uplatnitelnosti považovat za rizikovou. V dubnu 2014 bylo v ČR téměř 12 tisíc nezaměstnaných čerstvých absolventů středních a vyšších odborných škol.

Přiměřená reakce na momentální a budoucí potřeby trhu práce je jednou z priorit nejen orgánů státní správy ve školství, ale stejně tak územních samosprávných celků – krajů a obcí.

Jednou z cest zvýšení uplatnitelnosti absolventů na trhu práce může být systematické navázání RVP na Národní soustavu kvalifikací (NSK), která reflektuje požadavky zaměstnavatelů nejen aktuální, ale i perspektivní. S ohledem na uplatnitelnost na trhu práce bude podporována mj. také výuka cizích jazyků. Zejména v technických oborech je nedostatek kvalifikované pracovní síly se znalostí dvou cizích jazyků. Pozornost bude také věnována rozvoji přenositelných dovedností, které umožňují flexibilitu a snadnou adaptaci na měnící se sociální, ekonomické a environmentální podmínky.

Graf č. 16: Míra nezaměstnanosti „čerstvých“ absolventů dle stupně dosaženého vzdělání v letech 2008–2014 (údaje za duben příslušného roku)

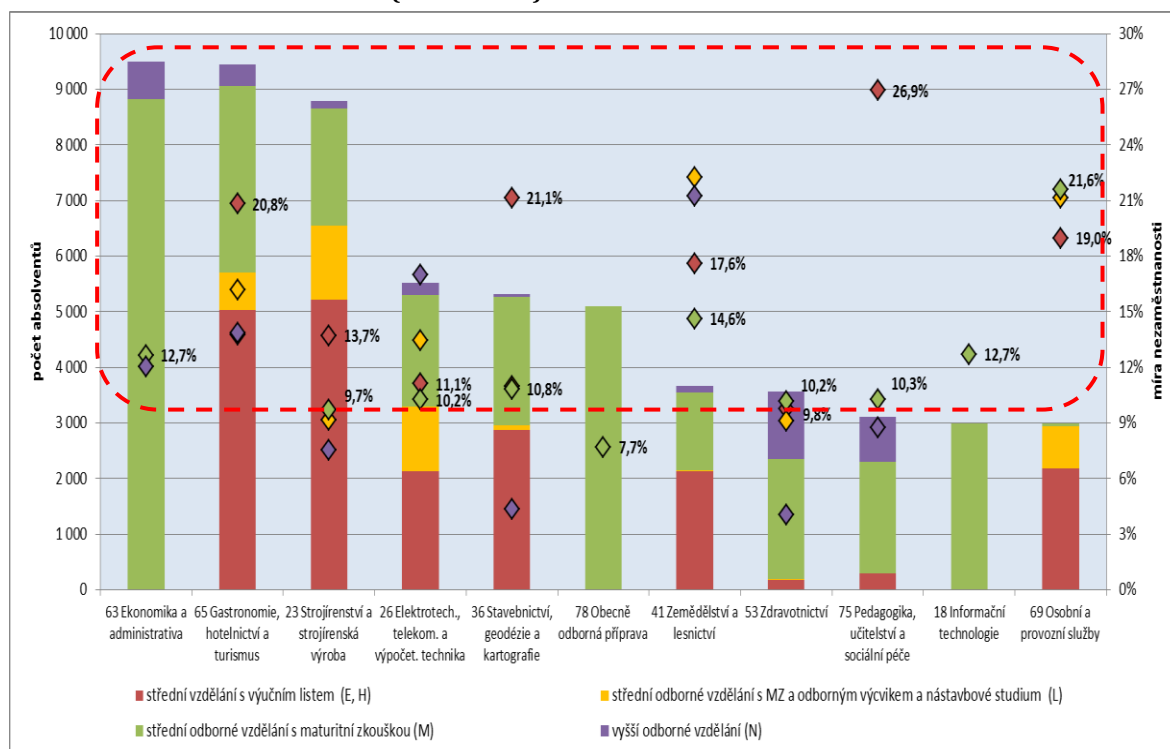

Pozn.: V roce 2013 jiná metodika sběru dat.

Zdroj dat: NÚV

Vývoj nezaměstnanosti absolventů se liší podle konkrétních oborů vzdělání; ty jsou sdružovány do skupin. Celkový počet absolventů je v jednotlivých skupinách oborů odlišný. Jen tři skupiny oborů měly v roce 2014 více než 9 tisíc absolventů, nejvíce skupina oborů Obecná příprava – gymnaziální vzdělávání s necelými 23 tis. absolventů (tato skupina oborů není zahrnuta do grafu č. 17), následuje Ekonomika a administrativa s 9,5 tis. absolventů a Gastronomie, hotelnictví a turismus s téměř 9,5 tis. absolventů.

Graf č. 17: Absolventi ve středním a vyšším odborném vzdělávání podle stupně dosaženého vzdělání, jejich struktura a míra nezaměstnanosti (duben 2014) – celostátní

Pozn.: Jedná se o absolventy, kteří své vzdělávání ukončili v roce 2013. Sloupce představují absolutní počty absolventů jednotlivých skupin oborů podle stupně dosaženého vzdělání. Podíly jejich nezaměstnanosti ukazují kosočtverečky, které jsou barevně rozlišeny také podle stupně dosaženého vzdělání.

Zdroj dat: NÚV

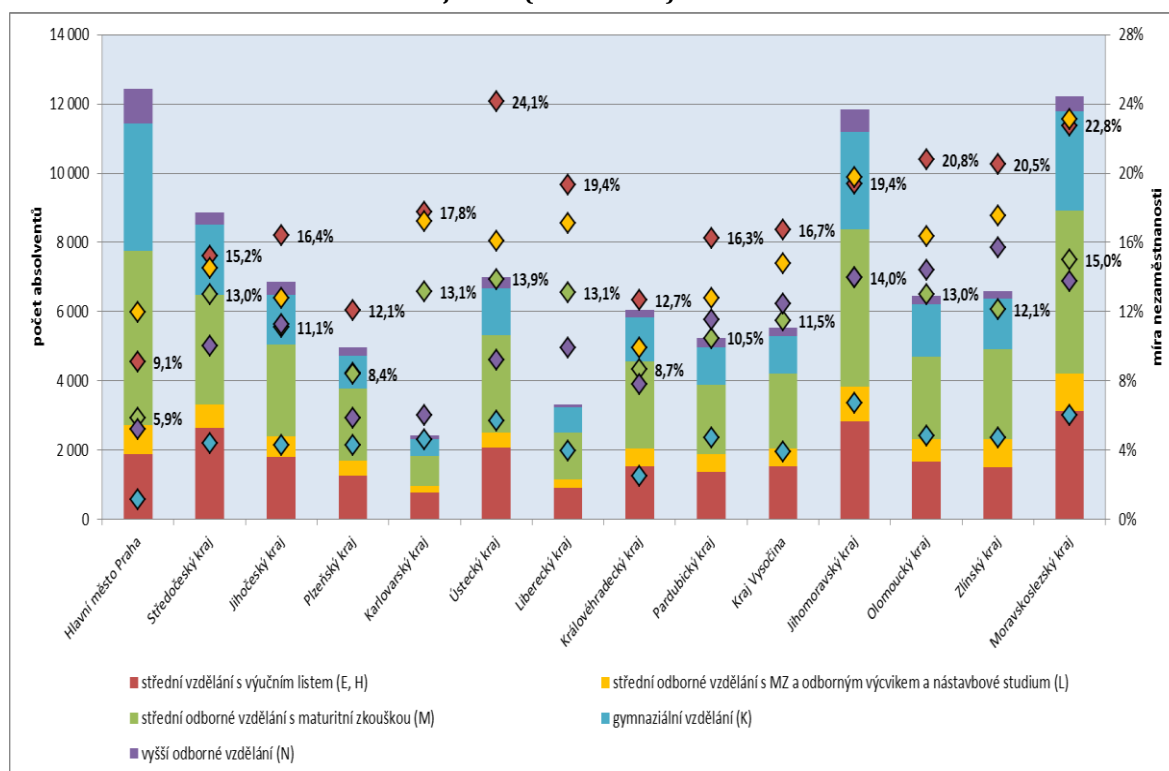
Výše uvedený graf uvádí, jakých hodnot dosahují míry nezaměstnanosti absolventů skupin oborů s více než 3000 absolventy (nejméně početné jsou z nich skupina oborů Informační technologie 2 999 a Osobní a provozní služby 2 989 absolventů) v rámci celé ČR v roce 2014. Za znepokojující stav v uplatnitelnosti absolventů je potřeba považovat ty skupiny oborů (a to v členění dle stupně dosaženého vzdělání), které jsou ohraničeny červenou přerušovanou čarou (nezaměstnanost vyšší než 10 %).

U oborů středního vzdělání s výučním listem musí být dán důraz na větší soulad oborů s uplatnitelností jejich absolventů na trhu práce, zejména u oborů, které mají dlouhodobě nezaměstnanost vyšší než republikový průměr nezaměstnaných absolventů.

Obdobnou situaci, tentokrát v krajském členění, lze demonstrovat na dalším grafu. Je patrné, že postavení absolventa středního vzdělání poskytujícího vzdělání s výučním listem v kraji Ústeckém nebo absolventa vyššího odborného vzdělání v kraji Zlínském je zcela odlišné od postavení libovolného absolventa v Praze.

Z krajského hlediska se míra nezaměstnanosti čerstvých absolventů oborů vzdělání s výučním listem pohybovala v dubnu 2014 v rozmezí od cca 9,1 % nezaměstnaných v Hl. městě Praze do 24,1 % nezaměstnaných v Ústeckém kraji. Nejvyšší nezaměstnanost absolventů oborů vzdělání s maturitní zkouškou (M) byla v dubnu 2014 v Moravskoslezském kraji, a to cca 15 %.

Graf č. 18: Absolventi ve středním a vyšším odborném vzdělávání dle stupně dosaženého vzdělání, jejich struktura a míra nezaměstnanosti v krajích ČR (duben 2014)

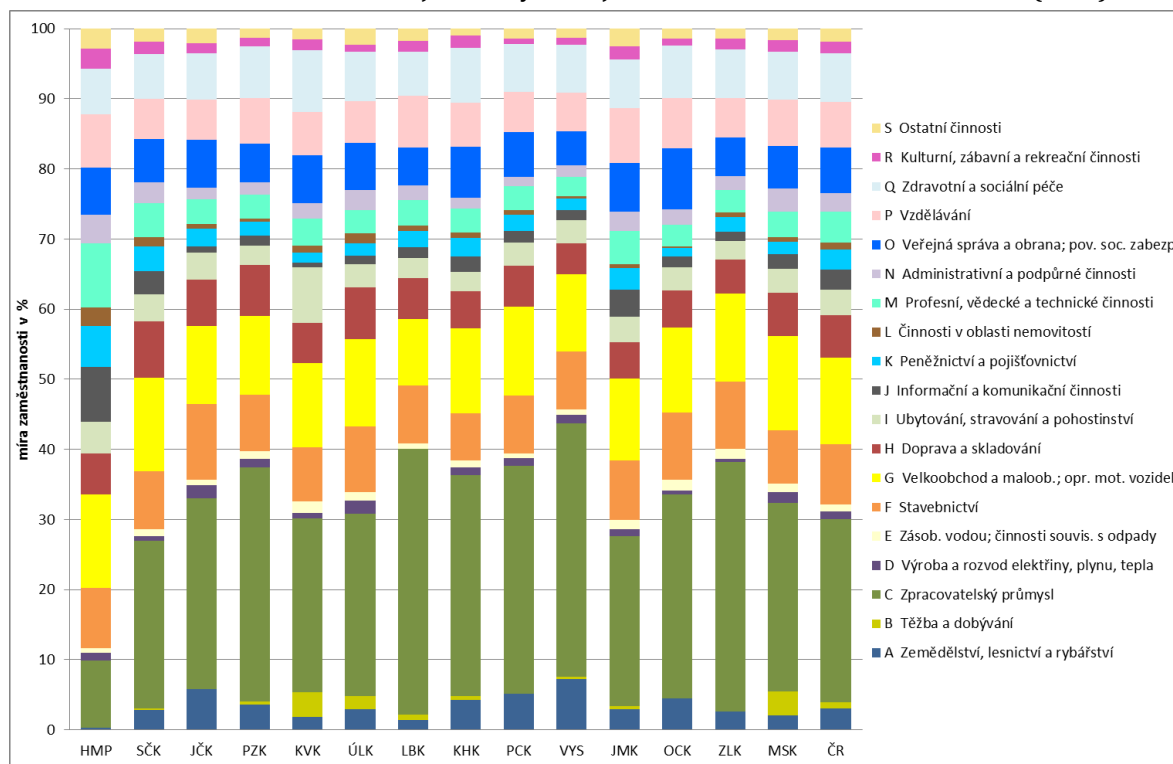

Pozn.: Jedná se o absolventy, kteří své vzdělávání ukončili v roce 2013. Absolventi jsou řazeni do krajů podle sídla školy, kterou studovali (nikoliv podle místa bydliště). Sloupce se týkají absolutního počtu absolventů v jednotlivých krajích podle stupně dosaženého vzdělání. Kosočtverečky představují podíly nezaměstnanosti absolventů dané úrovně vzdělání.

Zdroj dat: NÚV

Nejvíce nezaměstnaných absolventů oborů vzdělání s výučním listem vykazovala v dubnu 2014 skupina Gastronomie, hotelnictví a turismus, a to více než 1040 absolventů (míra nezaměstnanosti 20,8 %). Pokud bereme v úvahu pouze ty skupiny oborů, v nichž v roce 2013 absolvovalo v kategorii vzdělání E a H více než 500 žáků, nejvyšších hodnot míry nezaměstnanosti dosahovaly v roce 2014 dále skupiny oborů Stavebnictví, geodézie a kartografie (21,1 %), Potravinářství a potravinářská chemie (20,8 %), Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů (20,7 %) a Osobní a provozní služby (19,0 %).

Graf č. 19: Struktura zaměstnanosti v jednotlivých krajích ČR na základě klasifikace CZ-NACE (2013)

Zdroj dat: ČSÚ

Ve struktuře skupin oborů vzdělání v jednotlivých krajích by se měla zrcadlit struktura zaměstnanosti a její regionální specifika. Celkově je v ČR z hlediska zaměstnanosti nejvíce zastoupen zpracovatelský průmysl. Struktura zaměstnanosti variuje v jednotlivých krajích. Zatímco v Libereckém kraji, na Vysočině a ve Zlínském kraji tvoří zpracovatelský průmysl dokonce více než třetinu celkové zaměstnanosti, v Karlovarském a Moravskoslezském kraji má zase ve srovnání s jinými kraji větší význam kategorie Těžba a dobývání. Zemědělství, lesnictví a rybářství je nejvíce zastoupeno na Vysočině a v Jihočeském kraji. Liberecký kraj společně s Jihomoravským krajem a Prahou mají vyšší zaměstnanost v oblasti vzdělávání. Struktura zaměstnanosti by mohla být východiskem pro strategii optimalizace sítě středních škol v konkrétním kraji.

Ministerstvo bude v následujícím období přihlížet k predikci trhu práce vytvořenou MPSV a zaměří se na lepší soulad struktury oborových portfolií středních škol s možnostmi uplatnění jejich absolventů v praxi. Dále bude inovovat kurikulární dokumenty oborů středního vzdělání směrem k efektivnějšímu rozvoji přenositelných znalostí, dovedností a schopností a současně hodlá zajistit provázanost RVP s odpovídajícími kvalifikacemi NSK. Současně předpokládá podpořit střední odborné vzdělávání a sociální partnerství škol a zaměstnavatelů a zvýšit podíl praktické výuky v zájmu lepšího osvojení profesních dovedností. Důraz bude kladen na inovaci přijímacího řízení na střední školy, maturitní zkoušku a zavedení mistrovské zkoušky (mistrovská zkouška viz kap. Další vzdělávání).

Střední vzdělávání				
Opatření Strategie 2020	Opatření Dlouhodobého záměru ČR	Termín	Zdroj financování	Gesce
C.1. nenavyšovat počet oborů středního vzdělávání a efektivněji jejich strukturu provázat s potřebami trhu práce a	C.1.1 Využívat systém predikcí potřeb regionálního trhu práce vybudovaný MPSV a úpravou školského zákona vytvořit možnost zřizovatelů středních škol využívat predikci jako jedno z kritérií při úpravě počtu otevřených tříd prvních	2017		MPSV HK, AK, SPČR

provést důkladnou reformu oborů navazujících na obory středního vzdělání bez maturitní zkoušky v zájmu zvýšení jejich kvality a efektivity	ročníků oborů středního odborného vzdělávání. C.1.2 Připravit ve spolupráci se zástupci resortů a zaměstnavatelů analýzu a vyhodnocení struktury oborové soustavy ve středním vzdělávání. C.1.3 Při vyhodnocení efektivity oborové struktury se zaměřit specificky na obory vzdělání nástavbového studia a na kvalitu poskytovaného vzdělání v některých formách vzdělávání – kombinovaném, dálkovém, popř. večerním studiu a na efektivitu ukončování těchto oborů podle § 113 ŠZ. C.1.4 V novém systému financování regionálního školství podpořit výuku v těch oborech středního vzdělání, u jejichž absolventů je předpoklad dlouhodobého uplatnění na trhu práce a které vyžaduje předpokládaná budoucí struktura zaměstnanosti.	2017 2017	státní rozpočet státní rozpočet	MŠMT, HK, SPČR MŠMT
C.2 posilovat společný základ v oborech středního vzdělání, středního vzdělání s výučním listem a středního vzdělání s maturitní zkouškou, zaměřený především na rozvoj základních znalostí, dovedností, schopností a postojů, a to v zájmu dlouhodobé uplatnitelnosti absolventů na pracovním trhu a vyšší úspěšnosti v dalším studiu i v osobním životě	C.2.1 Nastavit systém cyklických revizí RVP. C.2.2 Inovovat RVP v návaznosti na předpokládané budoucí požadavky trhu práce formulované prostřednictvím NSK, a to s cílem současně i dlouhodobé uplatnitelnosti absolventů. C.2.3 Při revizi RVP posílit společný obecně odborný základ učiva v oblastech přenositelných kompetencí uplatnitelných zejména na trhu práce; všeobecný základ posilovat změnou jeho obsahu a relevance, nikoliv změnou rozsahu. C.2.4 Zavést některá opatření navrhovaná studií nového modelu odborného vzdělávání POSPOLU, podporující přístupnost odborného vzdělávání.	2015 2018 2018	státní rozpočet státní rozpočet, OP VVV	MŠMT MŠMT
C.3 podpořit další profesní růst absolventů oborů středního vzdělání bez maturitní zkoušky zavedením mistrovské zkoušky, kterou by mohli skládat absolventi těchto oborů nejdříve 3–5 let po absolutoriu a jejíž úspěšné složení by umožňovalo vstup do terciárního vzdělávání	C.3.1 Připravit ve spolupráci s příslušnými resorty a zástupci zaměstnavatelů postup zavedení mistrovských zkoušek v oborech vzdělání s výučním listem do praxe (podrobněji viz L.5).	2015	státní rozpočet	MŠMT, MPSV
C.4 modernizovat systém odborného středního vzdělávání tak, aby směřovalo k intenzivnějšímu a efektivnějšímu rozvoji přenositelných znalostí, dovedností a schopností, ale zároveň aby v závěrečných fázích studia zahrnovalo větší podíl praktické výuky v zájmu dostatečného osvojení profesních	C.4.1 Zhodnotit strukturu RVP a obsah učiva inovovat v oblasti středního vzdělávání, zejména v oborech technického a přírodovědného zaměření s ohledem na technický pokrok a požadavky trhu práce a inovovat ty oblasti, které nejsou v souladu s pracovní realitou. C.4.2 Při revizi RVP se mj. zaměřit na návaznost výuky cizích jazyků mezi základním a středním vzděláváním. C.4.3 Posílit výuku cizích jazyků zejména v oborech odborného vzdělávání; zavést výuku druhého cizího jazyka.	2017 od 2016	státní rozpočet státní rozpočet	MŠMT MŠMT

dovedností	C.4.4 Přehodnotit rozsah (a organizaci) odborné praxe u maturitních oborů a odborného výcviku u nematuritních oborů odborného vzdělávání a případně jej navýšit. Současně umožnit školám rozdělit tyto hodiny v rámci jednotlivých ročníků nerovnoměrně (např. navyšovat rozsah odborného výcviku u vyšších ročníků).	2017		
C.5 s využitím nástrojů a metod pedagogického výzkumu vyhodnotit praktické zkušenosti s kurikulární reformou v oblasti předškolního, základního a středního vzdělávání C.6 vytvořit mechanismus pro shromažďování všech podnětů k úpravě kurikulárních dokumentů a stabilní odbornou platformu pro jejich vyhodnocování	C.5.1 Zhodnotit dosavadní účinnost dvoustupňového kurikula a navrhnout zjednodušení mechanismu provádění úprav v ŠVP při změnách RVP. C.6.1 Zhodnotit dosavadní stav monitorování kurikulární reformy ve školách a zprávách zabývajících se hodnocením. C.6.2 Dokončit návrh obsahového a organizačního zajištění revizí RVP. C.6.3 Vytvořit Radu pro revizi RVP, která se bude podílet na koncipování, sledování a hodnocení vzdělávání.	od 2016	státní rozpočet	MŠMT
		2016	státní rozpočet	MŠMT
		2015		MŠMT
		2015		MŠMT
C.7 jasněji vymezit očekávané cíle vzdělávání jako referenční body srozumitelné pro učitele, žáky a studenty, rodiče, zaměstnavatele i veřejnost	C.7.1 Provést obsahové úpravy rámcových vzdělávacích programů (RVP) v středním vzdělávání tak, aby a) zdůrazňovaly očekávané výstupy v rozhodujících složkách vzdělávání, b) směřovaly ke zřetelnějšímu vymezení cílů (např. ve formě standardů) v jednotlivých RVP, c) podpořily matematické, jazykové, ICT a polytechnické vzdělávání (včetně výuky k manuální zručnosti), d) zahrnovaly popisy očekávaných úrovní znalostí, dovedností a postojů vytvářejících předpoklady pro udržitelný rozvoj, e) podpořily občanské vzdělávání založené na demokratických principech, výchově k uvědomělému občanství, podílení se na veřejných záležitostech a respektování lidských práv. C.7.2 Vytvořit prostředí digitálního komentovaného RVP, které umožní vhodnými komentáři a konkretizací zlepšit srozumitelnost RVP; využít integrovaný systém inspekční činnosti pro sběr, záznam a vyhodnocování dat (InspIS ŠVP).	2017	státní rozpočet	MŠMT
		2017		MŠMT
C.8 zohlednit popisy profesních kvalifikací obsažené v Národní soustavě kvalifikací při aktualizaci rámcových vzdělávacích programů pro střední odborné vzdělávání	C.8.1 Navrhnout a ověřit možnosti využití profesních kvalifikací při revizích rámcových vzdělávacích programů pro střední odborné vzdělávání. C.8.2 Soustavu oborů vzdělání, inovace RVP, jejich cyklické revize a tvorbu ŠVP systémově navázat na budoucí požadavky trhu práce formulované zaměstnavateli (např. prostřednictvím NSK).	průběžně	státní rozpočet	MŠMT, HK, SPČR, zaměstnavatelé, vzdělavaatelé
C.9 podporovat systémové využívání stáží ve firmách jako efektivního nástroje podpory zaměstnatelnosti	C.9.1 Praktické vyučování v oborech odborného vzdělávání zajišťovat v rámci možností v příslušných regionech na pracovištích zaměstnavatelů a dalších zařízeních (např. Centra odborného vzdělávání v zemědělství). C.9.2 Podporovat využití nástrojů pro zajištění kvality odborného vzdělávání v reálném pracovním prostředí (např. daňové	průběžně	OP VVV, státní rozpočet	MŠMT, zaměstnavatelé, školy, HK, SPČR

	úlevy pro firmy spolupracující se školami).			
C.10 podporovat rozvoj sociálního partnerství škol a zaměstnavatelů s cílem usnadnit přechod absolventů škol do praxe	C.10.1 Podporovat a od ředitelů škol vyžadovat další prohlubování spolupráce škol, zaměstnavatelů a poboček Úřadu práce s cílem dalšího zkvalitnění úrovně odborného vzdělávání, což přispěje ke snadnějšímu uplatnění na trhu práce.	průběžně	státní rozpočet, OP VVV	MŠMT, MPSV HK, AK, SPČR, zaměstnavatelé, zřizovatelé

Přijímací řízení do oborů středního vzdělání s maturitní zkouškou				
C.11 provést komplexní revizi mechanismů podporujících vnější diferenciaci vzdělávacích cest mezi předškolním vzděláváním, prvním a druhým stupněm základního vzdělávání, jakými jsou zejména diagnostické nástroje (a přijímací řízení v případě víceletých gymnázií) s cílem eliminovat nedůvodně vysokou míru vyčleňování dětí mimo hlavní vzdělávací proud	C.11.1 Zavedení povinné přijímací zkoušky pro přijímání žáků do oborů středního vzdělání s maturitní zkouškou. C.11.2 Na základě vyhodnocení pilotního ověřování organizace přijímacího řízení do oborů vzdělání s maturitní zkouškou postupně zavést přijímací zkoušku připravenou CZVV v oborech vzdělání kategorie K, M a L0 ve školách všech zřizovatelů v denní formě vzdělávání ve všech kolech přijímacího řízení jako jedno z kritérií pro přijetí, s výjimkou oborů vzdělání, kde je součástí přijímacího řízení talentová zkouška. C.11.3 Postupně zavést elektronické testování žáků a připravit pro jeho zavedení odpovídající právní úpravu. C.11.4 Legislativně upravit přijímací řízení pro maturitní obory s využitím povinných přijímacích zkoušek (školský zákon a vyhláška č. 671/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti o organizaci přijímacího řízení ke vzdělávání ve středních školách) a prováděcím předpisem stanovit minimální požadavky na přijímací zkoušky).	od 2016 2016 2018 2015	státní rozpočet	MŠMT

Reforma maturitní zkoušky				
C.12 do společné části maturitní zkoušky povinně zařadit matematiku, a to od roku 2019, v návaznosti na systémové změny ve výuce tohoto předmětu v základním a středním vzdělávání	C.12.1 Provést reformu maturitní zkoušky, jejímž cílem je zařazení třetí povinné zkoušky společné části MZ z matematiky ve většině oborů vzdělání od roku 2018/19 v návaznosti na systémové změny ve výuce tohoto předmětu v základním a středním vzdělávání; ve společné části maturitní zkoušky (povinné předměty) ověřovat vědomosti a dovednosti ze tří povinných předmětů: Český jazyk a literatura, Cizí jazyk a Matematika (s výjimkou oborů vzdělání, kde RVP neobsahuje dostatečný počet vyučovacích hodin matematiky). C.12.2 Vyhodnotit výsledky pokusného ověřování výběrové zkoušky MATEMATIKA+ a na základě vyhodnocení případně upravit katalog požadavků zkoušek společné části MZ pro zkušební předmět Matematika rozšiřující. C.12.3 Zařadit zkoušku: a) Matematika rozšiřující do nabídky nepovinných zkoušek společné části maturitní zkoušky, b) Cizí jazyk rozšiřující do nabídky nepovinných zkoušek společné části maturitní zkoušky.	2018/19 2015 2016/17 2018/19	státní rozpočet	MŠMT MŠMT MŠMT
C.13 koncipovat úpravu stávajícího modelu maturitní zkoušky tak, aby umožňoval lépe	C.13.1 Zavést plošnou realizaci maturitní zkoušky elektronickou formou a) pilotně ověřit možnosti zavedení počítačem podporovaného testování (CBT) v rámci MZ na vybraném vzor-	2018		MŠMT

postihnout specifiku jednotlivých typů vzdělávacích programů s maturitní zkouškou, a zahájit přechod na elektronizaci společné části maturitní zkoušky	ku škol a vytvořit standard pro certifikaci škol,	2015	MŠMT
	b) vybrat a certifikovat školy, splňující technologické a personální požadavky (standard) pro aplikovatelnost metody CBT, na kterých bude realizovaná MZ metodou CBT,	2016	
	c) realizovat pokusné ověřování MZ metodou CBT na certifikovaných školách,	2016/2017	
	d) postupně rozšiřovat CBT na všechny školy ve vazbě na jejich připravenost k certifikaci.	2018/19	
	C.13.2 V oborech vzdělání, které nebudou mít ve společné části maturitní zkoušky povinnou zkoušku z matematiky, upravit počet povinných zkoušek profilové části na tři. V oborech vzdělání, které budou mít ve společné části povinnou zkoušku z matematiky, upravit RVP v souladu s požadavky na tuto zkoušku.	2015/16	

Nová závěrečná zkouška v oborech vzdělání s výučním listem				
C.14	C.14.1 V návaznosti na novelu školského zákona zajistit bezproblémový provoz systému jednotných zadání závěrečných zkoušek a zabezpečit jednotná zadání závěrečných zkoušek pro všechny obory vzdělání kategorie H a E.	od 2015	státní rozpočet	MŠMT
	C.14.2 Průběžně inovovat databázi témat (každoročně budou inovována témata pro cca 40 oborů vzdělání, aby odpovídala novým trendům, příp. budou vytvořena nová témata).	průběžně		
	C.14.3 Formou e-learningu poskytovat vzdělávání tvůrců nových témat jednotného zadání, nabízet autorům individuální konzultace.	průběžně		
	C.14.4 Poskytovat metodickou podporu školám při využívání jednotných zadání, a to formou e-learningu, konzultací a helpline.	průběžně		MŠMT
	C.14.5 S využitím inovovaného internetového systému zavést možnost skládání písemných zkoušek elektronicky, zároveň dále ponechat možnost skládání písemných zkoušek tradiční formou – metodou tužka+papír.	2016/17		
	C.14.6 Dokončit úpravy internetového informačního systému tak, aby žáci od školního roku 2016/17 mohli skládat písemné zkoušky elektronicky; využít zkušenosti z pilotního ověřování elektronické zkoušky ve vybraných oborech.	2017		
	C.14.7 Dokončit tvorbu databanky úkolů a tematických oblastí písemné zkoušky tak, aby je bylo možné využít při elektronické formě zkoušky.	2017		
	C.14.8 Umožnit generování zadání písemné zkoušky individuálně pro každého žáka.	2017		

D. Vyšší odborné vzdělávání

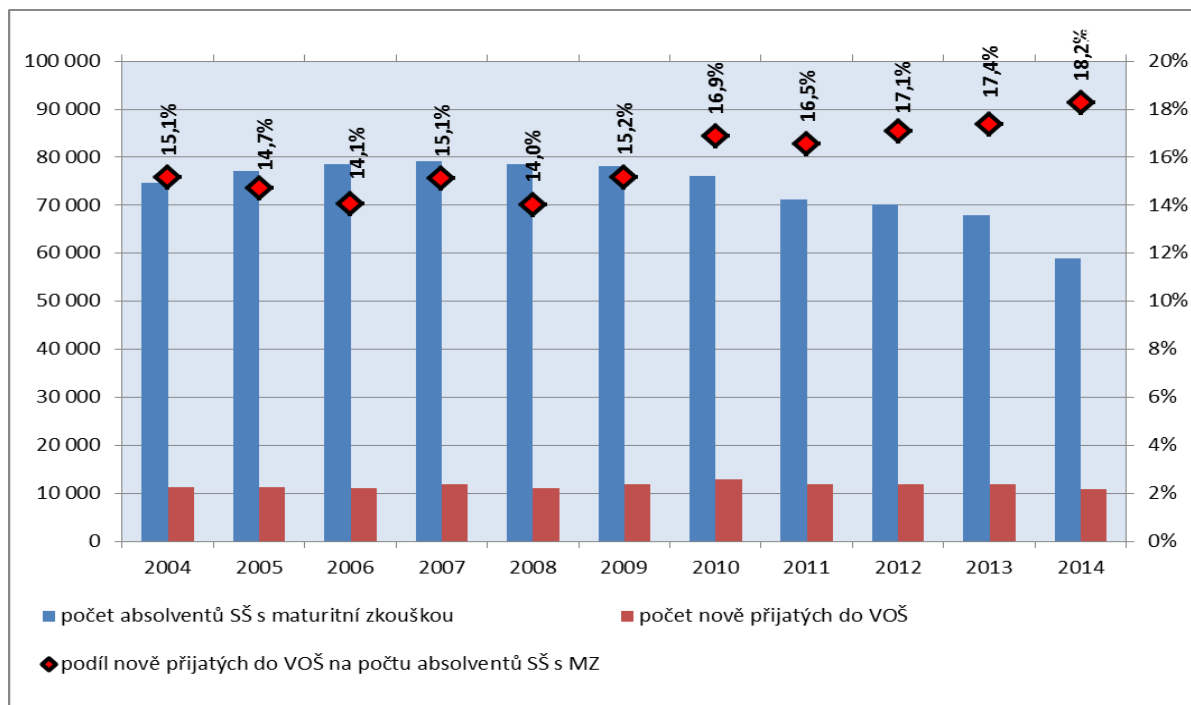
V oborech vyššího odborného vzdělávání se delší dobu snižuje počet uchazečů o vzdělávání v důsledku demografického poklesu.

Ve školním roce 2014/15 bylo do 1. ročníku vyšších odborných škol přijato necelých 10 800 studentů, což je o 8,9 % méně studentů než ve školním roce 2013/14. Ačkoli se podíl

nově přijatých studentů do 1. ročníku vyšších odborných škol na počtu absolventů SŠ s maturitní zkouškou mírně zvýšil, v souvislosti s dalším postupujícím demografickým propadem v této věkové skupině a s početnou nabídkou volných studijních míst na vysokých školách lze v dalších letech očekávat pokles počtu přijatých.

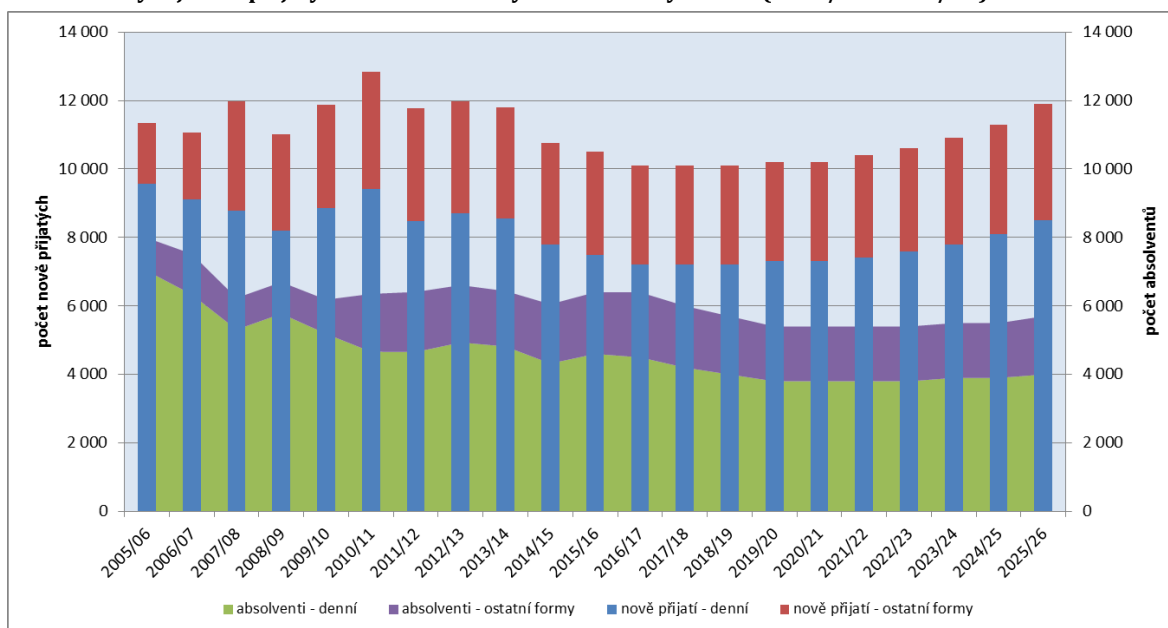
Je zřejmé, že na tento trend je nutné reagovat i optimalizačními kroky ze strany zřizovatelů a MŠMT. Jako překážka operativního přístupu se jeví dosavadní neprovázanost akreditačního řízení s optimalizačními kroky dlouhodobých záměrů státu a krajů. V následujícím období je nutné propojit proces posuzování žádostí v AK VOV s řízením o zápis akreditovaného oboru vzdělání do školského rejstříku.

Graf č. 20: Podíl nově přijatých do VOŠ na počtu absolventů SŠ s MZ (2004–2014)

Zdroj dat: MŠMT

Graf č. 21: Vývoj nově přijatých a absolventů vyšších odborných škol (2005/06–2025/26)

Zdroj dat: MŠMT

V následujícím období bude hlavním úkolem projednat se zástupci akademické obce alternativy dalšího vývoje vyššího odborného vzdělávání ve školském systému a propojit činnost Akreditační komise s řízením o zápis akreditovaného oboru vzdělání do školského rejstříku.

Vyšší odborné vzdělávání				
Opatření Strategie 2020	Opatření Dlouhodobého záměru ČR	Termín	Zdroj financování	Gesce
D.1 vzdělávací programy vyšších odborných škol zachovat široce dostupné	D.1.1 Projednat alternativy dalšího vývoje VOV ve školském systému se zástupci akademické obce. Připravit konsenzuální návrh koncepce nového systémového zakotvení VOV a v tomto směru upravit odpovídající právní předpisy.	2016	státní rozpočet	MŠMT
	D.1.2 Inovovat pravidla pro posuzování žádostí v Akreditační komisi VOV; v oblastech navazujících na mistrovskou zkoušku při akreditaci volit odpovídající zaměření.	2018		
	D.1.3 Umožnit prostup do profesně orientovaného terciárního vzdělávání osobám s mistrovskou zkouškou. Viz L.5.	2019		
	D.1.4 Propojit činnost Akreditační komise s řízením o zápis akreditovaného oboru vzdělání do školského rejstříku.	2017		
D.2 podporovat vysoké a vyšší odborné školy v modernizaci metod hodnocení studentů tak, aby byly v souladu s cíli a metodami vzdělávání	D.2.1 Zavést modulový systém výuky na vyšších odborných školách; v jeho rámci umožnit kreditní systém hodnocení studentů.	2020	státní rozpočet	MŠMT

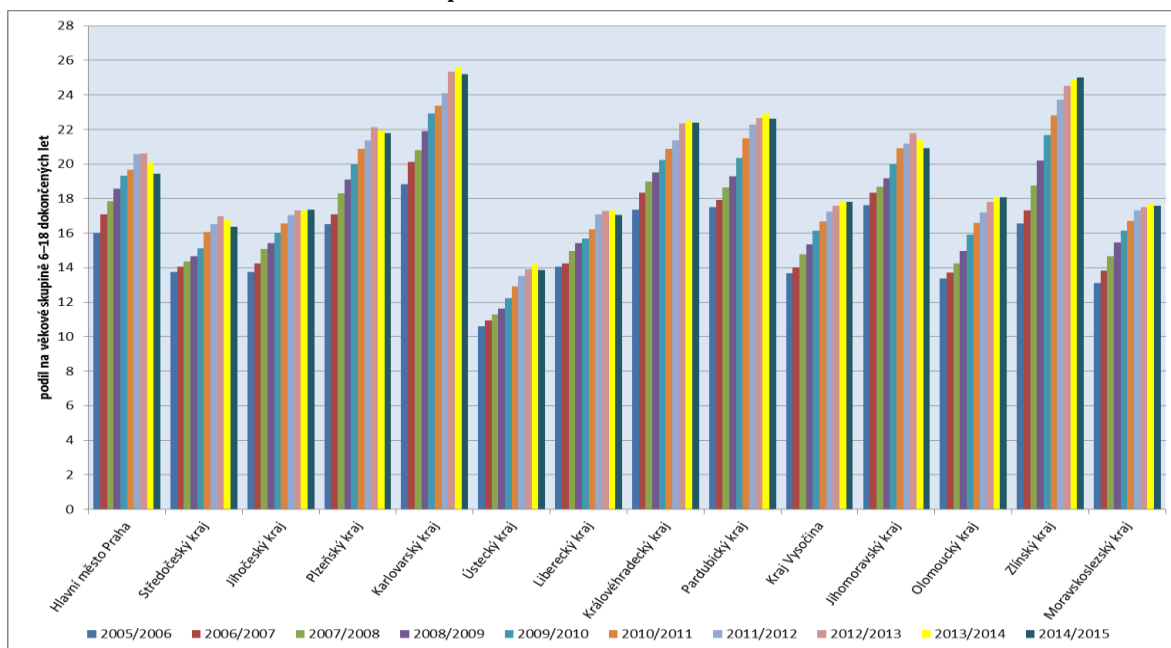
E. Strategie dalšího rozvoje sítě škol a školských zařízení

E. 1. Hlavní cíle změn ve školském rejstříku v letech 2015–2020:

- v oblasti **předškolního vzdělávání** bude podporováno navyšování nejvyšších povolených počtů (dále jen „kapacity“) dětí mateřských škol zřizovaných obcí nebo svazkem obcí a dalšími zřizovateli v místech s nedostatečnými kapacitami postupně do roku 2018 tak, aby bylo zajištěno přijetí všech dětí ve věku 3 až 5 let,
- v oblasti **základního vzdělávání** bude podporováno navyšování kapacit základních škol tak, aby byly do školního roku 2016/17 zajištěny kapacity pro přijetí celého populačního ročníku v rámci spádového obvodu každé základní školy,
- v oblasti **středního, vyššího odborného vzdělávání a v konzervatořích**,
 - musí být struktura oborů vzdělání více sladěna s potřebami zaměstnavatelů a nově zařazované obory vzdělání nebo změna jejich kapacit lépe odpovídat předpokládanému dlouhodobému uplatnění absolventů na trhu práce,
 - vzhledem k dostačující nabídce širokého spektra oborů vzdělání středního a vyššího odborného vzdělávání a disponibilní kapacitě škol bude povolován zápis nové střední, vyšší odborné školy a konzervatoře nebo zvyšování jejich kapacit a míst poskytovaného vzdělání v rámci stávajících škol a jejich kapacit pouze ve výjimečných a odůvodněných případech (obory vzdělání technického nebo přírodovědného zaměření viz část E2 body 3.2 a 3.3, popř. obory vzdělání pro žáky a studenty se speciálními vzdělávacími potřebami nebo obory čtyřletého gymnázia v návaznosti na demografický vývoj),

- c) nebude povolováno zvyšování kapacit v oborech vzdělání s výjimkou oborů vzdělání přírodovědného a technického zaměření oproti kapacitám uvedeným v rejstříku škol a školských zařízení v roce 2014, a to v souladu s kritérii v bodě E. 2.3.
- d) v oblasti oborů vzdělání s maturitní zkouškou všeobecného zaměření nenavýšovat kapacity 6 a 8letých gymnázií (nutnost zachovat souhrnnou oborovou kapacitní bilanci 6 a 8letých gymnázií v každém kraji),
4. v oblasti **základního uměleckého vzdělávání** mohou být kapacity základních uměleckých škol navyšovány v souladu s demografickým vývojem, stávajícími kapacitami základních uměleckých škol v jednotlivých krajích a jejich naplněností,

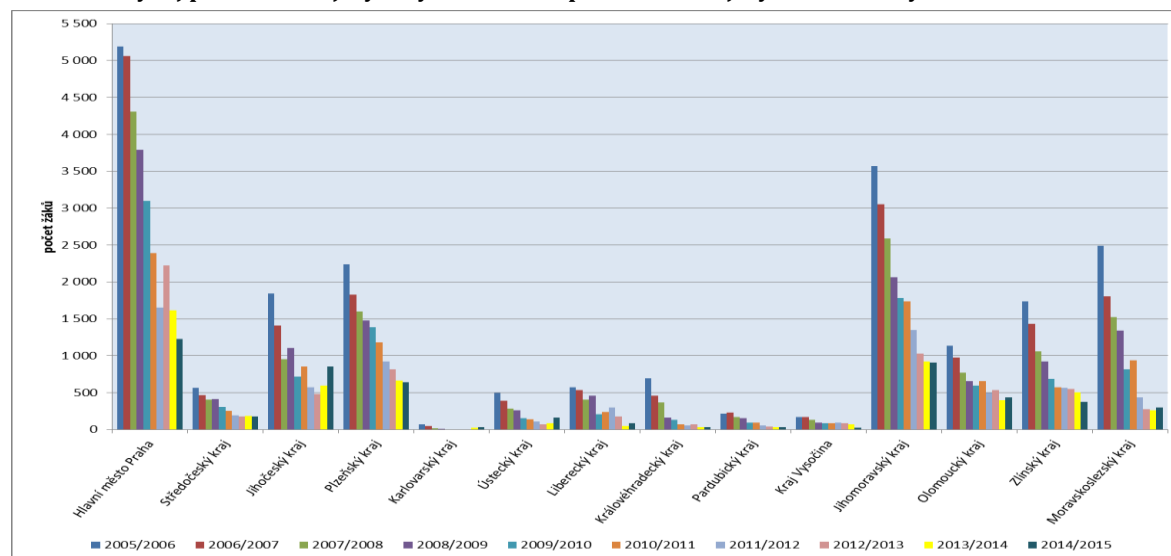
Graf č. 22: Podíl žáků ZUŠ na věkové skupině 6-18 let

Pozn.: Ve školním roce 2014/15 posunutí populace 2013.
Zdroj dat: MŠMT

5. v oblasti jazykového vzdělávání nebudou v **jazykových školách s právem státní jazykové zkoušky** s ohledem na neustále se snižující počet žáků v těchto školách zapisovány nové jazykové školy do školského rejstříku,

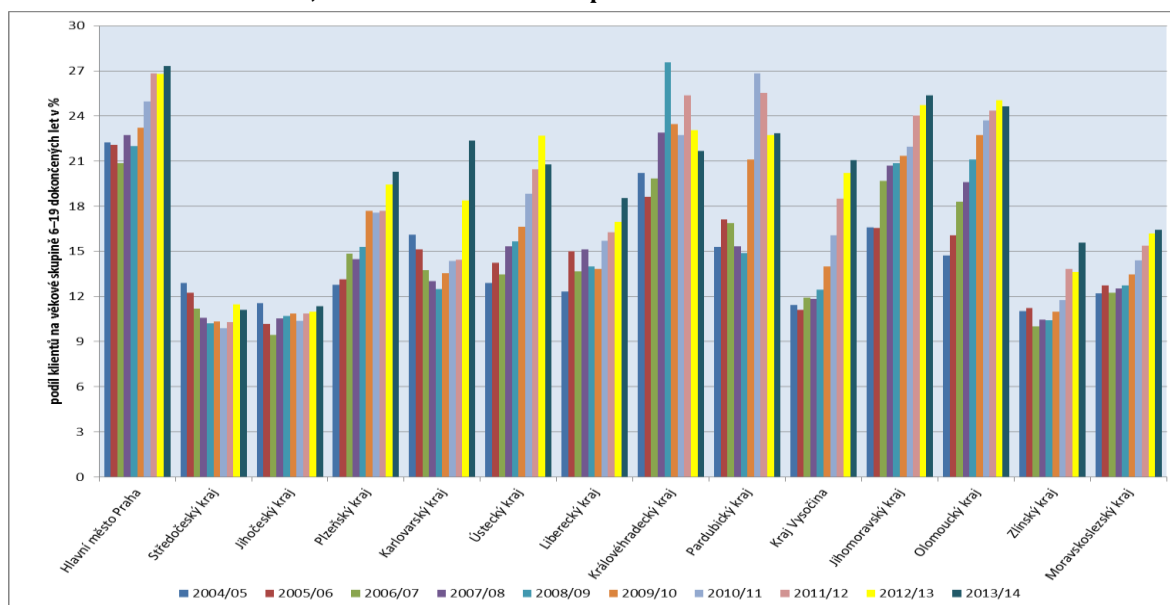
Graf č. 23: Vývoj počtu žáků v jazykových školách s právem státní jazykové zkoušky

Zdroj dat: MŠMT

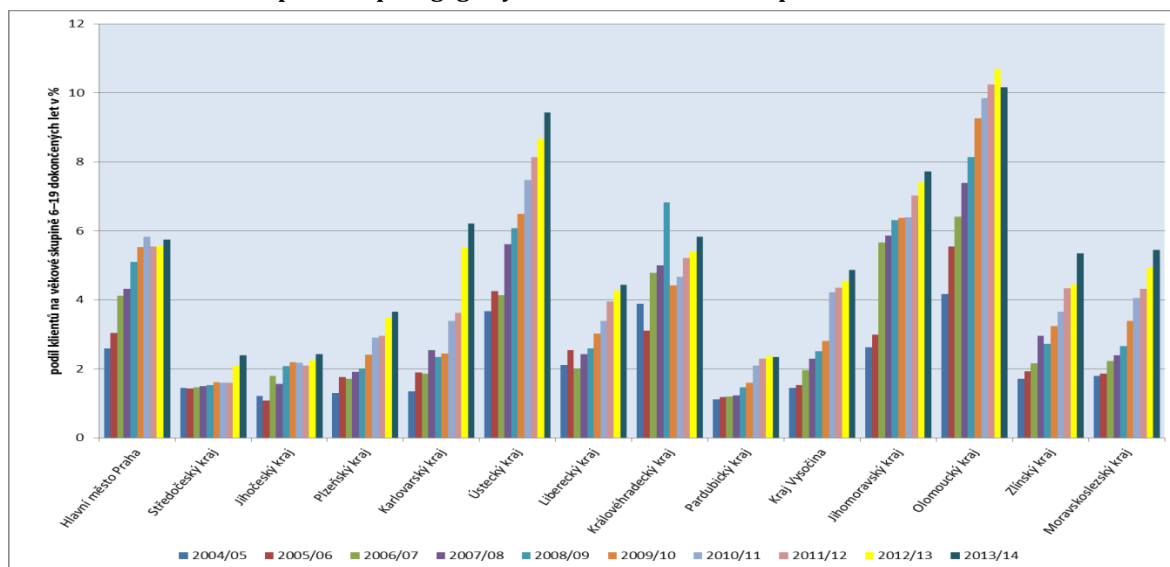
6. ve **školních družinách, školních klubech** bude umožněno navyšování počtu žáků v těchto zařízeních podle potřeby s ohledem na kapacity základních škol v oblasti, dále budou moci být podpořena školská zařízení pro zájmové vzdělávání (SVČ a DDM, které se podílejí na rozvoji nadání žáků, popř. v ZŠ speciální pro činnosti Aktivačních center apod.). Případné navyšování počtu žáků ve školních družinách a školních klubech by mělo odpovídat míře přiměřené nárůstu počtu dětí a žáků. Zohledněna by měla být také stávající naplněnost školy, stávající síť školních družin a školních klubů a jejich naplněnost a síť středisek volného času,
7. v oblasti **ostatních školských služeb** budou kapacity školských zařízení zajištěny v míře přiměřené nárůstu počtu dětí, žáků, studentů vzdělávajících se ve školách,
8. v oblasti **pedagogicko-psychologického poradenství** bude zhodnocen dosavadní vývoj zejména v krajích Ústeckém, Královéhradeckém, Pardubickém, Jihomoravském, Karlovarském, Olomouckém, v Kraji Vysočina a v Praze, kde podíl klientů PPP, SPC a SVP na věkové skupině žáků ZŠ a SŠ přesahuje 20 procent, s ohledem na místní podmínky nebude zvyšován počet školských poradenských zařízení v krajích.

Graf č. 24: Podíl klientů PPP, SPC a SVP na věkové skupině žáků ZŠ a SŠ

Zdroj dat: MŠMT

Graf č. 25: Podíl klientů speciálně pedagogických center na věkové skupině žáků ZŠ a SŠ

Zdroj dat: MŠMT

E. 2. Při formulaci strategie dalšího rozvoje sítě škol a školských zařízení v krajích do roku 2020 budou do Dlouhodobých záměrů vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy jednotlivých krajů od roku 2016 zahrnuta následující opatření:

1. Předškolní vzdělávání

- 1.1. Po přechodnou dobu 3 až 5 let v místech aktuální potřeby umožnit zvyšování kapacit mateřských škol. Při navyšování těchto kapacit se přihlíží k možnosti využití v následném období i pro jiné účely (volnočasové aktivity, sociální služby apod.).
- 1.2. V případě nedostatečných kapacit mateřských škol podpořit zřizování přípravných tříd základních škol v souladu s jejich zákonem stanoveným účelem (např. s možností přijímat děti s odloženou PŠD).

2. Základní vzdělávání a základní umělecké vzdělávání

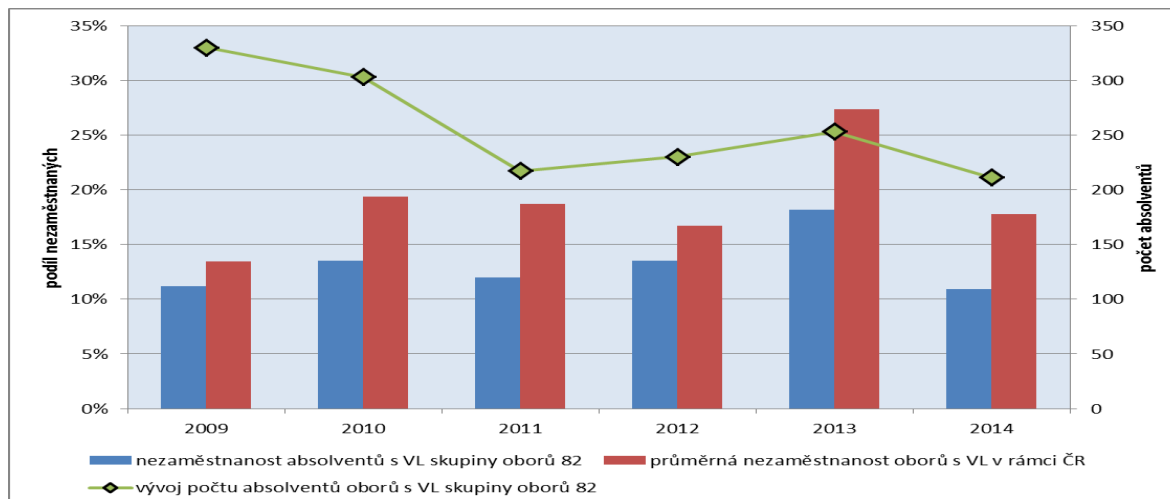
- 2.1. Po přechodnou dobu cca 5 až 7 let v místech potřeby podpořit zvyšování kapacit základních škol, aby každý žák plníci povinnou školní docházku měl zajištěno místo ve spádové škole.
- 2.2. V oblasti základního uměleckého vzdělávání mohou být kapacity základních uměleckých škol navyšovány v souladu s demografickým vývojem, stávajícími kapacitami základních uměleckých škol v jednotlivých krajích a jejich naplněností. Konkrétní vymezení případné úpravy kapacit základních uměleckých škol stanoví DZ jednotlivých krajů. Při zápisu nových odloučených pracovišť stávajících základních uměleckých škol mimo území kraje, v níž má právnická osoba vykonávající činnost ZUŠ sídlo, je třeba souhlasu obou místně příslušných krajských úřadů.

3. Střední a vyšší odborné vzdělávání

- 3.1. Nové střední školy, vyšší odborné školy a konzervatoře (vzhledem k dostačující nabídce širokého spektra jejich oborů vzdělání a disponibilní kapacitě škol) zřizovat pouze ve výjimečných a odůvodněných případech (např. s obory vzdělání technického nebo přírodovědného zaměření nebo s obory vzdělání pro žáky a studenty se speciálními vzdělávacími potřebami nebo s obory čtyřletého gymnázia v návaznosti na demografický vývoj).
- 3.2. Do struktury oborů vzdělání s maturitní zkouškou ve střední škole nebo vyšší odborné škole může být v rámci kraje nově zařazen nebo kapacitně posílen jen obor vzdělání, který bude nahrazovat jiný aktivní obor vzdělání s maturitní zkouškou nebo obor vyššího odborného vzdělání o stejné kapacitě (s výjimkou odůvodněných žádostí podle bodu 3.1.).
- 3.3. Do struktury oborů vzdělání poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou ve střední škole nebo vyšší odborné vzdělání ve vyšší odborné škole může být nově zařazen nebo kapacitně posílen jen obor vzdělání, který bude odpovídat předpokládaným dlouhodobým budoucím potřebám trhu práce a podpořen odůvodněným stanoviskem zástupce sociálních partnerů (Svazu průmyslu a dopravy, Hospodářské komory, Agrární komory). Při optimalizaci kapacit oborů vzdělání středního a vyššího odborného vzdělávání bude utlumen obor, jehož absolventi vykazují výrazně⁵ vyšší míru nezaměstnanosti, než je průměr kraje (posuzuje příslušný krajský úřad).
- 3.4. V oborech vzdělání, které mají unikátní obsah nebo jsou jedinečné v rámci ČR nebo jejichž oborová kapacita je postačující pro dlouhodobé pokrytí potřeb trhu práce, jejichž seznam byl dohodnut společně MŠMT a Asociací krajů (např. obory vzdělání z oblasti rybářství, vinařství, obory ze skupiny oborů 82 Umění a užité umění), zahrne MŠMT do podkladů pro vydání rozhodnutí k zařazení uvedeného oboru vzdělání do struktury oborů vzdělání či zvýšení kapacity těchto oborů ve střední škole, vyšší odborné škole nebo konzervatoři odůvodněný souhlas Asociace krajů ČR. Seznam těchto oborů vzdělání MŠMT dohodne s Asociací krajů ČR a zveřejní na webových stránkách MŠMT a Věstníku MŠMT.

⁵ Výrazně vyšší míra nezaměstnanosti absolventů je pro účely tohoto materiálu míněna dvojnásobná a vyšší míra nezaměstnanosti absolventů než je průměr míry nezaměstnanosti v kraji.

Graf č. 26: Uplatnitelnost absolventů s výučním listem skupiny oborů 82 na trhu práce

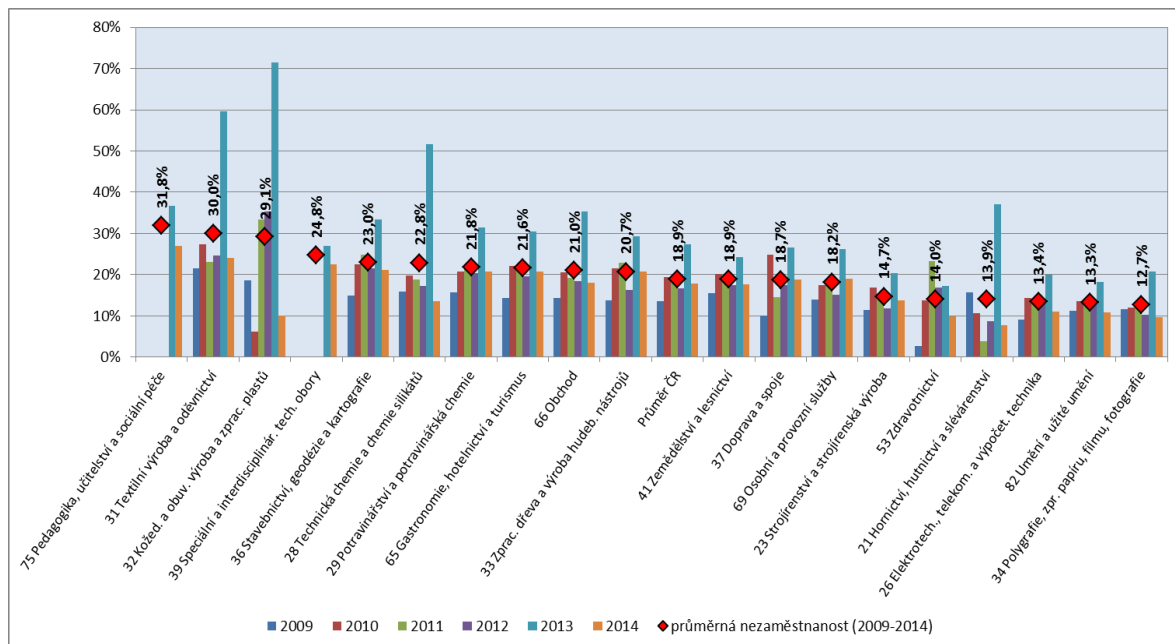

Zdroj dat: NÚV

3.5. V oblasti oborů vzdělání s výučním listem (v závislosti na uplatnění absolventů na trhu práce) nezvyšovat kapacity oborů vzdělání ve skupinách oborů, které mají dlouhodobě nezaměstnanost vyšší než průměr nezaměstnaných absolventů v rámci příslušného kraje (např. skupina oborů 28 Technická chemie a chemie silikátů, 31 Textilní výroba a oděvnictví, 32 Kožedělná a obuvnická výroba a zpracování plastů, 75 Pedagogika, učitelství a sociální péče) nebo jejich oborová kapacita je postačující pro dlouhodobé pokrytí potřeb trhu práce nebo tyto obory mají unikátní obsah podle bodu 3.4.

Přehled skupin oborů vzdělání, v nichž je dosahováno dlouhodobé nezaměstnanosti (jako průměr nezaměstnanosti absolventů středních škol za období posledních pěti let), bude upravován na základě údajů Úřadu práce. V takovém případě bude zveřejněn MŠMT do 31. 7. způsobem umožňujícím dálkový přístup a aplikován pro řízení v následujícím školním roce.

Graf č. 27: Uplatnitelnost absolventů s výučním listem na trhu práce

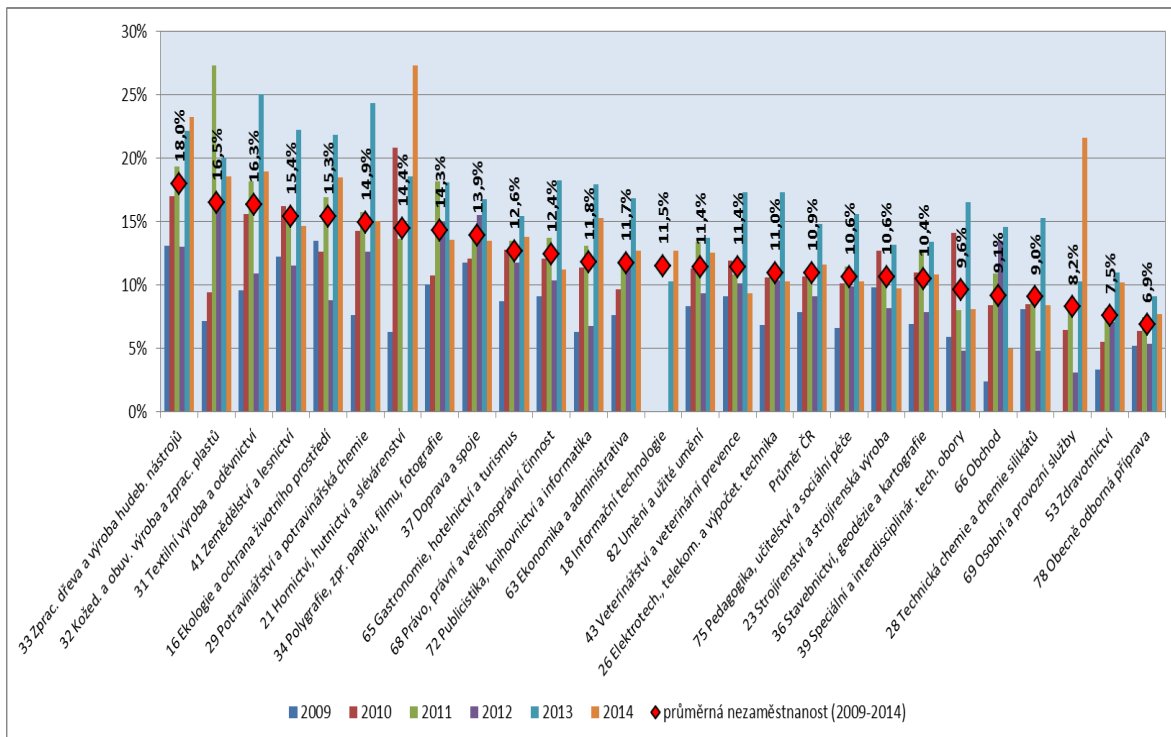
Pozn.: V roce 2013 jiná metodika sběru dat.

Zdroj dat: NÚV

3.6. V oblasti oborů vzdělání s maturitní zkouškou odborného zaměření s výjimkou oborů vzdělání technického nebo přírodovědného zaměření (např. skupin oborů 18 Informatické

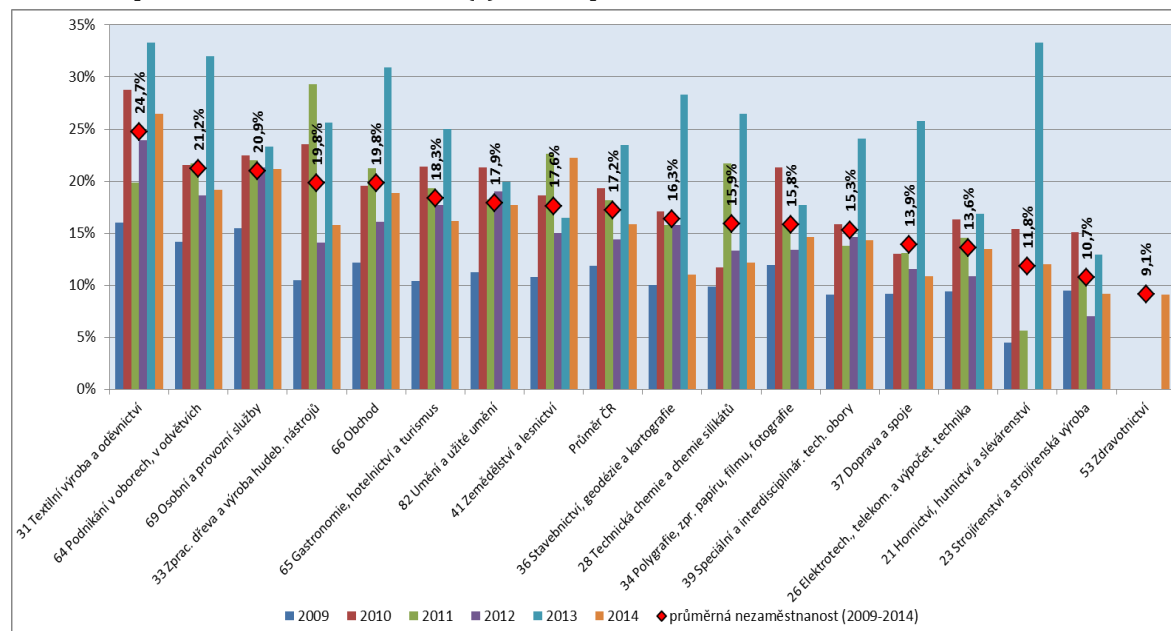
obory, 23 Strojírenství a strojírenská výroba, 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika, 28 Technická chemie a chemie silikátů, 37 Doprava a spoje, 53 Zdravotnictví, 36 Stavebnictví, geodézie a kartografie) nezvyšovat kapacity maturitních oborů středních škol, u kterých nezaměstnanost absolventů dlouhodobě překračuje republikový, resp. krajský průměr nebo jejich oborová kapacita je postačující pro dlouhodobé pokrytí potřeb trhu práce nebo tyto obory mají unikátní obsah podle bodu 3.4.

Graf č. 28: Uplatnitelnost absolventů s MZ (M) na trhu práce

Pozn.: V roce 2013 jiná metodika sběru dat.
Zdroj dat: NÚV

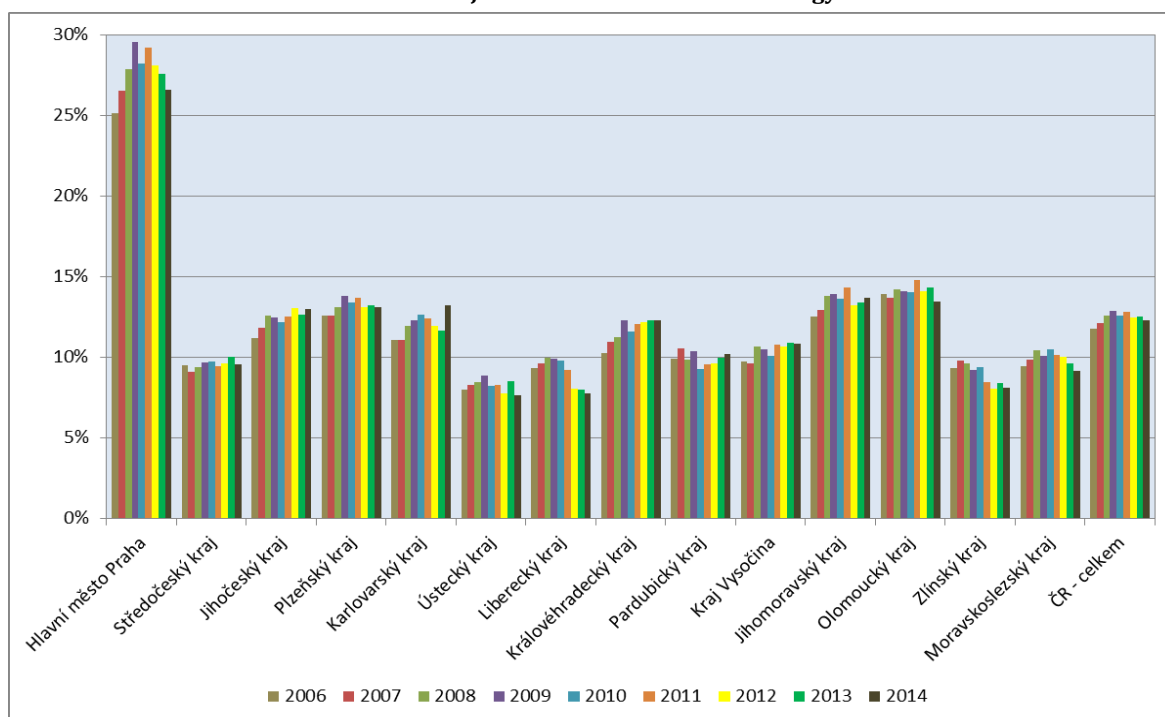
Graf č. 29: Uplatnitelnost absolventů s MZ (L) na trhu práce

Pozn.: V roce 2013 jiná metodika sběru dat.
Zdroj dat: NÚV

- 3.7. V oborech nástavbového studia, kde dlouhodobá nezaměstnanost absolventů denní formy vzdělávání v krajích přesahuje 15 %, nezvyšovat oborové kapacity oproti kapacitám uvedeným v rejstříku škol a školských zařízení v roce 2014. Přehled skupin oborů vzdělání, v nichž je dosahováno dlouhodobé nezaměstnanosti - jako průměr nezaměstnanosti absolventů středních škol za období posledních pěti let –, může být upraven na základě údajů Úřadu práce. V takovém případě bude přehled zveřejněn krajským úřadem do 31. 7. způsobem umožňujícím dálkový přístup a aplikován pro řízení v následujícím školním roce.
- 3.8. V oblasti oborů vzdělání s maturitní zkouškou všeobecného zaměření nenavýšovat kapacity 6 a 8letých gymnázií (nutnost zachovat souhrnnou oborovou kapacitní bilanci 6 a 8letých gymnázií v kraji).

Graf č. 30 Podíl žáků 5. a 7. tříd ZŠ odcházejících do 1. ročníku 8 a 6letého gymnázia

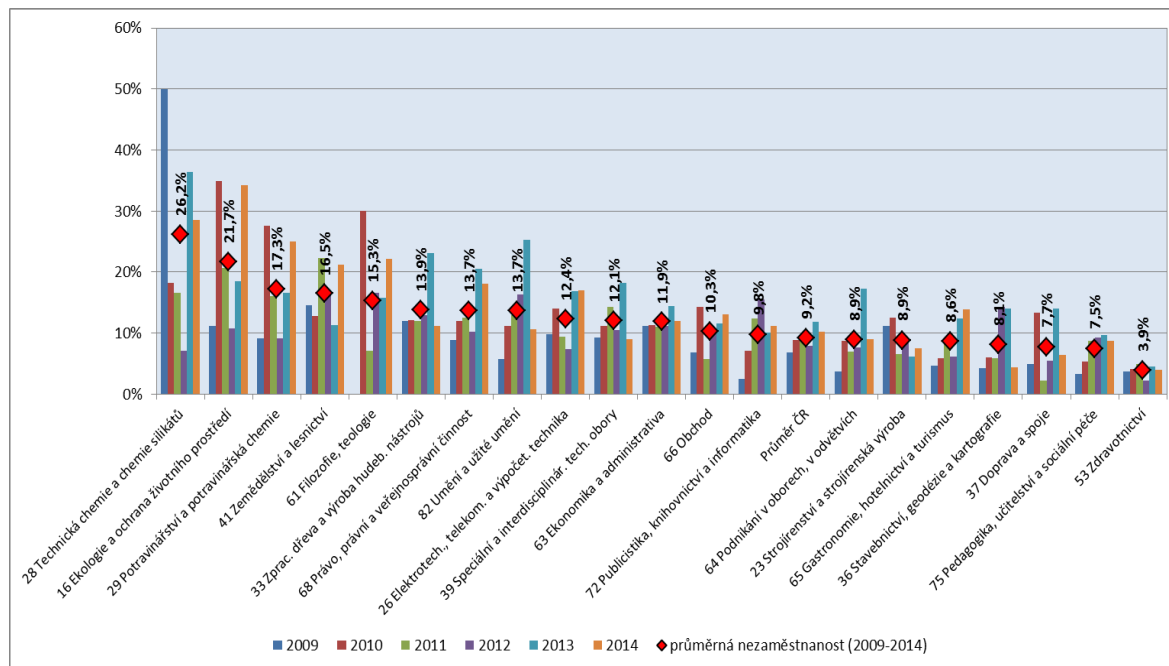

Pozn.: Graf představuje součet podílu žáků odcházejících z 5. třídy ZŠ na 8letá gymnázia z celkového počtu žáků v 5. ročníku a podílu odcházejících žáků ze 7. třídy ZŠ na 6letá gymnázia z celkového počtu žáků v 7. ročníku ZŠ. Bližší rozdělení podle délky studia v příloze č. 3.

Zdroj dat: MŠMT

- 3.9. Nezvyšovat kapacity v oborech vyššího odborného vzdělávání a v konzervatořích (tj. zachovat vyrovnanou bilanci v kapacitách jednotlivých oborů vzdělání v každém kraji) s výjimkou oborů vzdělání technického a přírodovědného zaměření (např. obory skupiny 23 Strojírenství a strojírenská výroba, 26 Elektrotechnika, telekomunikace a výpočetní technika, 33 Zpracování dřeva, 36 Stavebnictví, geodézie a kartografie, 37 Doprava a spoje, 39 Speciální a interdisciplinární technické obory, 53 Zdravotnictví) a pedagogického zaměření (75 Pedagogika, učitelství a sociální péče).

Graf č. 31: Uplatnitelnost absolventů oborů vzdělání VOŠ na trhu práce

Pozn.: V roce 2013 jiná metodika sběru dat.

Zdroj dat: NÚV

3.10. Nový akreditovaný vzdělávací program oboru vyššího odborného vzdělávání do vzdělávací nabídky vyšší odborné školy může být zapsán do rejstříku pouze v případě, že vzdělávací program by měl v daném regionu ojedinělý charakter a jehož koncepce by vznikla na základě projevené dlouhodobé společenské potřeby (viz bod 3.9) příslušně vzdělaných absolventů na trhu práce.

3.11. Uvedená kritéria se vztahují na všechny formy⁶ středního a vyššího odborného vzdělávání.

4. Zájmové a jazykové vzdělávání

- 4.1. Může být podpořen kapacitní růst školských zařízení pro zájmové vzdělávání (SVČ a DDM) místo navyšování kapacit ZUŠ.
- 4.2. V případě jazykových škol s právem státní jazykové zkoušky nezařazovat nové jazykové školy.
- 4.3. V oblasti zájmového vzdělávání ve školních družinách a ve školních klubech podpořit navyšování kapacit těchto zařízení podle potřeby s ohledem na demografický vývoj a na kapacity základních škol v kraji, popř. v ZŠ speciální pro činnosti Aktivačních center, apod. Navyšování kapacit ve školních družinách a školních klubech musí odpovídat míře přiměřené nárůstu počtu dětí a žáků. Konkrétní možnosti úpravy kapacit v těchto zařízeních stanoví DZ jednotlivých krajů. Zohledněna bude také stávající naplněnost školy, stávající síť školních družin a školních klubů a jejich naplněnost a síť středisek volného času.

5. Školská zařízení

- 5.1. V případě školských zařízení (s výjimkou zřizovaných MŠMT) stanoví kritéria pro zápis nových školských zařízení, zapisovaných školských služeb a jejich kapacit krajský úřad v míře přiměřené počtu dětí, žáků, studentů vzdělávajících se ve školách na území kraje a demografickému vývoji.

⁶ Podle § 23 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, vyšším odborném a jiném vzdělávání.

6. Opatření podle místních podmínek

Dlouhodobé záměry krajů mohou uvedená opatření upřesnit podle místních podmínek, zejména s ohledem na dostupnost vzdělávání a školských služeb podle demografického vývoje a rozvoje svého území. V oblastech, pro které nejsou opatření uvedena, může krajský úřad stanovit opatření podle svého uvážení.

- E. 3. Výše uvedená kritéria budou použita při procesu schvalování změn ve školském rejstříku krajským úřadem a Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy.

F. Zefektivnění systému hodnocení žáků, škol a školského systému

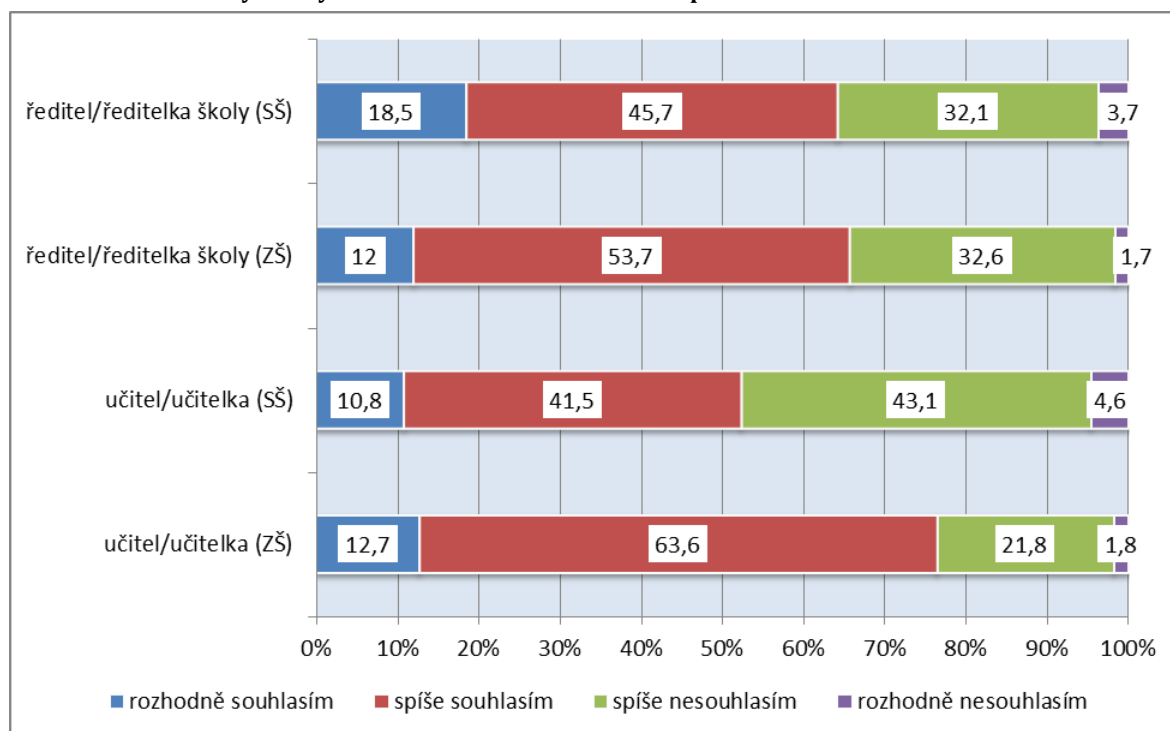
Zefektivnit systém hodnocení žáků a škol (příklon k formativnímu hodnocení)

Současné hodnocení se zaměřením na výkon žáka bez poskytnutí zpětné vazby nemotivuje žáky ke zlepšení výsledků vzdělávání. V chápání zpětné vazby z hlediska hodnocení převažuje sumativní přístup. Je proto důležité a potřebné zaměřit se na formativní způsob hodnocení žáků. Ze zjištění mezi pedagogy vyplývá, že chybí metodické nástroje a není dostupné další vzdělávání pedagogických pracovníků v této oblasti.

Podle OECD jsou hodnotící postupy a kritéria ve školách stanoveny příliš obecně, žákům nejsou poskytovány informace, podle jakých kritérií budou hodnoceni. Výstupy žáků na konci základního vzdělávání při přestupu na střední školu nejsou srovnatelné. Částečně bude tento problém řešen přijímacími zkouškami do oborů středního vzdělání s maturitní zkouškou. Je však potřeba nastavit kritéria hodnocení a metodiku jejich využívání tak, aby hodnocení výsledků vzdělávání žáků v různých školách bylo srovnatelné.

Hodnocení škol je v České republice realizováno jako externí hodnocení a vlastní hodnocení. V oblasti vlastního hodnocení škol jsou školám nabízeny evaluační nástroje vytvořené v rámci projektu IPn Cesta ke kvalitě. ČŠI aktuálně připravuje sérii nových metod, postupů a nástrojů pro hodnocení škol i vzdělávací soustavy jako celku, které mimo jiné zajistí větší propojení vlastního hodnocení školy a hodnocení externího prováděného ze strany ČŠI.

Graf č. 32: Potřeba zvýšení využívání formativního hodnocení podle ředitelů a učitelů ZŠ a SŠ

Zdroj dat: ČŠI

V České republice převládá podle zjištění OECD sumativní forma hodnocení žáků nad formativní. Z uvedeného grafu vyplývá, že pedagogická veřejnost podporuje návrh na zvýšení využívání formativního hodnocení. Výraznější podporu má tento návrh zejména u učitelů základních škol. Celkem 76 % respondentů je také ochotno formativní metody využívat.

Hlavním úkolem v nadcházejícím období bude vytvořit kritéria kvalitní školy, provázat je s kritérii hodnocení škol Českou školní inspekcí a umožnit tak lepší propojení externího hodnocení s vlastním hodnocením školy. Další oblastí, na kterou je třeba se zaměřit, je posílení formativního hodnocení na školách a zajištění srovnatelnosti hodnocení v rámci základních škol.

Systém hodnocení žáků a škol				
Opatření Strategie 2020	Opatření Dlouhodobého záměru ČR	Termín	Zdroj financování	Gesce
F.1 vytvořit a zveřejnit kritéria kvalitní školy a dbát o jejich konsistenci	F.1.1 Připravit návrh kritérií kvalitní školy, v nichž bude podpořeno: a) vytvoření prostředí, které podporuje aktivní spolupráci žáků i pedagogů, respektování kulturních a individuálních odlišností žáků, prostor na individuální a skupinové konzultace se žáky mimo přímou výuku apod., ale také vytvoření prostředí příznivého i pro pedagogy, b) stanovování učebních cílů pro žáky srozumitelným způsobem, c) užívání různorodých výukových strategií a užívání různých postupů zjišťování výsledků a procesů učení žáků, d) důraz na aktivní učení žáků, e) rozvoj spolupráce školy s rodiči žáků a dalšími sociálními partnery v závislosti na druhu a zaměření školy (zřizovateli, zaměstnavateli, profesními svazy, neziskovými organizacemi apod.).	2015	státní rozpočet, OP VVV	MŠMT
	F.1.2 Konzultovat kritéria kvalitní školy s odbornou veřejností (odborné asociace, zástupci fakult vzdělávajících učitele) a na základě výsledků konzultace kritéria upravit.	2015		MŠMT
	F.1.3 Po vyhodnocení konzultací a v dohodě s ČŠI zveřejnit kritéria kvalitní školy a metodiku pro jejich používání.	2015		MŠMT
	F.2.1 Při stanovování kritérií pro hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání ve školách a školských zařízeních vycházet z kritérií kvalitní školy. Provázat externí a interní hodnocení školy a školského zařízení, vytvořit metodiku pro jejich využívání ve školách a školských zařízeních.	2016	OP VVV	MŠMT
	F.2.2 Kritéria hodnocení škol a školských zařízení stanovovat na delší časové období, aby školy měly dostatek času na změnu (zlepšení) stavu vzdělávání.	2015		MŠMT
F.2 na tato kritéria navázat i hodnotící kritéria České školní inspekce s jasně popsanou metodikou a také jejich užívání při inspekční činnosti (ve Strategii navazuje na H10 – kritéria kvalitní školy)	F.2.3 Se soubory hodnotících kritérií a nástrojů používaných ČŠI seznámit zřizovatele škol a školských zařízení pro jejich využívání k vlastní hodnotící činnosti (s případným propojením s autoevaluačními principy hodnocení škol).	2016	OP VVV	MŠMT
	F.2.4 Podpořit zřizovatele škol a školských zařízení ve využívání kritérií k hodnocení škol.	2016	OP VVV	MŠMT
	F.3.1 V návaznosti na kritéria kvalitní školy připravit metodiku pro formativní hodnocení žáků ZŠ a SŠ, resp. metodologické nástroje využitelné školami k formativnímu hodnocení (ČŠI), doporučit je	2016	OP VVV	MŠMT

cení dětí, žáků a studentů	školám k využití (ČŠI a NÚV) a zveřejnit na Metodickém portálu rvp.cz. F.3.2 Metodika bude obsahovat význam formativního hodnocení pro rozvoj žáka, příklady formativního hodnocení (např. slovní, vlastní hodnocení), ukázky praktického využití při výuce. F.3.3 Prostřednictvím DVPP seznámit pedagogické pracovníky s principy formativního hodnocení, metodickými postupy a způsoby jeho využívání; zaměřit se také na stupně vývoje, kterými žáci procházejí ve svém učení, a dovednost identifikovat ukazatele úspěchu a pokroku žáka v učení. F.3.4 Věnovat pozornost formativnímu hodnocení v rámci pregraduální přípravy pedagogických pracovníků na fakultách vzdělávajících učitele mateřských, základních a středních škol.	2016		MŠMT
		od 2016	OP VVV	MŠMT
		od 2017	státní rozpočet	
F.4 zvýraznit formativní aspekty v hodnocení školy Českou školní inspekcí s cílem podporovat zlepšování, tj. poskytovat školám metodickou podporu nezbytnou jak pro směřování k definované kvalitě, tak pro autoevaluační procesy	F.4.1 Podpořit autoevaluační mechanismy hodnocení škol (příp. školských zařízení) a metodicky je propojit s přípravou výročních zpráv (např. s využitím výstupů z projektu Cesta ke kvalitě a projektu NIQES). F.4.2 Soubory formativních hodnotících kritérií a nástrojů pro zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání a úspěšnosti žáků využít v rámci inspekční činnosti a inspekčním hodnocení škol s následujícími prvky: a) posílit metodickou roli ČŠI; v inspekční zprávě uvádět i doporučení ke zlepšení a kvalitativní změnu ve škole, b) poskytovat zpětnou vazbu škole a pomáhat tak ke zlepšování výsledků žáků, c) zohledňovat sociálně ekonomické podmínky při hodnocení školy (v návaznosti na F.11.3).	2018	OP VVV	MŠMT
		od 2016	OP VVV	MŠMT
F.5 zajistit větší srovnatelnost sumativního hodnocení žáků	F.5.1 V rámci školských asociací spolu s tvůrci RVP zahájit (s využitím příkladů dobré praxe, např. na Metodickém portálu rvp.cz) diskusi o sumativním hodnocení a možnosti pravidel pro stanovení srovnatelnosti dosažených výsledků. F.5.2 Na základě této diskuze budou připraveny nástroje pro zavedení procesů tzv. moderace v rámci škol i mezi školami pro zajištění shody v přístupech a tím ke zvýšení míry spolehlivosti a spravedlivosti hodnocení na všech úrovních. F.5.3 V případě kladného ohlasu učitelů doporučit metodiku k užívání a podpořit v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků užívání doporučených pravidel a zkušeností s nimi, např. v rámci „evaluačních“ seminářů pro učitele, kde budou mít možnost porovnat výsledky žáků a způsob jejich hodnocení. F.5.4 Vytvořit podpůrné materiály, jako jsou přehledy hodnocení (známkování) uvádějící kritéria pro hodnocení a škálování různých aspektů žákova výkonu a modelové příklady ilustrující výkon žáka na různých úrovních. F.5.5 Na Metodickém portálu rvp.cz zveřejňovat ukázky prací žáků a jejich doporučeného hodnocení, příklady hodnocení vzhledem ke vzdělávacím cílům, modely vhodné klasifikace.	2016–2017	OP VVV	MŠMT
		od 2017	OP VVV	MŠMT
		od 2017	OP VVV	MŠMT
		2017	OP VVV	MŠMT
		od 2017	OP VVV, státní rozpočet	MŠMT

Poskytnout prostřednictvím výsledků z testování informaci každé škole o její práci

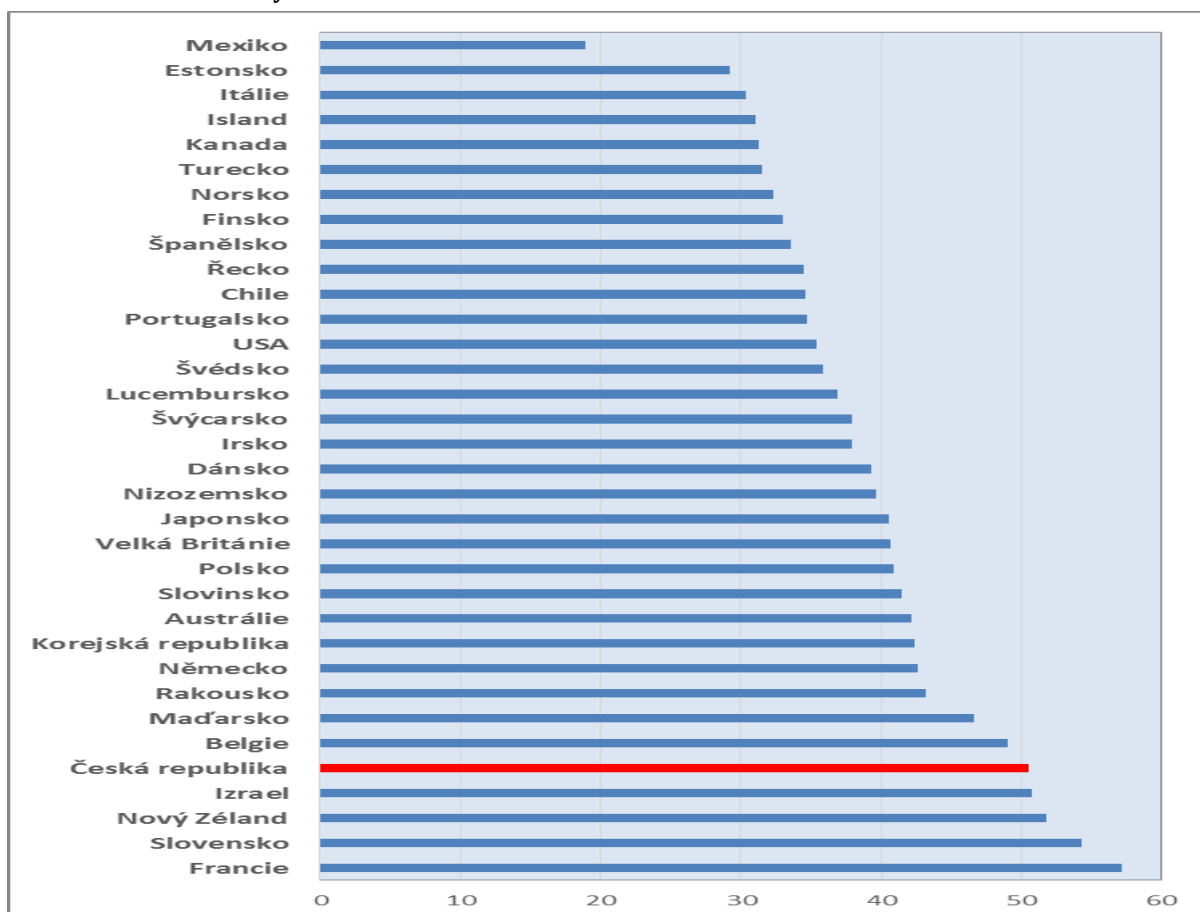
Pravidelné ověřování výsledků žáků v 5. a 9. ročníku základních škol a odpovídajících ročníků víceletých gymnázií a konzervatoří bude realizováno jednou za čtyři roky na takovém vzorku škol, který umožní dostatečně fundované, reprezentativní a srovnatelné posouzení. V mezidobí bude doplněno o výběrová šetření v základních, středních a vyšších odborných školách.

Cílem je získat informace o výsledcích vzdělávání i v jiných předmětech a ročnících základních škol a o úrovni vzdělávání ve středních a vyšších odborných školách. Důležitým cílem je poskytnout školám, žákům i rodičům zpětnou vazbu o výsledcích vzdělávání v jiných než profilových předmětech. Jedním z důležitých témat, která budou kromě výsledků školy pro svou práci využívat, je také obdoba indexu sociálního, ekonomického a kulturního statusu (ESCS), který ovlivňuje a koriguje náhled na vzdělávací činnost školy (a koriguje tím také prosté číselné výsledky testů).

Školy budou mít přístup k certifikovanému testování bez omezení, tedy i ty školy, které nebudou zařazené do vzorku škol, a to i každoročně.

Prostřednictvím výsledků z testování každá škola získá informace o kvalitě a efektivitě vzdělávání (jak dosahuje stanovených cílů, jak jsou účinné pedagogické postupy). Výstupy z testování poskytnou souhrnnou informaci o výsledcích škol, budou využity ke zlepšení práce škol a k lepší efektivitě jejich vzdělávacích postupů.

Graf č. 33: Vliv ESCS na výsledek žáků v zemích OECD

Zdroj dat: OECD

V grafu je znázorněna míra vlivu ESCS na výsledky žáků v zemích OECD. Velikost úsečky u každé země určuje, o kolik bodů by se změnil průměrný výsledek jejich žáků v matematice, kdyby se hodnota indexu ESCS změnila o jednotku. Česká republika (51 bodů) a Slovensko (54

bodů) patří k pěti zemím s nejsilnějším vlivem socioekonomického zázemí na vzdělávací výsledky žáků. Hodnota průměru zemí OECD je 39 bodů.

V období od roku 2003 do roku 2012 vzrostl v zemích OECD vliv socioekonomického zázemí na výsledky žáků v matematice o 5 bodů, v České republice o 13 bodů, což by mohlo vypovídat o určitém nárůstu nerovností v oblasti vzdělávacích příležitostí.

Hlavní úkoly následujícího období budou zejména zaměřeny na pravidelné zjišťování úrovně vzdělávání žáků v ZŠ prostřednictvím výběrových šetření (realizovaného nejen v 5. a 9. ročnících v předmětech a oblastech podle RVP ZV) s možností dobrovolně využít tato zjišťování všem školám, které o něj projeví zájem. Výsledky ze šetření budou využívány pro zvýšení kvality vzdělávacího systému a poskytovány jako zpětná vazba zúčastněným školám.

Výběrová šetření a zpětná vazba školám				
Opatření Strategie 2020	Opatření Dlouhodobého záměru ČR	Termín	Zdroj financování	Gesce
F.6 státem organizované výběrové testování žáků základního vzdělávání zacílit výlučně na poskytování zpětné vazby (žákům, jejich rodičům, učitelům, školám a tvůrcům vzdělávací politiky) a zajistit, aby testovací platformu mohli školy, učitelé a žáci využívat i na dobrovolné bázi F.7 systematicky využívat výsledky výběrového testování výsledků žáků jako zpětnou vazbu pro vzdělávací systém F.8 na národní úrovni vyvinout a zavést mechanismy pro pravidelný sběr reprezentativních dat o výsledcích žáků včetně kontextových údajů	F.6.1 Pokračovat v testování žáků prostřednictvím výběrových šetření na vybraném vzorku škol.	od 2015	státní rozpočet	MŠMT
	F.6.2 Výběrová šetření provádět v profilových i neprofilových předmětech, v klíčových gramotnostech.	2015		MŠMT
	F.6.3 Do výběrových šetření zařazovat nejen žáky 5. a 9. ročníků, ale také žáky jiných ročníků v rámci ZŠ, SŠ i studenty VOŠ.	od 2015		MŠMT
	F.6.4 Zpřehlednit školám systém výběrových šetření a informovat je předem o účelu šetření, možnostech zapojení do šetření a získání informací o výsledcích své školy.	od 2015		MŠMT
	F.6.5 Umožnit přístup všem školám, které o testování projeví zájem.	průběžně		MŠMT
	F.6.6 Poskytovat výsledky testování žákům a školám spolu s komentářem výstupů pro žáky, učitele i veřejnost, aby: a) škola měla možnost ověřit si účinnost pedagogických postupů, míru dosažení stanovených cílů, b) žák mohl zhodnotit vlastní výkon a výsledky mu pomohly v lepší orientaci dalšího vzdělávání a při výběru profesní dráhy.	průběžně		MŠMT
	F.7.1 Využít výsledky výběrových šetření pro zlepšení kurikulární politiky, stanovení výstupních standardů, příp. při revizi RVP.	průběžně		MŠMT
	F.8.1 Pravidelně zjišťovat výsledky vzdělávání žáků v 5. a 9. ročnících ZŠ na reprezentativním vzorku škol, který umožní objektivní vyhodnocení dat s cílem: a) ověřit minimální požadované standardy v předmětech ČJL, M a CJ, b) poskytnout všem školám zpětnou vazbu formou objektivního hodnocení jejich výsledků, c) získat relevantní údaje pro tvůrce standardů jako případné podklady k úvahám o změnách minimálních standardů, příp. RVP, d) poskytnout zřizovatelům škol souhrnnou informaci o výsledcích jimi zřizovaných škol.	od 2017		MŠMT

	F.8.2 Zjišťování doplnit socioekonomickým statutem školy (zohlednit složení žáků, socioekonomický status rodin...). F.8.3 Zavést centrální uchovávání výsledků závěrečných zkoušek; k tomuto účelu a) využít systém statistických zjišťování k evidenci výsledků žáků u závěrečných zkoušek, b) legislativně upravit sběr dat.	od 2017		MŠMT
		od 2016		MŠMT
F.9 vyhodnocovat vliv testování žáků na vzdělávací systém a předcházet případným negativním dopadům testových nástrojů na výuku a učení	F.9.1 Při přípravě testů vycházet z rozsahu celého RVP ZV a evaluačních standardů, které v oblasti očekávaných výstupů konkretizují vzdělávací obsahy RVP. F.9.2 Vytvářet úlohy navázané na standardy RVP ZV i ke sledování podpory rozvoje a dosažené úrovně klíčových kompetencí. F.9.3 V rámci inspekční činnosti se zaměřit na vliv testování na výsledky vzdělávání žáků, změnu klimatu školy, plnění ŠVP... F.9.4 Porovnávat testové úlohy výběrových šetření s výstupy mezinárodních šetření (PISA, TIMSS, apod.).	průběžně	státní rozpočet	MŠMT
		průběžně		MŠMT
		od 2015		MŠMT
		od 2015		MŠMT
F.10 omezovat aktivity, jejichž výstupem mohou být žebříčky škol bez kontextových informací	F.10.1 Legislativně zajistit, aby výsledky výběrových šetření byly zveřejňovány v sestavě neumožňující identifikaci konkrétní školy. F.10.2 Výběrová šetření doplnit o nástroje umožňující vyhodnotit socioekonomické zázemí na úrovni žáka a školy.	od 2016		MŠMT
		od 2018		MŠMT
F.11 rozvítet evaluační nástroje k monitoringu všech (tedy i jiných než vědomostních) aspektů žákova výkonu spolu s detailní specifikací dovedností potřebných k podání žádoucího výkonu a s ukázkami vyhodnocených žakovských prací – mezi evaluační nástroje je přitom třeba zahrnout nejen nástroje testového charakteru, ale i pozorování a obsahovou analýzu žakovy práce a žakovských výstupů	F.11.1 Vytvoření výstupů vzdělávání pro další ročníky základního vzdělávání, ve kterých budou probíhat výběrová šetření. F.11.2 Vytvoření rámce hodnocení k ověřování výsledků vzdělávání v oblasti klíčových kompetencí (včetně stanovení indikátorů a nástrojů pro hodnocení). F.11.3 Příprava nástrojů, které umožní zohlednit socioekonomické zázemí jednotlivých žáků i celých škol při hodnocení kvality i výsledků vzdělávání. F.11.4 Zlepšit pregraduální přípravu učitelů se zaměřením na metody hodnocení žáků (např. práce s mapami pokroku žáků, žakovská portfolia) a do vzdělávacích programů pedagogických fakult zařadit semináře zaměřené na metody hodnocení žáků. F.11.5 Při hodnocení škol využívat informace ze šetření výsledků žáků 5. a 9. ročníků ZŠ a zohledňovat socioekonomické podmínky školy.	2016	OP VVV	MŠMT
		2018		MŠMT
		2018		MŠMT
		2019		MŠMT
		průběžně a od 2018		MŠMT, zřizovatelé
F.12 stanovit přesnější pravidla pro hodnocení škol zřizovatelem	F.12.1 Dopracovat kritéria ČŠI pro hodnocení škol uplatněním výstupů projektů NIQES a IPn Cesta ke kvalitě (viz F. 2.2) a umožnit jejich využití zřizovatelem. F.12.2 Umožnit zvyšovat odborné kompetence zřizovatelů v oblasti hodnocení škol, aby hodnocení nebylo zaměřeno pouze na hospodaření školy, ale také na oblast vzdělávání. Klást důraz na to, aby zřizovatelé při hodnocení brali na zřetel především specifika a hlavní funkci škol a prostředí, ve kterém se škola nachází.	2016	státní rozpočet	MŠMT
		od 2016	státní rozpočet, OP VVV	MŠMT

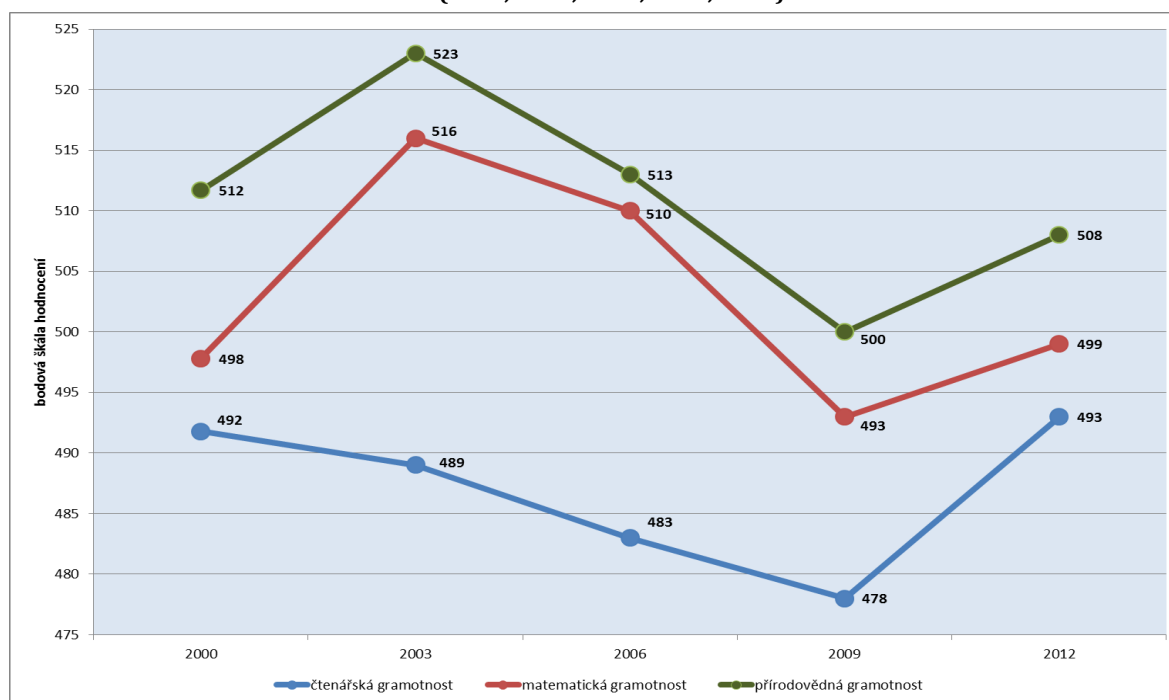
	F.12.3 Poskytnout metodickou pomoc zřizovatelům při hodnocení škol (ČSI), a to zejména při přijímání opatření na základě inspekční činnosti ČSI (viz F. 2.2).	od 2016	státní rozpočet, OP VVV	MŠMT
	F.12.4 Výstupy z testování i z výběrových šetření poskytované zřizovatelům doplnit metodikou k jejich vyhodnocování.	od 2015	OP VVV	MŠMT

Zefektivnit hodnocení systému

Česká republika se pravidelně účastní mezinárodních šetření (PISA, TIMSS, PIRLS, ICILS, TALIS atd.). Účast v mezinárodních šetřeních poskytuje důležité informace o výkonu systému a také umožňuje monitorovat pokrok v čase. Měření výstupů získaných zapojením do mezinárodních studií patří mezi základní indikátory efektivity školního vzdělávání v ČR. Mezinárodní šetření nejsou primárně zaměřena na potřeby českého vzdělávacího systému, proto jsou doplňována také zjištěními České školní inspekce.

Na úrovni systému je obtížné zhodnotit míru naplňování vzdělávacích cílů. Způsob, jakým je hodnocení systému koncipováno, neumožňuje důkladné šetření faktorů ovlivňujících výkony žáka. Pro zefektivnění systému je třeba, aby měřítka hodnocení systému byla dostatečně široká, aby byla schopna postihnout celou škálu vzdělávacích cílů.

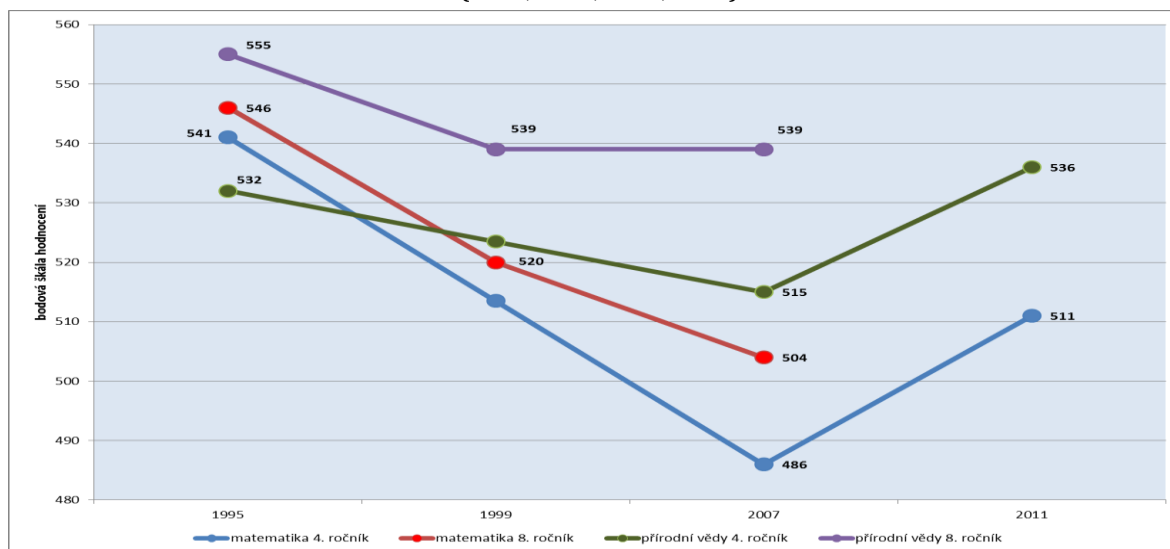
Graf č. 34: Hodnocení ČR v šetření PISA (2000, 2003, 2006, 2009, 2012)

Zdroj dat: OECD

Pozn.: Vzhledem k metodologii šetření PISA je možné sledovat trend od roku 2000 pouze u čtenářské gramotnosti. Pro matematickou gramotnost můžeme vývoj sledovat od roku 2003 a u přírodovědné gramotnosti až od roku 2006.

Graf č. 35: Hodnocení ČR v šetření TIMSS (1995, 1999, 2007, 2011)

Zdroj dat: OECD

Pozn.: V roce 2011 se žáci 4. ročníků ZŠ zúčastnili mezinárodního šetření **TIMSS** a **PIRLS**. (Šetření TIMSS se žáci 8. ročníků v roce 2011 nezúčastnili.) V rámci šetření TIMSS dosáhli nadprůměrných výsledků jak v matematické, tak i v přírodovědné gramotnosti. V porovnání s předchozím šetřením se průměrné výsledky žáků 4. ročníků statisticky významně zlepšily v obou oblastech. Stejný vzestupný trend byl v roce 2011 zaznamenán v rámci mezinárodního šetření PIRLS, kde byly výsledky českých žáků nadprůměrné ve čtenářské gramotnosti. Zda se klesající trend výrazně obrátí, ukážou výsledky dalšího kola mezinárodních šetření. Podrobné informace o výsledcích mezinárodních šetření viz <http://www.csicr.cz/>.

Data získaná z mezinárodních šetření a výstupů z inspekčních zpráv České školní inspekce je třeba lépe využívat a vyhodnocovat, aby došlo k efektivnějšímu naplňování priorit a cílů vzdělávací politiky.

Zefektivnění hodnocení systému				
Opatření Strategie 2020	Opatření Dlouhodobého záměru ČR	Termín	Zdroj financování	Gesce
F.13 dotvořit ucelený systém indikátorů pro hodnocení vzdělávacího systému na základě stanovených kritérií	F.13.1 Stanovit indikátory výkonu systému tak, aby bylo možné sledovat kvalitu poskytovaného vzdělávání. F.13.2 Při tvorbě indikátorů vycházet ze stanovených vzdělávacích cílů a na jejich základě zmapovat adekvátnost měření v každé oblasti. F.13.3 Vytvořený systém indikátorů předložit k diskusi odborné veřejnosti a po vyhodnocení diskuze zveřejnit.	2018	státní rozpočet	MŠMT
F.14 ve vazbě na cyklus dlouhodobých záměrů periodicky vyhodnocovat naplňování priorit a cílů vzdělávací politiky a toto hodnocení zveřejňovat	F.14.1 Přehled úkolů včetně harmonogramu, gesce příslušného útvaru a návrhu předpokládaných zdrojů financování vložit do Registru opatření ⁷ . F.14.2 Při vyhodnocování priorit a cílů vzdělávací politiky využít data získaná z výběrových šetření, z výsledků společné části MZ a ZZ, vyhodnocení začít na úrovni a rovnost výkonu žáků.	2015 průběžně	státní rozpočet	MŠMT
F.15 pro úkoly spojené	F.15.1 Využít data získaná z mezinárodních šetření a propojit je s vlastní	prů-	státní	MŠMT

⁷ Registr opatření je interní nástroj MŠMT vedený pro účely koordinace implementace Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2020.

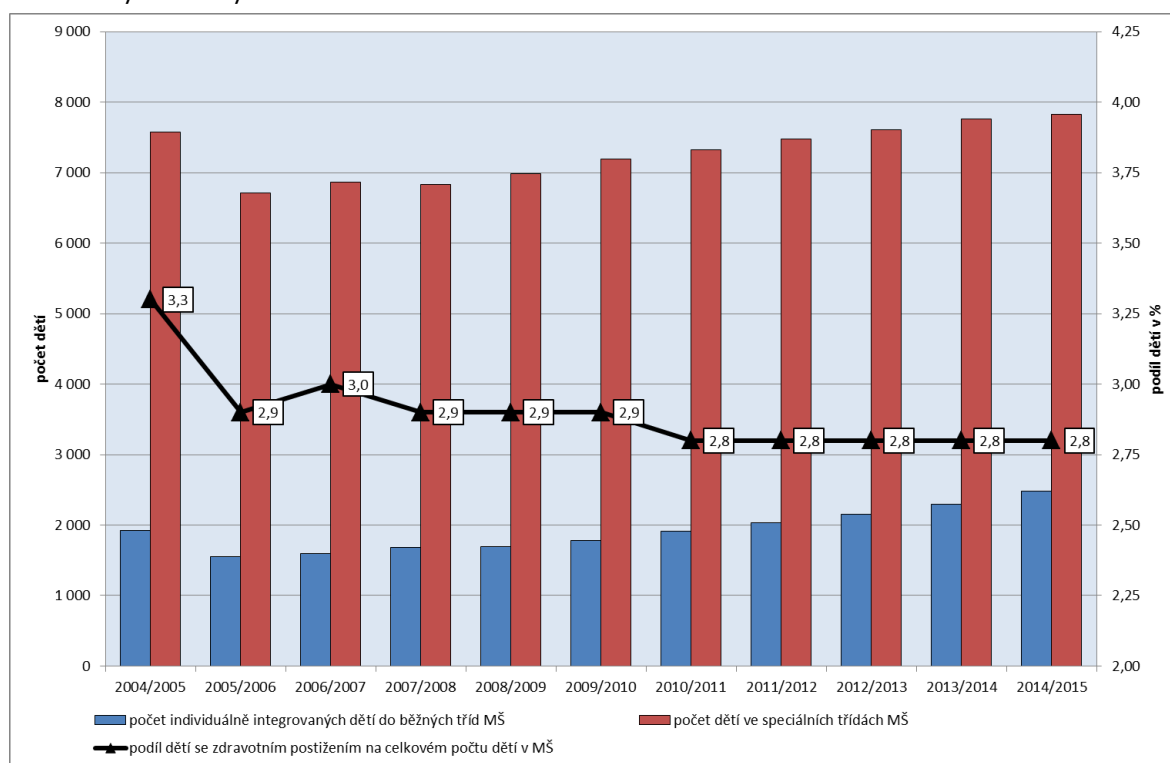
s hodnocením vzdělávacího systému dále cíleně využívat kapacity České školní inspekce i výstupy z mezinárodních tematických šetření a usilovat o posilování expertního zázemí v této oblasti	činností ČŠI.	běžně	rozpočet	
	F.15.2 Využít odborné studie a další podklady pro rozvoj inspekční a kontrolní činnosti ČŠI tak, aby se mezinárodní zkušenosti staly významnou pomůckou při zkvalitňování práce ČŠI.		státní rozpočet	MŠMT
	F.15.3 Využívat mezinárodní zkušenosti pro přípravu a implementaci vzdělávacích politik v součinnosti MŠMT a ČŠI.		státní rozpočet	MŠMT
	F.15.4 Hodnotit českou vzdělávací soustavu v mezinárodním kontextu.		státní rozpočet	MŠMT

G. Rovné příležitosti ve vzdělávání, poradenství, vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami

Rovné příležitosti ve vzdělávání

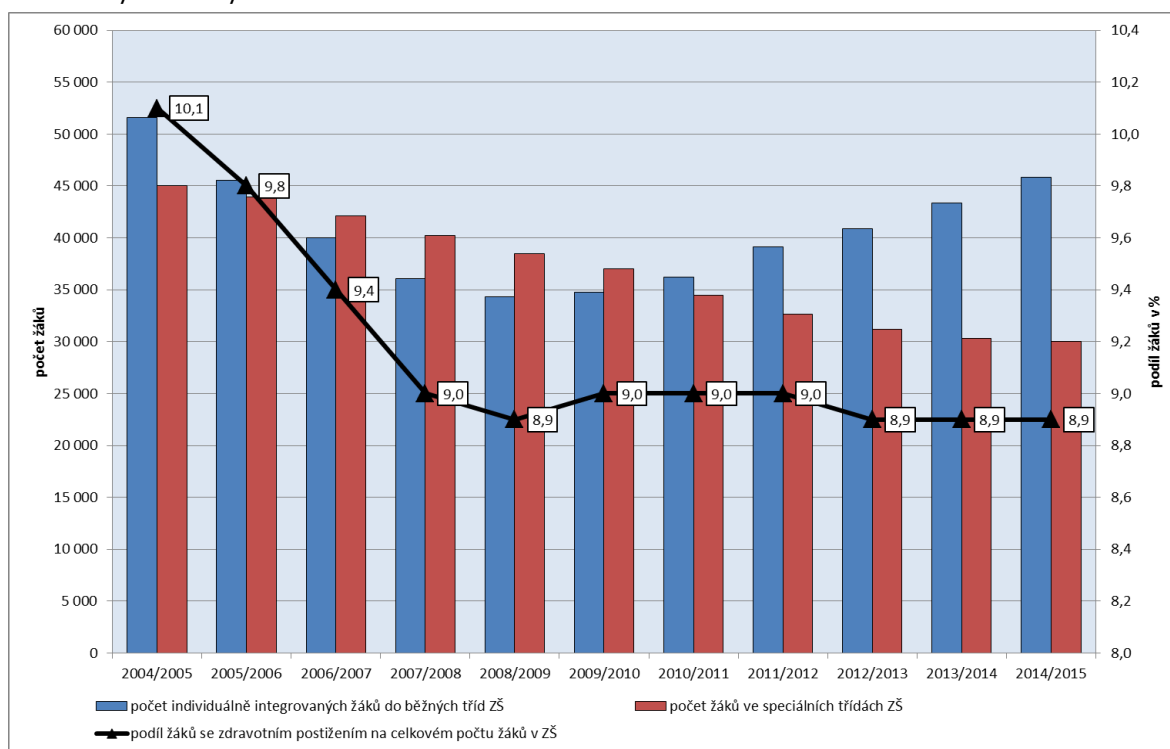
Podle OECD představují rovnost a kvalita ve vzdělávání dvě vzájemně spojené charakteristiky vysoce výkonných vzdělávacích systémů. Rovnost ve vzdělávání znamená, že osobní a společenské okolnosti, jako je pohlaví, etnický původ či rodinné zázemí, nepředstavují překážky při dosahování maxima vzdělávacího potenciálu.

Graf č. 36: Děti se zdravotním postižením – podíl na celkovém počtu dětí v mateřských školách ve školním roce 2004/05–2014/15

Pozn.: Ve školním roce 2004/05 včetně škol při zdravotnických zařízeních. Speciální třídy včetně tříd ve školách zřízených pro děti se SVP.
Zdroj dat: MŠMT

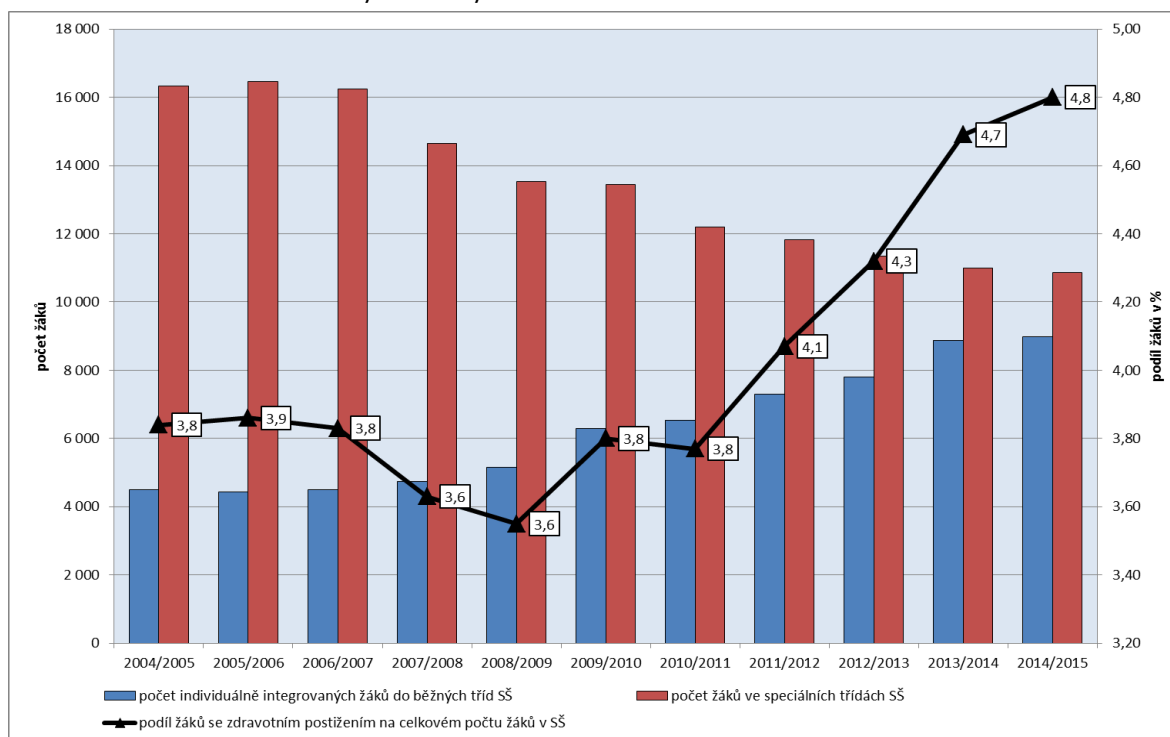
Graf č. 37: Žáci se zdravotním postižením – podíl na celkovém počtu žáků v základních školách ve školním roce 2004/05–2014/15

Pozn.: Ve školním roce 2004/05 včetně specializovaných tříd, které byly určeny pro žáky s vývojovými poruchami učení a chování. Nyní jsou žáci s tímto postižením zařazeni ve speciálních třídách. Jedná se o speciální třídy v běžných školách i speciální třídy ve školách pro žáky se SVP.

Zdroj dat: MŠMT

Graf č. 38: Žáci se zdravotním postižením – podíl na celkovém počtu žáků ve středních školách denní formy vzdělávání ve školním roce 2004/05–2014/15

Pozn.: Speciální třídy včetně tříd ve školách zřízených pro děti se SVP.

Zdroj dat: MŠMT

Z uvedených grafů je patrný nárůst individuálně integrovaných žáků se zdravotním postižením ve středních školách, jejichž počet se zvýšil z cca 5 tis. v roce 2008/09 na cca 9 tis. v roce 2012/13.

Od roku 2009 se zvyšuje počet žáků s lehkým mentálním postižením (dále jen „LMP“), kteří se vzdělávají v individuální integraci v běžných třídách, jejich počet narostl o více než 66 %. Počet žáků ve speciálních třídách se snížil o více než čtvrtinu.

Základním cílem v následném období je ve smyslu přijatých zásad Strategie 2020 zvýšit „schopnost vzdělávacího systému vytvářet podmínky a uplatňovat účinné postupy pro efektivní prevenci a kompenzaci zdravotních, sociálních, kulturních a jiných osobnostních znevýhodnění“ tak, aby nerovnosti v dosahovaných výsledcích byly co nejméně předurčovány faktory, které nemůže jedinec ovlivnit.

To znamená, že do budoucna je třeba se zaměřit na zkvalitnění vzdělávání pro cílové skupiny dětí a žáků s problémovým socioekonomickým a kulturním zázemím tak, aby jejich vzdělanostní potenciál mohl být maximálně naplňován, tomu by mělo napomáhat zpřesnění diagnostiky a následných intervencí ve formě podpurných opatření, navrhovaných školskými poradenskými zařízeními.

V pedagogické a diagnostické praxi bude tento cíl naplňován zejména systémovými, organizačními a legislativními změnami, které posilují kvalitu poskytovaného poradenství a roli inkluzivního vzdělávání (a to v návaznosti na novelizaci § 16 školského zákona zavádějící přehledné změny v uplatňování podpurných opatření a jejich financování).

Pozornost bude také věnována asistenčním službám ve vzdělávání, zejména u žáků s těžkým zdravotním postižením. Jsou připravovány metodické materiály, asistenti pedagoga se nadále vzdělávají formou kvalifikačního studia. Nebude také opomenuta úloha dalších odborníků ve školách (psychologové, speciální pedagogové, výchovní poradci, školní metodici prevence).

Důležitou oblastí je také:

- a) podpora vzdělávání žáků se zdravotním a sociálním znevýhodněním (bude probíhat do zavedení systému podpurných opatření formou dotačních a rozvojových programů). Na rozdíl od žáků zdravotně postižených neexistuje nároková forma finanční podpory prostřednictvím normativů, respektive příplatků. Tato skutečnost je vážným problémem a překážkou pro systematickou práci se žáky ohroženými školním neúspěchem z důvodu sociálního znevýhodnění,
- b) péče o nadané (prostřednictvím činnosti odborných skupin a školských poradenských zařízení, vyhodnocení výsledků longitudinálního výzkumu mimořádně nadaných žáků a jejich implementace do vzdělávacího systému, podpurných opatření pro mimořádně nadané, úpravami ve vzdělávání formou obohacování učiva, konkrétními aktivitami vedoucími k rozvoji nadání a potenciálu dítěte, žáka, studenta apod.),
- c) prevence rizikového chování (MŠMT vydalo Národní strategii primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2013-2018, současně vydalo na shodné období novou metodiku pro poskytování dotací ze státního rozpočtu ke zkvalitnění aktivit v oblasti prevence rizikového chování v období 2013-2018.

MŠMT bude i nadále podporovat vhodná opatření na podporu speciálního vzdělávání, inkluzivního vzdělávání a poradenství, které vyplývají z novely § 16 a následujících školského zákona, a také pomocí dotačních a rozvojových programů zaměřených na financování asistentů pedagoga, podporu škol, které realizují inkluzivní vzdělávání, vybavení školských poradenských zařízení diagnostickými nástroji, financování speciálních učebnic, vybavování škol kompenzačními pomůckami pro žáky se zdravotním postižením, zpracování metodických dokumentů („školní podpurný program“) k zavádění principů inkluzivního vzdělávání do škol. Bude také podporováno posílení školních poradenských pracovišť (např. zavedení povinného kvalifikačního studia výchovného poradce, větší počet školních psychologů - u menších škol sdílením s větší školou, dále skutečné metodické vedení ze strany pedagogicko-psychologických poraden).

MŠMT bude směřovat ke vzdělávacímu systému, který stimuluje maximální rozvoj a plné využití potenciálu všech žáků včetně rozvoje jejich tvořivosti, a to již od předškolního věku, přičemž tato podpora je dlouhodobá a systematická, zahrnuje oblasti formálního, zájmového i neformálního vzdělávání. Podrobněji je podpora nadaných dětí, žáků a studentů zpracována v Konceptu podpory rozvoje nadání a péče o nadané pro období let 2014-2020, která je zveřejněná na adrese: <http://www.msmt.cz/file/34259/>.

V návaznosti na změny přístupu k dětem, žákům a studentům se speciálními vzdělávacími potřebami v souvislosti s novelou školského zákona bude zavedeno efektivní posuzování vhodných podpůrných opatření umožňujících překonání či zmírnění důsledků zdravotních, sociálních, kulturních a jiných osobnostních znevýhodnění. Bude vytvořen odpovídající systém podpůrných opatření znevýhodněných dětí, žáků a studentů. Také je třeba vyhledávat mimořádně nadané děti, žáky a studenty a podpořit jejich nadání a umožnit jim rozvinout jejich schopnosti. Pregraduální i další vzdělávání pedagogických pracovníků se zaměří na oblast vzdělávání žáků s potřebou podpůrných opatření.

Rovné příležitosti ve vzdělávání				
Opatření Strategie 2020	Opatření Dlouhodobého záměru ČR	Termín	Zdroj financování	Gesce
G.1 přesněji vymezit typy a stupně znevýhodnění a nadání dětí a žáků a jim odpovídající podpůrná opatření včetně financování	G.1.1 Zákonem zavést systém podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. G.1.2 Vyhláškou stanovit a) seznam podpůrných opatření ve vzdělávání pro všechny skupiny žáků s potřebou podpory, b) definovat podmínky uplatňování a financování podpůrných opatření.	2015	státní rozpočet	MŠMT
G.2 podporovat kompenzaci všech typů znevýhodnění a rozvoj všech typů nadání, a to na principu individualizace podpory	G.2.1 Přejít od diagnostiky zaměřené primárně na zjišťování konkrétní diagnózy k diagnostice zaměřené na zjišťování míry podpory, kterou žák potřebuje při vzdělávání a navrhování konkrétních podpůrných opatření. G.2.2 Zavést diagnostické postupy zaměřené na vyhodnocení potřebnosti a efektivity konkrétních podpůrných opatření ve vzdělávání každého jedince s potřebou podpůrných opatření a zajistit kvalitní proškolení v postupech identifikace vhodných podpůrných opatření žáka. Realizovat následující kroky: a) vytvoření standardů diagnostiky všech žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a jednotnou metodikou následných intervencí, b) metodické vedení poradenských zařízení v oblasti diagnostiky a následných intervencí, v používání testů a práce se závěry vyšetření a stanovování jednotlivých doporučení. G.2.3 Podpořit vhodnými prostředky (financování, DVPP, metodické vedením apod.) práci škol v začleňování cizinců do výuky ve školách. G.2.4 Vytvořit i obecné standardy kvality školského poradenského zařízení, které by se týkaly interních procesů, nakládání s dokumentací, personálního zajištění a kvalifikace pracovníků, materiálního a technického zajištění služeb apod. Tyto standardy by měly sloužit i jako podklad pro zřizovatele v procesu vytváření jednotného rámce (standardu) pro poskytované poradenské služby a posuzování kvality ŠPZ.	2015 2016 2016 2016	státní rozpočet státní rozpočet, OP VVV	MŠMT,

	G.2.5 Každoročně vyhlášovat dotační programy na poskytnutí finančních prostředků k nákupu nových diagnostických nástrojů a k zajištění zaškolení v práci s těmito diagnostickými nástroji pro pracovníky poradenských zařízení.	2016	státní rozpočet	
G.3 podporovat efektivní a cílené primárně preventivní aktivity určené žákům i pedagogům s cílem minimalizace či oddálení rizika spojeného s výskytem rizikového chování + G.10 rozvíjet a podporovat efektivní poradenskou činnost v oblasti primární prevence rizikového chování u dětí, žáků a studentů	G.3.1 Vyhlášovat víceleté dotační programy, které zajistí kontinuitu realizovaných činností, stabilitu financování programů primární prevence a současně budou adekvátněji reagovat na školní rok (nikoliv na fiskální dotační rok). Spolupráce s kraji, podíl na financování.	průběžně	státní rozpočet	MŠMT, kraje
	G.3.2 Pravidelně organizovat a zajišťovat koordinační a metodická setkání s krajskými školskými koordinátory prevence a metodiky prevence v poradnách a ve školách.	2015		
	G.3.3 Vytvořit a zavést do praxe jednotný systém sběru a výkaznictví v oblasti primární prevence.	2016		
	G.3.4 Dopracovat doporučený model minimálního preventivního programu ve školách a dbát na jeho implementaci do škol a školských zařízení.	2016		
	G.3.5 Naplnovat cíle Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2013-2018 včetně specifických cílů v oblasti legislativy.	průběžně	státní rozpočet	MŠMT
G.4 tvorba systému specializovaných pedagogických, sociálních a psychologických služeb, které pomohou pedagogům vyrovnat se s péčí o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a s žáky mimořádně nadanými	G.4.1 Vytvoření návrhu specializovaných služeb pro pedagogy. Vytvoření chybějících metodik práce s žáky s různými SVP ve školním prostředí na základě důkladné analýzy materiálů vytvořených v rámci OP VK a OP PA.	2015	státní rozpočet	MŠMT
G.5 zavést systém diagnostiky speciálních vzdělávacích potřeb pro děti a žáky ze sociálně znevýhodněného prostředí tak, aby bylo možno vyhodnocovat úspěšnost opatření na podporu jejich vzdělávání	G.5.1 Využít výstupů projektů OP VK ke stanovení postupů identifikace podpůrných opatření, která reagují na potřeby žáka s překážkami v učení v důsledku sociálního znevýhodnění.	2016	státní rozpočet	MŠMT
	G.5.2 V kontextu návrhu podpůrných opatření pro danou cílovou skupinu vypracovat metodické dokumenty.			
G.6 systémově nastavit podmínky pro činnost specialistů ve školách a školských poradenských zařízeních	G.6.1 Nastavit jednotná pravidla jak financování, tak i přidělování asistenčních služeb.	2015	státní rozpočet	MŠMT
	G.6.2 Posílit odborné kompetence asistentů pedagoga a zajistit jejich metodické vedení – vypracování metodických materiálů.			
	G.6.3			

	Připravit kvalifikační kurzy pro asistenty pedagoga včetně programů DVPP zaměřené na celou strukturu speciálních vzdělávacích potřeb a připravovaného systému podpůrných opatření. G.6.4 Vydefinovat a vytvořit podmínky pro činnost školních speciálních pedagogů a školních psychologů ve školách za jednotného metodického vedení.		státní rozpočet státní rozpočet	MŠMT MŠMT, kraje

Pedagogicko-psychologické poradenství ve školství a jeho změna

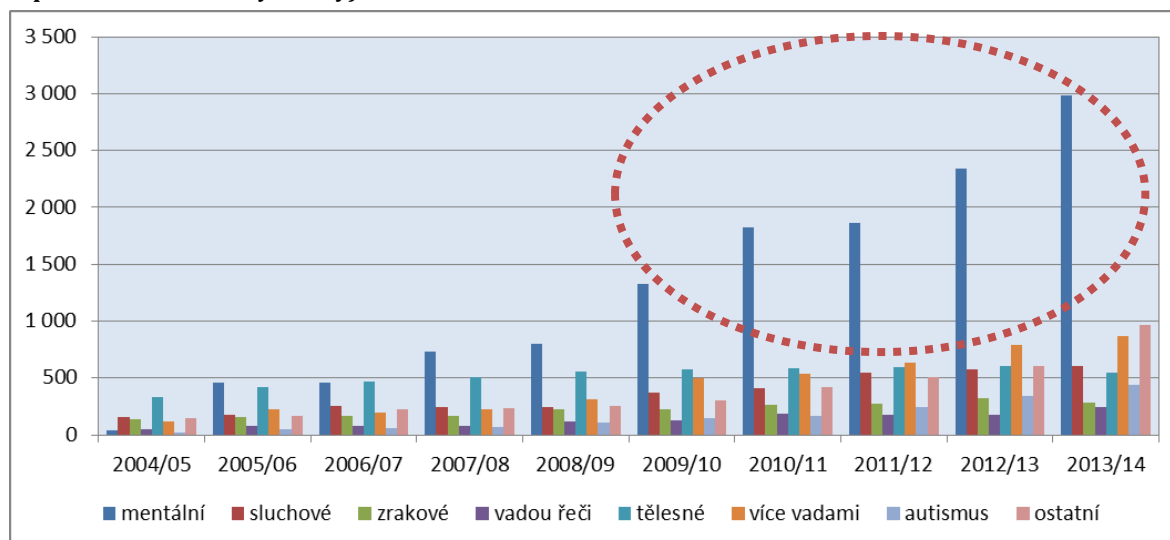
Přibývá požadavků na řešení problémů ve školním prostředí, zvláště pak v souvislosti s agresivním a nepřizpůsobivým chováním, dále přibývá také počet klientů s problematickým rodinným zázemím a s psychiatrickými diagnózami. Nejčastějším důvodem žádosti o poskytnutí služby předškolním dětem je zjištění školní zralosti, u žáků základních škol pak výukové problémy, u žáků středních škol převažují na prvním místě výukové problémy, které výrazně převažují nad výchovnými problémy a profesní orientací.

Bude dopracován návrh Standardních činností a způsobů zajišťování kvality poradenských služeb (včetně kariérového poradenství) a jejich následné evaluace.

Poradenské služby ve školách budou hlavně zaměřeny na:

- 1) prevenci školního neúspěchu,
- 2) práci se třídou, na prevenci rizikového chování,
- 3) poskytování kariérového poradenství,
- 4) spolupráci se zákonnými zástupci žáků,
- 5) na podporu pedagogů při práci se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami včetně metodické podpory.

Graf č. 39: Klienti speciálně pedagogických center, kterým byla poskytnuta péče (běžné třídy středních škol i speciální střední školy a třídy)

Zdroj dat: MŠMT

Rozšíří se nabídka služeb speciálně pedagogických center (dále jen „SPC“), aby byla lépe zajištěna spolupráce s rodiči a učiteli integrovaných žáků v rodině či ve škole. V této souvislosti je třeba personálně posílit jednotlivá SPC (zejména o speciální pedagogu).

Na základě „Aktualizovaného akčního plánu k výkonu rozsudku D. H. a ostatní proti České republice“ MŠMT zavádí opatření, která zabrání možné diskriminaci a umožní přísnější kontrolu a metodické vedení na všech stupních poradenského, rozhodovacího a výkonného procesu. Naplnění opatření v Akčním plánu spočívá zejména v předložení návrhů změn zákonů a podzákonných norem, které budou zahrnovat zejména následující opatření:

- supervize nad diagnostikou a poradenskými zařízeními,

- zrušení přílohy RVP ZV-LMP a převedení pod část RVP ZV určené pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

V souvislosti s aktualizací Akčního plánu bude v oblasti poskytování poradenských služeb a přesnější, kvalitnější diagnostiky kladen důraz hlavně na přechod od diagnostiky zaměřené primárně na zjišťování konkrétní diagnózy k diagnostice zaměřené na zjišťování míry podpory, kterou žák potřebuje při vzdělávání a navrhování konkrétních podpůrných opatření. Na základě vydefinování stupňů podpůrných opatření a vytvoření Katalogu podpůrných opatření pro žáky, u kterých charakter jejich obtíží vyžaduje úpravy v procesu jejich vzdělávání, budou provedeny legislativní změny v systému poskytování poradenských služeb. S využitím Katalogu podpůrných služeb a definováním konkrétních mechanismů podpory bude sjednocena struktura a kvalita poradenských služeb.

V budoucím období bude třeba zajistit odpovídající počet školních psychologů a školních speciálních pedagogů, kteří jsou dnes financováni z rozvojového programu MŠMT.

Pedagogicko-psychologické poradenství ve školství				
Opatření Strategie 2020	Opatření Dlouhodobého záměru ČR	Termín	Zdroj financování	Gesce
G.7 vytvářet podmínky pro to, aby poradenské služby vycházely více vstřícně individuálním potřebám dětí, žáků a studentů s cílem poskytnout dostatečně systematickou podporu dítěti, rodině i škole	G.7.1 Stanovit vyhláškou opatření pro zajištění nezbytné spolupráce pedagogických pracovníků, školních psychologů, odborných zdravotních pracovníků, orgánů sociálně právní ochrany a dalších odborníků. G.7.2 Jednoznačně vymezit kompetence školských poradenských zařízení, středisek výchovné péče a dalších subjektů při práci s žáky. G.7.3 Vytvořit návrh procesu certifikací poradenských služeb, a sjednotit tak strukturu a kvalitu těchto služeb.	2016	státní rozpočet	MŠMT (MPSV, MZd)
G.8 v zájmu včasné a efektivní intervence dostupné všem dětem, žákům a studentům zajistit dostatečnou dostupnost poradenství přímo ve školách a průběžně zlepšovat kvalitu poradenství na všech úrovních školského systému, tedy od vzdělávání předškolního až po vysokoškolské	G.8.1 Provést legislativní změny v systému poskytování poradenských služeb: a) přizpůsobit počty poradenských pracovníků potřebám jednotlivých školských zařízení, b) stanovit formy jejich financování nad rámec dosavadních nákladů v současném systému financování - vytvořit nový model financování včetně očekávaných nákladů. G.8.2 V návaznosti na bod G.1.2 metodicky vést poradenská zařízení k jejich využívání a definování konkrétních mechanismů podpory. G.8.3 Ve spolupráci s kraji přibližovat služby školských poradenských zařízení klientům také zřizováním odloučených pracovišť pedagogicko-psychologických poraden a speciálně pedagogických center.	2016	státní rozpočet státní rozpočet, OP VVV státní rozpočet, OP VVV	MŠMT, kraje
G.9 podpořit služby školních psychologů a školních speciálních pedagogů v běžných školách hlavního vzdělávacího proudu	G.9.1 Zajišťovat vzdělávání pedagogických pracovníků všech typů škol v rámci DVPP zaměřené na problematiku vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami ve všech oblastech vzdělávání. G.9.2 Realizovat vzdělávací programy pro pedagogické pracovníky na zvýšení kompetencí v oblasti péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, zejména v celkovém přístupu k těmto žákům, tvorbě a adaptace učebních materiálů, práci s klimatem školy.	průběžně	státní rozpočet, OP VVV státní rozpočet, OP VVV	MŠMT MŠMT

	G.9.3 Realizovat vzdělávací programy pro školské poradenské pracovníky i pro pedagogické pracovníky škol zaměřené zejména na metody a postupy v práci se žáky s potřebou podpůrných opatření se zdravotním postižením či jinými speciálními vzdělávacími potřebami. G.9.4 Akreditovat nové kurzy DVPP v souladu s Konceptí vzdělávání školních a školských poradenských pracovníků. G.9.5 Podpořit zajišťování poradenských služeb školním psychologem nebo školním speciálním pedagogem novelizací právních předpisů (např. vyhláškou č. 72/2005 Sb.).		státní rozpočet, OP VVV státní rozpočet, OP VVV státní rozpočet	MŠMT MŠMT MŠMT
G.10 rozvíjet a podporovat efektivní poradenskou činnost v oblasti primární prevence rizikového chování u dětí, žáků a studentů + G.3 podporovat efektivní a cílené primárně preventivní aktivity určené žákům i pedagogům s cílem minimalizace či oddálení rizika spojeného s výskytem rizikového chování	G.10.1 Vyhlášovat a následně podporovat zejména selektivní a indikované programy dlouhodobé primární prevence rizikových forem chování dětí a mládeže a programy zaměřené na předávání odborných informací, vzdělávání a evaluace potřebnosti a efektivity služeb. G.10.2 Metodická podpora škol v oblasti prevence rizikového chování na školách: a) realizovat programy DVPP pro metodiky prevence na úrovni PPP, kteří koordinují činnost školních metodiků prevence, b) koordinovat a metodicky vést školní metodiky prevence prostřednictvím krajských školských koordinátorů prevence a metodiků prevence a v pedagogicko-psychologických poradnách, c) ve spolupráci s kraji metodicky podporovat střediska výchovné péče (SVP) pro žáky s rizikovým chováním a pro jejich rodiče včetně ambulantní i internátní péče, d) vytvořit analytickou studii k zajišťování těchto služeb ve školách, e) zajišťovat evaluaci programů primární prevence pro udržení jejich kvality.	od 2015 průběžně	státní rozpočet	MŠMT MŠMT MŠMT, kraje
G.11 zlepšit metodické vedení školských poradenských zařízení na systémové úrovni	G.11.1 Vymezit kompetence školských poradenských zařízení a školních poradenských pracovišť s důrazem na spolupráci těchto subjektů. Sjednotit kritéria, formuláře a diagnostické postupy. G.11.2 Ve spolupráci s ČŠI nadále sledovat kvalitu diagnostické práce ve školských poradenských zařízeních.	2017 průběžně		MŠMT MŠMT
G.12 nastavit efektivní a transparentní systém financování podpůrných opatření stanovených na základě spolehlivé pedagogicko-psychologické diagnostiky a zajistit jeho stabilní financování z prostředků státního rozpočtu	G.12.1 V souvislosti s novelou § 16 školského zákona a zavedením kategorizace podpůrných opatření přiřadit každému opatření rámcovou hodnotu jeho finanční náročnosti. G.12.2 Nastavení efektivního modelu financování podpůrných opatření za využití stávajících prostředků na financování regionálního školství a dotačních a rozvojových programů, které se vážou na oblast práce se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.	od 2015 průběžně dle schvalování novely ŠZ	státní rozpočet	MŠMT
G.13 vytvářet podmínky pro lepší spolupráci mezi různými druhy poraden-	G.13.1 V rámci novely zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních ve spolupráci s MPSV a MZd stanovit podmínky pro poskytování vzájemně	2018	státní rozpočet	MŠMT, MPSV, MZd

ských služeb, zejména lépe provázet služby pedagogicko-psychologické se službami preventivními, sociálními a zdravotnickými, jakož i se systémem služeb zaměstnanosti	provázaných pedagogicko-psychologických služeb se službami preventivními, sociálními a zdravotnickými.			

Kariérové poradenství

Kariérové poradenství je součástí systému poskytovaných kariérových služeb na úrovni školských poradenských zařízení a škol, kde je součástí úkolů výchovných poradců.

V oblasti kariérového poradenství bude činnost směřovat především do následujících oblastí:

- rozvíjení informačního systému na podporu kvalifikovaného rozhodování o volbě profese,
- podpora metodického vedení školských a školních poradenských služeb včetně vytvoření metodického portálu pro poradenské pracovníky škol a školských poradenských zařízení,
- zajištění lepší dostupnosti vzdělávání v oblasti kariérového poradenství pro stávající pracovníky,
- provázání kariérového poradenství s potřebami trhu práce (např. zajištění vzdělávání kariérových poradců 2. stupně ZŠ a SŠ ke znalostem reálného pracovního prostředí),
- propojování a posilování spolupráce a koordinace poskytovatelů kariérového poradenství z různých sektorů a oblastí kariérového poradenství,
- zavedení cílených programů zaměřených na základní a středních školy, které budou prohlubovat jejich individuální schopnosti a zájmy s cílem podporovat jejich studium a zaměstnávání v oborech, které jsou z hlediska pohlaví považovány za netypické,
- zavedení vzdělávacích aktivit pro pedagogické pracovníky s důrazem na nestereotypní přístup k žákům.

Kariérové poradenství				
Opatření Strategie 2020	Opatření Dlouhodobého záměru ČR	Termín	Zdroj financování	Gesce
G.14 zpřístupnit informace o charakteru a zaměření škol způsobem umožňujícím dálkový přístup a rozšířovat nabídku vzdělávacího poradenství, které bude žákům pomáhat nejen s volbou školy, ale rovněž s volbou vzdělávacích možností v rámci školního a zájmového vzdělávání, s orientací v mimoškolních vzdělávacích příležitostech a službách	G.14.1 Zveřejňovat údaje o charakteru a zaměření škol způsobem umožňujícím dálkový přístup. Využít informační portál ČŠI InspIS.	2016	státní rozpočet	MŠMT

G.15 zlepšovat dostupnost a kvalitu kariérového poradenství zaměřeného na rozvoj dovedností potřebných pro řízení vlastní profesní dráhy	G.15.1 V rámci opatření na podporu odborného vzdělávání se v oblasti kariérového poradenství zaměřit především na následujících kroky: a) rozvíjet informační systém na podporu kvalifikovaného rozhodování o volbě profese a k ní vedoucí vzdělávací dráhy, splnit koncept informačně poradenské podpory dalšího vzdělávání pomocí propojení stávajících datových zdrojů a informačních systémů, b) metodicky podpořit vedení školských a školních poradenských služeb včetně vytvoření metodického portálu pro poradenské pracovníky škol a školských poradenských zařízení, c) rozvíjet systém dalšího vzdělávání poradenských pracovníků v oblasti kariérového poradenství, zajistit lepší dostupnost vzdělávání v oblasti kariérového poradenství pro stávající pracovníky, d) provázat kariérové poradenství s potřebami trhu práce (např. zajištění vzdělávání kariérových poradců 2. stupně ZŠ a SŠ ke znalostem reálného pracovního prostředí), e) rozvíjet informační systém na podporu kvalifikovaného rozhodování o volbě profese a k ní vedoucí vzdělávací dráhy (www.infoabsolvent.cz), f) podpora informačního systému www.infoabsolvent.cz, který propojuje informace ze světa vzdělávání a světa práce, g) připravit podklady pro činnosti kariérového a výchovného poradce a s ohledem na dosavadní náplň pozice výchovného poradce rozhodnout o jeho dalším uplatnění, h) propojit a posilovat spolupráci a koordinaci poskytovatelů kariérového poradenství z různých sektorů a oblastí kariérového poradenství.	2016	státní rozpočet, OP VVV	MŠMT, kraje
G.16 rozvíjet informační, vzdělávací a metodickou podporu služeb poradenství v celoživotní perspektivě včetně dostupné a kvalitní poradenské služby pro dospělé zájemce o návrat do formálního vzdělávání nebo o další vzdělávání	G.16.1 Rozvíjet informační systém na podporu kvalifikovaného rozhodování o volbě profese a k ní vedoucí vzdělávací dráhy (www.infoabsolvent.cz), splnit koncept informačně poradenské podpory dalšího vzdělávání pomocí propojení stávajících datových zdrojů a informačních systémů. G.16.2. Navrhnout systém kariérového poradenství tak, aby kariérové poradenství bylo jedinci přístupné po období celého života a posílit roli kariérového poradenství vytvořením profesní kvalifikace pro realizaci kariérového poradenství v rámci Národní soustavy kvalifikací. G.16.3 Dokončit návrh Standardních činností a způsobů zajišťování monitorování kvality poradenských služeb včetně kariérového poradenství a následné evaluace.	2016 2016	státní rozpočet, OP VVV	MŠMT MŠMT, MPSV

H. Zlepšení podmínek pedagogických pracovníků

Zvyšování profesionality a zlepšování pracovních podmínek pedagogických pracovníků je jednou z priorit Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

Podpora pedagogickým pracovníkům bude v následném období zaměřena především na dokončení a realizaci kariérového systému učitelů a ředitelů, na zlepšení odměňování pedagogických pracovníků. Současně bude pozornost zaměřena na modernizaci počátečního vzdělávání

učitelů a posílení jejich dalšího vzdělávání. Důraz bude také kladen na podporu a zlepšení postavení a vzdělávání ředitelů škol.

Kariérní systém učitelů, odměňování učitelů

Řada domácích i zahraničních studií ukazuje, že kvalita vzdělávacího systému je přímo závislá na kvalitě učitelů, jejich kvalifikaci, profesní zdatnosti, pedagogické erudici a entuziasmu. S tím souvisí i postavení učitelů ve společnosti, jejich prestiž a zprostředkovaně i odpovídající platové ocenění.

Systém, který by motivoval učitele splňovat tyto atributy, zatím v České republice chybí a je třeba tento nedostatek v následujícím období napravit.

Je třeba usilovat o zavedení kariérního systému učitelů a současně i ředitelů škol, který bude pobízet učitele se zdokonalovat podle transparentních a účelně stanovených standardizovaných pravidel a bude provázán s motivujícím systémem hodnocení.

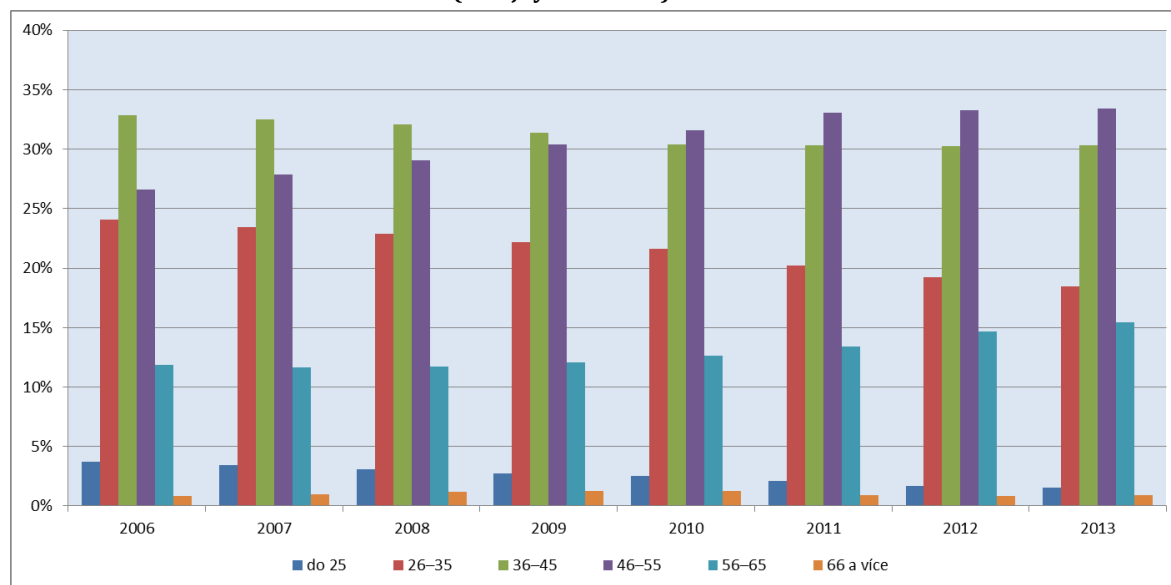
Ambicí budoucího období je proto připravit odpovídající kariérní systém, který by umožnil učitelům a ředitelům škol celoživotní zvyšování kvality jejich práce s návazností na systém odměňování. Současně je nutné vytvořit standardy pro učitele a ředitele, popsat podmínky a možnosti kariérního postupu, připravit hodnotící procesy a navrhnout institucionální a finanční zajištění celého systému.

Kariérní systém cílí k růstu kvality škol, ke změnám priorit v řízení škol, ke zvyšování kvality práce učitelů a ke zlepšování výsledků dětí, žáků a studentů, zejména tím, že:

- změni se příprava budoucích učitelů a propojí se pregraduální příprava na fakultách vzdělávající učitele (a SŠ a VOŠ připravujících učitele) s praxí škol,
- dojde ke změnám hodnocení práce učitele a vlastního hodnocení ze strany učitelů,
- zefektivní se systém dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (dále jen DVPP) a změni se pohled na plánování profesního rozvoje učitelů,
- dojde ke sdílení příkladů dobré praxe uvnitř škol i mezi školami, vytvoří se podmínky pro předávání zkušeností, mentoring a koučování,
- dojde ke změnám v práci se začínajícími učiteli.

Zavádění kariérního systému si vyžádá postupné a vzájemně provázané kroky, které umožní hladký přechod od současného stavu k aplikaci kariérního systému po nabytí účinnosti všech legislativních změn. Náběhové období započne 1. 9. 2015, plná realizace kariérního systému se předpokládá od 1. září 2018.

Graf č. 40: Věková struktura – učitelé ZŠ (veřejný zřizovatel)

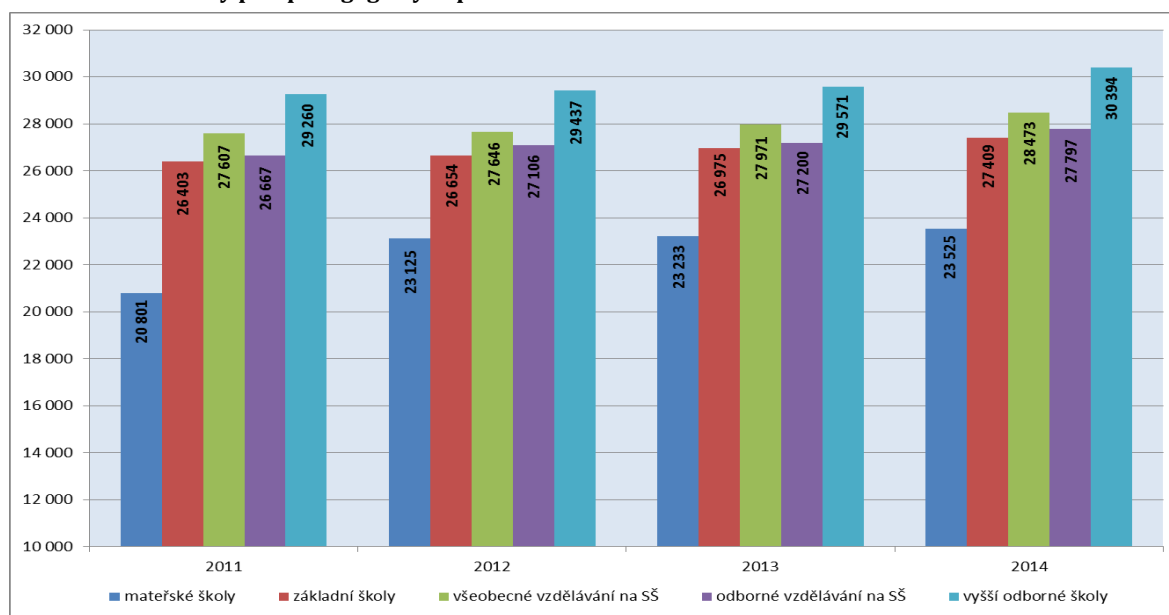

Zdroj dat: MŠMT

Platy pedagogických pracovníků v současné době neodpovídají náročnosti jejich práce, proto se řeší návrh nového konceptu jejich odměňování. Jedním ze záměrů je dosáhnout navýšení finančních prostředků na platy pedagogů. Z dosavadních přehledů o dosažených průměrných platech pedagogů v mateřských, základních a středních školách svědčí o postupném zvyšování, ne však v dostatečné výši.

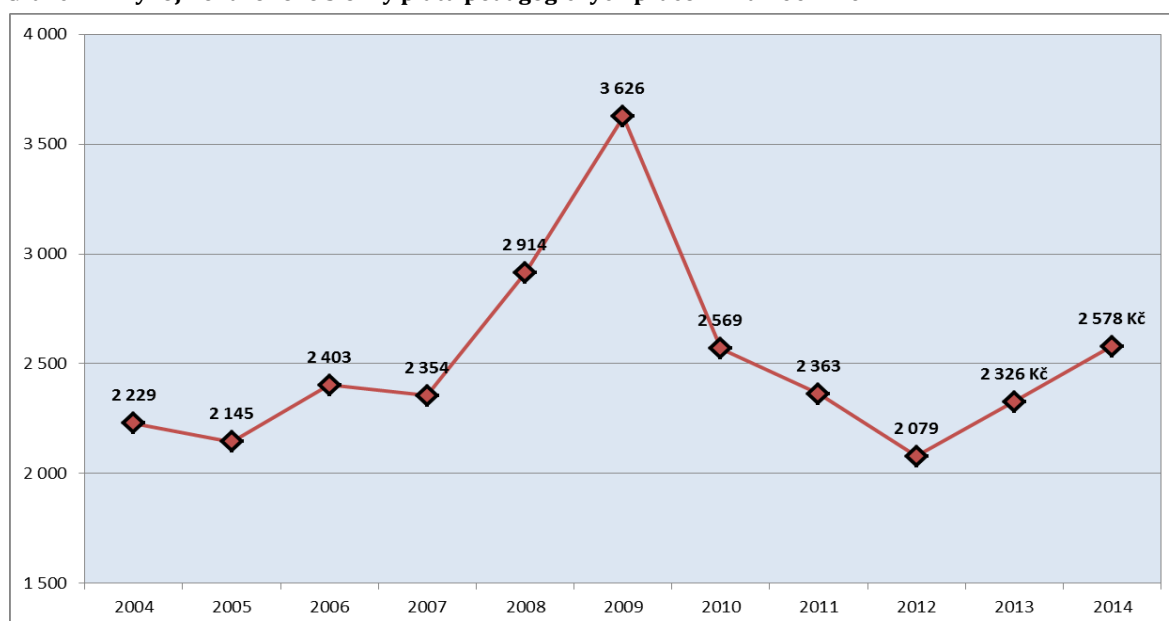
Ukázalo se, že zrušení tzv. věkového automatu nebylo dostatečnou zárukou pro stabilizaci pedagogických pracovníků. Je nutné zlepšit platovou perspektivu ve stupnici platových tarifů pedagogických pracovníků a opravit nedůvodné odlišnosti v konstrukci stupnice platových tarifů pedagogických pracovníků. I když došlo k návratu k postupně se zvyšujícím progresivnějším růstu tarifů, k výraznějšímu zlepšení odměňování dojde až na základě splněných kariérních podmínek. Trvalým zájmem MSMT zůstává úsilí zlepšit odměňování nepedagogických pracovníků.

Graf č. 41: Průměrný plat pedagogických pracovníků v letech 2011–2014

Zdroj dat: MŠMT

Graf č. 42: Vývoj nenárokové složky platu pedagogických pracovníků 2004–2014

Zdroj dat: MŠMT

Počáteční vzdělávání učitelů a jejich další vzdělávání

Přípravu pedagogických pracovníků uskutečňují především fakulty vzdělávající učitele. V posledních letech se zdá, že bude třeba tuto přípravu modernizovat tak, aby budoucí učitelé byli lépe vybaveni pro budoucí každodenní výukovou, popř. řídicí praxi ve škole.

Kromě odpovídající teoretické odborné a didaktické přípravy je účelné významně posílit přímou průpravnou pedagogickou praxi přímo ve školním terénu za asistence zkušených pedagogů. Zároveň je nutné – a to nejen pro účely kariérního systému - významně posílit další vzdělávání pedagogických pracovníků, a tím přispět k soustavnému zlepšování jejich pedagogických dovedností a k dalšímu profesnímu rozvoji v průběhu kariéry.

Postavení a příprava ředitelů škol

Ředitelé škol jsou důležitým článkem řízení školského systému. Na jejich pedagogických, odborných a řídicích schopnostech závisí úspěšný či méně efektivní chod školy a celého vzdělávacího procesu ve škole jako základního článku vzdělávání žáků. Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem a úmyslu zavést poslední ročník předškolního vzdělávání jako povinný je účelné snížit rozdíl v rozsahu přímé pedagogické činnosti ředitelů mateřských škol ve srovnání s řediteli ostatních druhů škol⁹.

Vzhledem k tomu, že ředitel školy je odpovědný za všechny složky řízení školy jako právního subjektu, je zřejmé, že bez náležité průpravy se začínající ředitel neobejde, a je potřebné zvolit do budoucna ještě efektivnější způsob jeho vstupního vzdělávání. K tomuto účelu v následném období bude vhodné dokončit standard ředitele jako základního etalonu pro zefektivnění vstupního vzdělávání ředitelů. Podobně bude třeba zvolit efektivní způsob výběru nejvhodnějších kandidátů na tuto odpovědnou funkci.

Kariérní systém a odměňování pedagogických pracovníků				
Opatření Strategie 2020	Opatření Dlouhodobého záměru ČR	Termín	Zdroj financování	Gesce
H.1 dokončit standard profese učitele, který popíše nejdůležitější aspekty kvalitní práce pedagogického pracovníka, a provázat jej s průběžným formativním hodnocením učitelů s cílem pomáhat jim zlepšovat jejich pedagogickou činnost	H.1.1 Dokončit standard profese učitele shrnutím a zavedením požadavků na osobnostní kvality a profesní dovednosti učitele a na jeho rozvoj v celém průběhu jeho kariéry.	2015	OP VVV	MŠMT
	H.1.2 Projednat Standard učitele s fakultami, které učitele připravují, a učinit jej součástí výstupních hodnocení.	2015	státní rozpočet	
	H.1.3 Učinit Standard učitele v části popisující začínajícího učitele závazným pro tvorbu rámcových vzdělávacích programů, vzdělávacích programů pro vyšší odborné vzdělávání a pro hodnocení obsahu a profilu absolventa při akreditačním řízení studijních programů.	2016	státní rozpočet	
	H.1.4 Při hodnocení učitelů řediteli přihlídnout k obsahu schváleného standardu a zohledňovat jeho naplňování příslušným finančním ohodnocením, např. udělováním ohodnocení.	2018	státní rozpočet	ředitelé škol
	H.1.5 Vytvořit standard asistenta pedagoga.	2017	státní rozpočet	MŠMT
H.2 dokončit návrh kariérního systému pro učitele a pilotně ověřit	H.2.1 Na základě dokončeného návrhu kariérního systému: 1. Připravit pilotní ověřování systému + parametry ověřování v letech 2015 až 2018.	2016	OP VVV	MŠMT

⁹Snížení rozsahu přímé pedagogické činnosti ředitelů základních škol je obsaženo v projednávané novele nařízení vlády č. 75/2005 Sb., o stanovení rozsahu přímé vyučovací, přímé výchovné, přímé speciálně pedagogické a přímé pedagogicko-psychologické činnosti pedagogických pracovníků.

všechny jeho prvky (práce s profesními portfolii učitele, hodnocení, vzdělávání)	a) Zvolit přiměřený vzorek b) Proškolení aktéry pilotního ověřování c) Připravit metodické postupy a logistické zázemí d) Zabezpečit finanční krytí pilotáže e) Vyhodnotit pilotní ověřování + výstupy pro vlastní spuštění systému	2017	státní rozpočet, OP VVV	MŠMT
H.3 zpracovat návrh postupné plošné implementace kariérního systému na základě zkušeností z pilotního ověřování a dalších relevantních vstupů a podnětů a zajistit prostředky na jeho uskutečnění	2. Připravit ostrý provoz systému a) Legislativní změny právních předpisů (zákon č. 563/2004 Sb.; nařízení vlády č. 75/2005 Sb.; vyhlášky č. 317/2005 Sb., zákoník práce; nařízení vlády č. 564/2006 Sb.) b) Proškolení členů atestačních komisí a dalších odborných pracovníků pro atestace c) Osvětová činnost pro učitele o systému a jeho požadavcích na atestační řízení d) Finanční zabezpečení logistiky systému i zvýšených nároků na odměňování atestovaných učitelů e) Průběžné hodnocení úspěšnosti/problémů systému a kariérního systému			
H.4 provázat kariérní systém pro učitele se systémem počátečního i dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků	H.4.1 Postupně proškolení: 1. aktéry kariérního systému – ředitele škol, „metodiky“, ... 2. učitele vstupujících do atestačního systému, 3. integrovat do systému DVPP vzdělávací kurzy související s nově navrhovanými specializovanými činnostmi – mentor, uvádějící učitel, 4. provést opatření k implementaci Standardu učitele v rámci počáteční přípravy pedagogických pracovníků realizované podle již akreditovaných studijních programů.	2015–2018 a dále průběžně 2018	OP VVV	MŠMT, další vzdělávací instituce

Počáteční vzdělávání a další vzdělávání učitelů				
Opatření Strategie 2020	Opatření Dlouhodobého záměru ČR	Termín	Zdroj financování	Gesce
H.5 zvýšovat atraktivitu profese učitele a studijních programů připravujících učitele pedagogie pro nejnadanější uchazeče o studium	H.5.1 Propagovat učitelské povolání ve středních školách jako perspektivní profesi. H.5.2 Realizovat výměnu zkušeností a dobré praxe mezi úspěšnými absolventy v praxi a studenty, vytvořit systém podpory absolventů-začínajících učitelů v rámci vztahu fakulta-absolvent. H.5.3 Posílit distanční a kombinované studium pro učitele bez požadované kvalifikace.	průběžně	státní rozpočet OP VVV	MŠMT, školy vzdělávající učitele
H.6 výrazně zvýšit podíl a kvalitu reflektované praktické přípravy studentů jako nedílné součásti studijních programů připravujících učitele	H.6.1 Ve studijních programech pro vzdělávání učitelů posílit podíl pedagogické praxe nejméně na 8 % z celkové doby přípravy např.: posilovat klinické prvky praktické přípravy, sdílení dobré praxe, implementovat do pedagogické praxe mentoring, prohlubovat odbornou kvalifikaci fakultních učitelů se zřetelem k rozvoji mentorských dovedností.	průběžně do 2018	OP VVV	MŠMT

H.7 zintenzivnit spolupráci mezi fakultami připravujícími učitele a školami, v nichž studenti vykonávají své praxe nebo do nichž jako absolventi učitelství oborů po absolvování nastupují	H.7.1 Zdůraznit (obnovit) význam fakultních škol, kde studenti VŠ vykonávají praxi, přizpůsobit jejich počet potřebám studijních programů VŠ. H.7.2 Vybrat např. v rámci kariérního systému nejlepší učitele pro praktické předávání zkušeností studentům v rámci pedagogické praxe.	průběžně	OP VVV	MŠMT
H.8 zajistit, aby každý učitel pedagog mohl využívat programy dalšího vzdělávání a aby měl k dispozici individuální podporu založenou na reflexi vlastní pedagogické činnosti pod odborným vedením kdykoli v průběhu své profesní dráhy + H.9 omezovat příčiny nedostupnosti nabídky dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků	H.8.1 Posoudit dosavadní zkušenosti s uplatňováním podmínek pro další vzdělávání pedagogických pracovníků podle zákona č. 563/2004 Sb. (zejména § 24 odst. 7) a efektivitu finančního příspěvku na DVPP. H.8.2 Analyzovat nejzávažnější překážky bránící učitelům v účasti na dalším vzdělávání a v jejich motivaci se dále vzdělávat. H.8.3 Navrhnout úpravu v systému poskytování dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků zejména směrem k možnostem odstranění překážek v provozu školy (suplování) nebo finanční nedostatečnosti prostředků na DVPP. H.8.4 Zavést v rámci kariérního systému pozici odborného konzultanta. H.8.5 Zakotvit nárok každého učitele na sestavení a plnění individuálního plánu profesního rozvoje. H.8.6 Zavést v rámci vztahů fakult vzdělávajících učitele a jejich absolventů pomoc poskytovanou při nástupu do praxe a v jejich prvních letech včetně organizování kurzů celoživotního vzdělávání. Vytvořit standardizovaný adaptační program pro začínající učitele při jejich vstupu do praxe. H.8.7 Rozvíjet kompetence pedagogů pro inkluzivní vzdělávání H.8.8 Zahájit diskusi o zavedení povinnosti pro učitele odborných předmětů a učitele odborného výcviku absolvovat odbornou praxi ve firmách (mj. i v době vedlejších nebo letních prázdnin).	2016 2018 2015 2016	státní rozpočet OP VVV	MŠMT MŠMT MŠMT MŠMT
H.10 podporovat efektivní formy vzájemného sdílení zkušeností mezi pedagogy; zmapovat a zveřejňovat pro inspiraci zkušenosti českých škol s touto formou zlepšování	H.10.1 Podporovat učitele formou individuálních forem podpory (mentoring) z prostředků OP VVV a rozvíjet mentorské dovednosti učitelů v souladu s kariérním systémem a podporovat spolupráci učitelů, vzájemné sdílení zkušeností – vytváření podpůrných svépomocných sítí učitelů (a to i on-line sítí). H.10.2 Podpořit v rámci DVPP zlepšení metodiky vzdělávání v matematice a přírodovědných předmětech sdílením zkušeností a nabídkou kurzů DVPP podporovaných fakultami vzdělávajícími učitele.	průběžně	OP VVV, státní rozpočet	MŠMT

H.11 na vyšších stupních kariérního systému vymezit pozici mentora pro učitele, kteří dosáhli zdatnosti v některé profesní oblasti (bez ohledu na věk nebo délku praxe) a mají předpoklady k pedagogickému vedení, a vytvořit systém rozvoje mentorských dovedností pro pedagogu	H.11.1 Navrhnout novou pozici – mentor, jehož úlohou bude pomáhat začínajícím učitelům po nástupu do praxe. H.11.2 Legislativně ukotvit tuto pozici v příslušném právním předpise, např. ve vyhlášce č. 317/2005 Sb. a stanovit odpovídající kritéria pro získání pozice mentora (pokud nebude příplatek součástí kariérního příplatku, stanovit i jeho přiměřenou výši) začínajících učitelů. H.11.3 Zpracovat obsahový standard pro udělování akreditace vzdělávacím programům zaměřeným na specializovanou činnost mentora. H.11.4 Akreditovat vzdělávací programy rozvíjející mentorské dovednosti v rámci DVPP pro kariérní systém.	2016	státní rozpočet	MŠMT, vzdělávací instituce
H.12 zajistit, aby každý začínající učitel mohl spolupracovat s uvádějším učitelem, který má mentorské dovednosti	H.12.1 Začlenit do řídicí a metodické práce ředitelů mateřských, základních a středních škol systematickou přípravu méně zkušených učitelů prostřednictvím uvádějících učitelů – mentorů. H.12.2 Zavést ve vztahu k mentorům odpovídající podporu včetně adekvátního ohodnocení a možnosti snížit přímou vyučovací povinnost tak, aby mohli vykonávat mentorskou roli ve své nebo i jiné škole. H.12.3 Zakotvit nárok každého začínajícího učitele na podporu ze strany zaměstnavatele pro dosažení kompetencí potřebných pro úspěšné ukončení adaptačního období.	od 2018 průběžně	státní rozpočet státní rozpočet státní rozpočet	MŠMT
H.13 v závislosti na ekonomickém vývoji usilovat o posilování finančních prostředků na mzdy pedagogických i nepedagogických pracovníků ve školství	H.13.1 Zlepšit platovou perspektivu ve stupnici platových tarifů pedagogických pracovníků. H.13.2 Zasazovat se o zvyšování stupnice platových tarifů nepedagogických pracovníků. H.13.3 Snížit rozdíl v rozsahu přímé pedagogické činnosti ředitelů mateřských škol ve srovnání s řediteli ostatních druhů škol.	průběžně 2020	státní rozpočet	MŠMT, MPSV
H.14 zlepšit ochranu učitele s možným využitím institutu chráněné osoby	H.14.1 Znovuotevřít diskuzi k zavedení zvýšené trestněprávní ochrany pedagogických pracovníků v trestním zákoníku.	2020	státní rozpočet	MŠMT

Vzdělávání ředitelů škol a školských zařízení				
Opatření Strategie 2020	Opatření Dlouhodobého záměru ČR	Termín	Zdroj financování	Gesce
H.15 vytvořit standard profese ředitele, který popíše nejdůležitější požadované dovednosti a dispozice pro	H.15.1 Zavést standard profese ředitele. H.15.2 Projednat standard profese ředitele se školskými asociacemi a fakultami a učinit jej: a) informativně součástí přípravy budoucích učitelů a b) formativně součástí kurzů a školení budoucích ředitelů škol.	2020	OP VVV	MŠMT

kvalitní práci ředitele s důrazem na pedagogické vedení a na zlepšování vzdělávacího systému rozvíjením spolupráce mezi školami + H.15 a provázat standard profese ředitele s výběrem a hodnocením činnosti ředitele ze strany zřizovatele, resp. České školní inspekce, přičemž hlavním smyslem je poskytovat ředitelům průběžně podněty pro zlepšování jejich práce revidovat vstupní vzdělávání ředitelů s důrazem na rozvoj dovedností v oblasti pedagogického vedení	H.15.3 Začlenit obsah standardu ředitele do hodnotících kritérií ČŠI. H.15.4 Navrhnout nový systém výběru vhodných kandidátů na pozici ředitele. H.15.5 Revidovat standard studia vedoucích pedagogických pracovníků (tzv. funkčního studia) v systému DVPP (s důrazem na dovednosti pedagogického vedení) a zkvalitnit přípravu ředitelů a jejich dalšího rozvoje, např. rozšířením praxe v přípravě ředitelů, výměnou dobrých zkušeností, podporou inkluzivního a dalšího vzdělávání.			MŠMT zřizovatelé MŠMT
H.16 vytvořit komplexní systém profesního rozvoje ředitelů škol respektující různé potřeby v jednotlivých fázích jejich kariéry	H.16.1 Zavést podporu ředitelů efektivními individuálními formami (koučování, síťování, shadowing, job rotation, výměny, zahraniční stáže) k dosažení kompetencí popsanych ve standardu pro ředitele. H.16.2 Akreditovat v návaznosti na standard ředitele vzdělávací programy rozvíjející profesní dovednosti ředitelů škol v rámci DVPP.	2020	OP VVV, státní rozpočet	MŠMT

I. Základní umělecké, jazykové a zájmové vzdělávání

Základní umělecké školy

Základní umělecké školství je významným článkem vzdělávacího systému. Počet žáků v základních uměleckých školách od roku 2005/06 neustále pravidelně stoupá. V roce 2005 navštěvovalo ZUŠ cca 216 tis. žáků, v roce 2013 již jejich počet dosáhl téměř 243 tis. a ve školním roce 2014/2015 navštěvuje ZUŠ dokonce více než 244 tis. žáků.

V souvislosti s populačním vývojem věkové skupiny 6–18 let, kdy se snižuje počet dětí a mládeže, se zároveň zvyšuje celková míra účasti v základních uměleckých školách této věkové skupiny (z 14,9 % v roce 2005 na 19,2 % v roce 2013).

V současné době, ve školním roce 2014/2015, se v základních uměleckých školách vyučuje podle školních vzdělávacích programů v přípravných ročnících, v 1. až 3. ročnících I. a II. stupně výuky. Z výsledků kontrol ČŠI, která sledovala soulad RVP ZUV a ŠVP jednotlivých základních uměleckých škol, a pro budoucí kariérní systém je nutné vytvořit základní pilíř vzdělávání pedagogů ZUŠ.

Hlavním úkolem následujícího období je dokončit plynulý náběh RVP ZUV do vzdělávání v základních uměleckých školách.

Základní umělecké školy			
Opatření Dlouhodobého záměru ČR	Ter- mín	Zdroj finan- cování	Gesce
I.1 K dalšímu vzdělávání pedagogů ZUŠ nadále využívat seznam lektorů a seznam autorů metodických materiálů pro jednotlivé umělecké obory ZUŠ vzniklých v rámci udržitelnosti projektu Podpora ZUŠ. I.2 Vytvořit základní pilíř vzdělávání pedagogů pro budoucí kariérní systém (cílené vzdělávací programy, začínající učitel, zkušený učitel, management v ZUŠ).	od 2015, průběžně	státní rozpočet	MŠMT zřizovatelé, školy

Jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky

V oblasti jazykového vzdělávání dochází k významnému snižování počtu žáků v těchto školách, a proto nebude v následném období třeba rozšiřovat počet těchto škol zápisem nových jazykových škol do školského rejstříku. Pozornost bude věnována zkvalitňování výuky v jazykových školách a zkušebnímu procesu státních zkoušek.

Zájmové vzdělávání

Zájmové vzdělávání, i když neposkytuje stupeň vzdělání, se zabývá aktivitami potřebnými pro rozvoj osobnosti, kompenzuje jednostrannou zátěž ze školy, duševní hygienu, má funkci výchovnou, vzdělávací, kulturní, preventivní (prevence šíření rizikového chování), zdravotní (relaxační a regenerační), sociální – rozvíjí schopnosti, znalosti, dovednosti, nadání, upevňuje sociální vztahy.

Školní vzdělávací programy školských zařízení pro zájmové vzdělávání (školní družina, školní klub, středisko volného času) mají přímou vazbu na rámcové vzdělávací programy pro jednotlivé úrovně vzdělávání a prostřednictvím ŠVP pomáhají naplňovat vzdělávací cíle stanovené RVP všemi formami zájmového vzdělávání (pravidelnou výchovnou a vzdělávací činností, příležitostnou, tematickou rekreační, táborem, osvětovou činností, otevřenou nabídkou spontánních činností). Jedná se především o průřezová témata RVP – osobnostní a sociální výchovu, výchovu demokratického občana, výchovu k myšlení v evropských a globálních souvislostech, multikulturní, environmentální, mediální a etickou výchovu.

Hlavní úkoly následujícího období je vytvořit vhodné podmínky pro osobnostní rozvoj mladých lidí a jejich uplatnění ve společnosti a podpořit činnost školských zařízení pro zájmové vzdělávání, která se podílejí na rozvoji nadání dětí a žáků.

Zájmové vzdělávání				
Opatření Strategie 2020	Opatření Dlouhodobého záměru ČR	Ter- mín	Zdroj finan- cování	Gesce
I.4 podporovat zájmové vzdělávání a jeho vazby na formální vzdělávání pro skupinu dětí a žáků od 6 do 15 let	I.4.1 V souladu s Konceptí podpory mládeže na období 2014–2020 vytvářet podmínky pro rozvoj činnosti školských zařízení pro zájmové vzdělávání. Stabilizovat a dále zlepšovat pracovní podmínky pedagogických pracovníků v těchto zařízeních. I.4.2 V souladu s Konceptí podpory mládeže na období 2014–2020 podporovat zájmové vzdělávání a jeho vazby na formální vzdělávání pro skupinu dětí a žáků od 6 do 15 let, aktivity neformálního vzdělávání dětí, žáků, studentů pak do věku 26 let. I.4.3 Podporovat metodicky a finančně (z OP VVV) všechny typy zájmového odborného vzdělávání vč. vytváření nových soutěží	2020	státní rozpočet OP VVV	MŠMT, zřizovatelé

J. Vzdělávání pro udržitelný rozvoj

Jedním z cílů vzdělávání uváděných ve Strategii 2020 „je rozvoj aktivního občanství vytvářející předpoklady pro solidární společnost, udržitelný rozvoj a demokratické vládnutí“. Záměrem udržitelného rozvoje je vyvážení ekonomických, sociálních a environmentálních aspektů tak, abychom dosáhli vyšší kvality života jednotlivce, inkluzivní a prosperující ekonomiky, bezpečné a spravedlivé společnosti, a to vše při zachování či dokonce zlepšení životního prostředí pro další generace. Vzdělávání pro udržitelný rozvoj tak nepředstavuje jednu specifickou oblast vzdělávání, ale průřezový princip, který je naplňován napříč vzděláváním. Vzdělávání pro udržitelný rozvoj (VUR) se vyznačuje svými typickými obsahy, principy, metodami a prostředky a zaměřuje se zejména na tyto cíle:

- pochopení propojenosti a vzájemné souvislosti ekonomických, sociálních a environmentálních hledisek rozvoje na všech úrovních,
- vnímání udržitelného rozvoje jako celostního a systémového přístupu, který směřuje k ekonomicky prosperující společnosti a respektuje sociální a environmentální souvislosti a limity,
- rozvoj kompetencí (znalostí, dovedností a postojů) pro demokratické a svobodné rozhodování ve vlastním i veřejném zájmu v souladu s právem a s principy udržitelného rozvoje.

Vzdělávání pro udržitelný rozvoj vyžaduje aktivní metody vzdělávání, které žáky na všech úrovních vzdělávacího systému motivují a umožňují jim rozvíjet kompetence potřebné pro skutečné jednání ve prospěch udržitelného rozvoje (např. projektová, problémová a kooperativní výuka, integrovaná tematická výuka, místně zakotvené učení, badatelsky orientované vyučování). Ve svém důsledku tyto metody efektivně rozvíjejí celoživotní kompetence a dovednosti žáků, jako je kritické myšlení, společné řešení problémů a rozhodování atd.

Jedním z hlavních prostředků pro realizaci a podporu VUR je zajištění dostatečné nabídky vzdělávacích programů v rámci formálního i neformálního vzdělávání. Pod tyto programy spadají i programy DVPP, případně jiné formy dlouhodobé podpory pedagogických pracovníků při realizaci VUR. Mezi hlavní úkoly pro následující období patří také začlenění principů a tematických obsahů VUR do kurikulárních dokumentů na všech úrovních vzdělávací soustavy, podpora propojení teoretické výuky s praktickými činnostmi na školách. Za současné podpory propojování formálního, neformálního a informálního vzdělávání a spolupráce škol s podniky, neziskovými organizacemi, úřady a veřejnými institucemi, rodiči a dalšími partnery a větší zapojení těchto partnerů do procesu vzdělávání.

V předškolním vzdělávání je cílem zajištění potřebných kompetencí ve vztahu k udržitelnému rozvoji (např. v oblasti péče o zdraví, péče o přírodní prostředí, nakládání se zdroji aj.).

V základním, středním a vyšším odborném vzdělávání je cílem vybavit žáky a studenty takovými kompetencemi, které jim umožní realizovat zásady udržitelného rozvoje v praktickém životě. Principy VUR se stanou součástí vzdělávání, udržitelný rozvoj bude nejen předmětem vlastní výuky, ale i integrální součástí chodu škol. Nemalou funkci v utváření kompetencí žáku bude hrát posilování komunitní funkce škol, kdy se školy stávají prostředím pro rozvíjení spolupráce a zájmu o udržitelný rozvoj a také prostorem pro sdílení zkušeností s dalšími školami a s mimoškolním prostředím (veřejná správa, NNO, podniková sféra, veřejnost).

V dalším vzdělávání je cílem vytvořit funkční prostředí pro další vzdělávání, které umožní získávat znalosti a kompetence z oblasti udržitelného rozvoje a které systematicky nabídne aktualizované vzdělávací programy pro vzdělavatele, veřejnou správu, podnikovou sféru a NNO zaměřené na praktické uplatňování udržitelného rozvoje a zajistí dostupnost VUR veřejnosti rovnoměrně v České republice.

Vzdělávání pro udržitelný rozvoj				
Opatření Strategie 2020	Opatření Dlouhodobého záměru ČR	Termín	Zdroj financování	Gesce
J.1 zajistit, aby každý učitel pedagog mohl využívat programy dalšího vzdělávání a aby měl k dispozici individuální podporu založenou na reflexi vlastní pedagogické činnosti pod odborným vedením kdykoli v průběhu své profesní dráhy	J.1.1 Vytvářet metodiky a realizovat vzdělávací programy pro pedagogické pracovníky na zvýšení kompetencí v oblasti VUR, mj. se zaměřením na využití potenciálu průřezových témat v rámcových vzdělávacích programech pro VUR a propojení teoretické výuky s praktickými činnostmi (např. rozšiřování zdravého školního stravování, ekologicky šetrného provozu školních budov a pozemků apod.).	průběžně	státní rozpočet, OP VVV	MŠMT, MŽP
	J.1.2 Využít výstupů projektů ESF k dalšímu šíření existujících ověřených programů, metodik a podpůrných materiálů ve VUR pro pedagogy na základě důkladné analýzy výstupů vytvořených v rámci OP VK a OP PA.	2016	státní rozpočet	MŽP
	J.1.3 Podporovat rozvoj dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti VUR z prostředků OP VVV.	průběžně	OP VVV	MŠMT, MŽP
J.2 podporovat efektivní formy vzájemného sdílení zkušeností mezi pedagogy; zmapovat a zveřejňovat pro inspiraci zkušenosti českých škol s touto formou zlepšování; vytvářet platformy pro komunikaci mezi školami a zaměstnavateli,	J.2.1 Podporovat tematické sítě k VUR a organizaci koordinačních a metodických setkání pedagogů a dalších pracovníků ve vzdělávání k VUR ve školách a podporovat spolupráci škol s partnery (podniky, neziskové organizace, úřady a veřejné instituce, rodiče apod.) a jejich větší zapojení do procesu vzdělávání.	průběžně	státní rozpočet	MŠMT, MŽP, ÚV
J.3 vytvořit zastřešující kurikulární dokument pro oblast předškolního až vysokoškolského vzdělávání, který formou výstupů z učení popíše podstatu a cíle vzdělávání v jednotlivých částech vzdělávací soustavy	J.3.1 Ve spolupráci s Ministerstvem životního prostředí při přípravě zastřešujícího kurikulárního dokumentu uplatnit při formulaci cílů vzdělávání a výstupů učení VUR jako průřezový princip, který je naplňován napříč vzděláváním.	průběžně	státní rozpočet	MŠMT, MŽP
J.4 podporovat propojování školního a mimoškolního vzdělávání	J.4.1 Při implementaci VUR podporovat programy propojující školní a mimoškolní vzdělávání, spolupráci různých aktérů.	průběžně	státní rozpočet	MŽP, MŠMT, kraje

K. Ústavní a ochranná výchova a preventivně výchovná péče

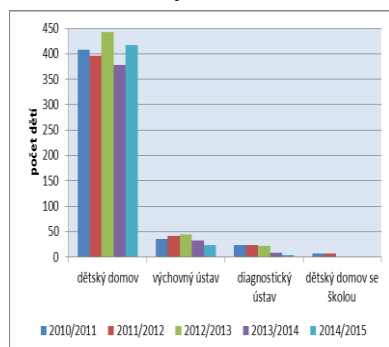
Ústavní a ochranná výchova je v resortu školství realizována ve školských zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy. Děti jsou do zařízení umísťovány na základě soudního roz-

hodnutí o nařízeném předběžném opatření, ústavní výchově či uložené ochranné výchově, popřípadě na základě žádosti zákonných zástupců.

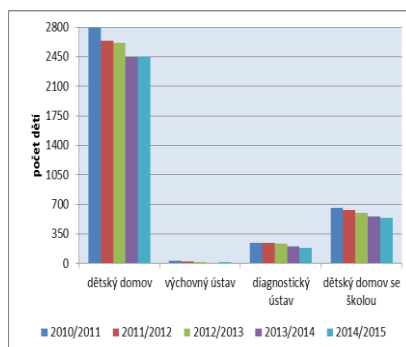
Národní strategie ochrany práv dětí zavazuje jednotlivé resorty vytvořit do roku 2018 funkční systém zajišťující ochranu práv všech dětí a naplňování jejich potřeb. Jejím hlavním cílem je snížit počet dlouhodobě umístěných dětí ve všech typech ústavní péče, a to za předpokladu posílení preventivní složky práce s ohroženými dětmi a jejich rodinami a podpora rozvoje a dostupnosti souvisejících služeb.

Graf č. 43: Zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy

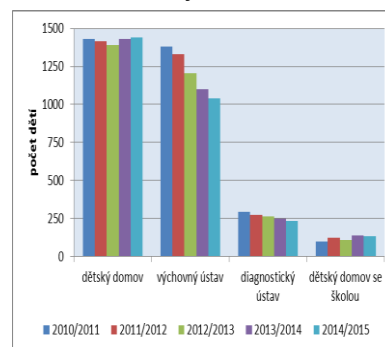
a) počet dětí před zahájením povinné školní docházky

b) počet dětí plnících povinnou školní docházku

c) počet dětí po ukončení povinné školní docházky

Zdroj dat: MŠMT

Koncepce nastavila postupné kroky, kterými by mělo být dosaženo optimální podoby nového systému náhradní výchovné péče. Postupný proces transformace celého systému péče o ohrožené děti a rodiny za participace MŠMT, MPSV a MZD by měl přinést vznik specializovaných zařízení, která jsou využívána v případech, kdy děti nelze z různých důvodů umístit do některé formy náhradní rodinné péče, nebo v případech, kdy potřebují komplexní odbornou péči. Umístění dítěte do zařízení musí být na nezbytně dlouhou dobu a současně musí být realizována odborná práce s rodinou dítěte.

Hlavními cíli koncepčních změn je vytvoření moderního, efektivního a dostupného systému zajišťujícího profesionální péči o klienty, posílení preventivně výchovné péče se záměrem zamezit rozvoji rizikového chování dětí a usilování o úspěšný návrat dítěte zpět do rodiny.

V souvislosti se systémovými změnami dojde také ke změnám legislativy. Od roku 2015 budou vyhláškou stanoveny standardy kvality péče v jednotlivých typech zařízení. Do roku 2017 MŠMT připravuje novelu zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních, která bude reflektovat systémové změny v oblasti institucionální i preventivně výchovné péče.

Na základě schváleného Záměru koncepce řízení a rozvoje školských zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy a preventivně výchovné péče zřizovaných MŠMT na období 2014–2020 bude kladen důraz na prevenci rizikového chování a využívání metod a přístupů preventivně výchovné péče s cílem snížení počtu dětí v ústavní péči včetně destigmatizace těchto školských zařízení. Předpokládá se rozšiřování sítě středisek, především ambulantních, a ve větší míře se počítá i s rozšiřováním nabídky služeb celodenních (stacionáře). Vznik nových SVP (jak samostatných, tak i zřízených jako součást stávajícího zařízení) bude korespondovat především se snižováním kapacit zařízení ústavní péče zřizovatelů včetně krajů.

Jedním z hlavních úkolů v následujícím období bude stanovit standardy kvality práce v zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy a preventivně výchovnou činnost, zamezit rozvoji rizikového chování dětí a usilovat o úspěšný návrat dítěte zpět do rodiny.

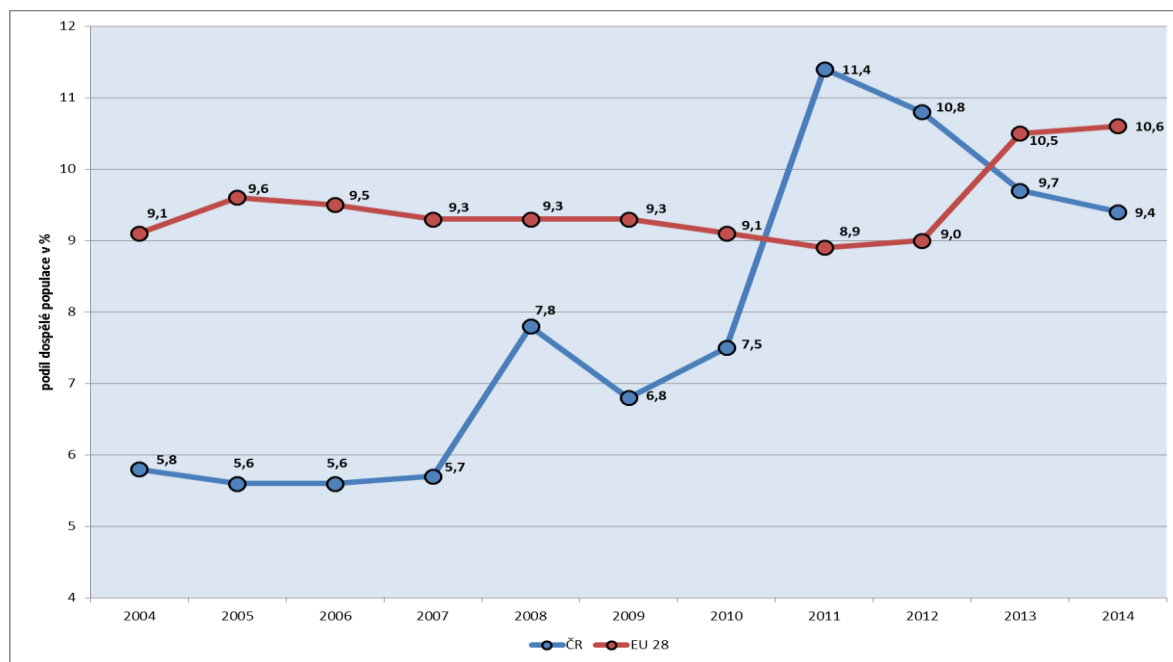
Ústavní a ochranná výchova a preventivně výchovná péče				
Opatření Strategie 2020	Opatření Dlouhodobého záměru ČR	Termín	Zdroj financování	Gesce
K.1 Posilovat systém preventivně výchovné péče rozšiřováním sítě středisek výchovné péče, zejména v rámci ambulantních, terénních a celodenních služeb.	K.1.1. Na základě schváleného Záměru koncepce řízení a rozvoje školských zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy a preventivně výchovné péče zřizovaných ministerstvem školství na období 2014–2020 prosazovat prevenci rizikového chování a využívání metod a přístupů preventivně výchovné péče s cílem snížení počtu dětí v ústavní péči včetně destigmatizace těchto školských zařízení. K.1.2 Pobytové služby středisek navyšovat v případě potřeby v souladu se snižováním kapacit zařízení. K.1.3 Rozšiřování sítě středisek, především ambulantních a rozšiřování nabídky služeb celodenních (stacionáře).	2020		MŠMT
K.2 vypracovat standardy specializovaných činností jednotlivých typů zařízení	K.2.1 Dokončit tvorbu standardů kvality péče v zařízeních pro výkon ústavní výchovy a ochranné výchovy, uvážit jejich účel v systému ústavní a ochranné výchovy a rozhodnout o jejich implementaci do praxe.	2015	státní rozpočet, OP VVV	MŠMT
K.3 připravit novely právních norem v souvislosti se změnami v systému ústavní a ochranné výchovy a preventivně výchovné péče	K.3.1 Připravit novelu zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních, která bude reflektovat systémové změny v oblasti institucionální i preventivně výchovné péče.	2017	státní rozpočet	MŠMT

L. Další vzdělávání

Další vzdělávání je důležitou a nezastupitelnou součástí konceptu celoživotního učení. V souvislosti s rychlými změnami v oblasti sociální, kulturní či ekonomické či například s velmi rychlými změnami a vývojem v oblasti nových technologií posiluje další vzdělávání na svém významu. Naprostá většina lidí již v průběhu svého života nevystačí s tím, co se naučila ve škole v rámci počátečního formálního vzdělávání, naopak učit se a vzdělávat se musí stále více lidí i v průběhu dospělosti a to nejen pro udržení své pozice na trhu práce, ale i z hlediska svého fungování v běžném životě. Další vzdělávání umožňuje každému i po dokončení počátečního vzdělávání získávat nové znalosti a dovednosti a reagovat a adaptovat se na stálé změny.

Přijetím strategického rámce Vzdělávání a odborná příprava 2020 (ET 2020) se ČR přihlásila k dosažení evropské referenční úrovně a to 15 % dospělých, kteří se mají v roce 2020 účastnit dalšího vzdělávání.

Graf č. 44: Podíl dospělé populace na dalším vzdělávání v letech 2004–2014

Zdroj dat: EUROSTAT

Přes výrazný posun v účasti v dalším vzdělávání v ČR, který nastal mezi lety 2010 a 2011, kdy účast v České republice vzrostla ze 7,5 % na 11,4 %, došlo v letech 2012-2014 k poklesu účasti v dalším vzdělávání na 9,4 %, čímž se ČR opět dostala pod průměr 28 členských zemí EU, který naopak v posledních letech stoupl na 10,6 %. Je proto nutné na základě nastavení systémových opatření stimulovat poptávku po dalším vzdělávání, motivovat občany ČR k účasti v dalším vzdělávání a informovat občany ČR o možnostech a výhodách, které další vzdělávání nabízí.

Jedním z hlavních úkolů pro budoucí období bude přenastavení systému financování a další rozvoj systému uznávání založeném na zákoně č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání, a na Národní soustavě kvalifikací.

Každá fyzická osoba starší 18 let, která získala alespoň základy vzdělání, nebo účastník rekvalifikace podle zákona upravujícího zaměstnanost může využít systému uznávání založeného na zákoně o uznávání výsledků dalšího vzdělávání a Národní soustavě kvalifikací. Cílem MŠMT je i nadále rozvíjet a podporovat tento systém uznávání a dále ho propojovat s dalšími kvalifikačními systémy tak, aby se rozšiřovala jeho univerzální uplatnitelnost.

Na národní úrovni nebyla dosud systematicky řešena problematika nedostatečného rozvoje klíčových kompetencí dospělých, jejich základních dovedností a dalšího občanského vzdělávání. Proto je záměrem MŠMT rozvinout podporu těchto oblastí především s ohledem na nízko kvalifikované a sociálně znevýhodněné občany zejména kvůli jejich lepšímu uplatnění na trhu práce.

Mistrovská zkouška

Pro absolventy oborů vzdělání s výučním listem bude připraven nový typ zkoušky, jehož hlavním cílem bude:

- dovršit v rámci dalšího vzdělávání absolventů těchto oborů uznání řemeslného mistrovství jako vyšší úrovně zvládnutí svého oboru s možností nahrazení předchozích stupňů vzdělání nutných pro výkon některých živností a dalšího uplatnění v praxi,
- vytvořit novou cestu vzdělávacím systémem do profesně orientovaného terciárního vzdělávání (mistrovská zkouška bude v těchto případech postačující náhradou za maturitní zkoušku).

Hlavním úkolem pro následující období bude zvýšení dostupnosti a kvality dalšího vzdělávání, podpora rozvoje systému uznávání předchozího vzdělávání a učení a také další rozvoj center celoživotního učení. Významným úkolem je zavedení mistrovské zkoušky.

Další vzdělávání				
Opatření Strategie 2020	Opatření Dlouhodobého záměru ČR	Termín	Zdroj financování	Gesce
L.1 rozvíjet na všech úrovních vzdělávací soustavy mechanismy transparentního uznávání předchozího formálního i neformálního vzdělávání (včetně zahraničního) a informálního učení pro účely dalšího studia, a to na základě práce s výstupy z učení	L.1.1 Podporovat implementaci a udržitelný rozvoj systému uznávání, založený na Národní soustavě kvalifikací, a dále ho propojovat s dalšími kvalifikačními systémy a rámcovými vzdělávacími programy tak, aby se rozšiřovala jeho univerzální uplatnitelnost.	průběžně	státní rozpočet	MŠMT
L.2 vytvářet podmínky pro rozvoj dostatečně pestré nabídky dalšího vzdělávání vytvářet informované prostředí stimuluji poptávku po dalším vzdělávání především s ohledem na nízko kvalifikované a sociálně znevýhodněné občany	L.2.1 Podpora rozvoje občanského vzdělávání a rozvoje klíčových kompetencí dospělých: a) zmapování stávající situace s využitím sekundární analýzy dostupných zdrojů, b) na základě této analýzy připravit návrh koncepce rozvoje a zvyšování základních dovedností dospělých v ČR. L.2.2 Podpora kvality dalšího vzdělávání například formou implementace hodnocení vzdělávacích institucí: a) navrhnout a legislativně ukotvit systém hodnocení vzdělávacích institucí, b) systematicky podporovat kvalitu rekvalifikačních kurzů prostřednictvím jejich akreditací a kvalitu zkoušek profesních kvalifikací prostřednictvím nastavení Národní soustavy kvalifikací a kontrolami zkoušek. L.2.3 Podpora informovaného prostředí stimuluji poptávku po dalším vzdělávání a propagace dalšího vzdělávání.	průběžně	státní rozpočet	MŠMT, MPSV, MK
L.3 podporovat a rozvíjet práci škol, školských zařízení a knihoven jako center celoživotního učení, která poskytují nejen počáteční vzdělávání pro žáky a studenty, ale i širokou nabídku dalšího vzdělávání (profesního, zájmového, občanského, rekvalifikací) zaměřeného na dospělou populaci včetně seniorů, a podílejí se na systému uznávání založeném na Ná-	L.3.1 Podpora a rozvoj škol a knihoven jako center celoživotního učení: a) poskytováním metodické podpory školám, popř. školským i mimoškolním zařízením, která bude směřovat do oblasti dalšího vzdělávání, např. s možností stát se autorizovanou osobou a využívat Národní soustavy kvalifikací, b) zmapování situace týkající se realizace dalšího vzdělávání ve školách, školských zařízeních a dalších mimoškolních zařízeních (v knihovnách, muzeích, vzdělávacích střediscích apod.).	průběžně	státní rozpočet	MŠMT, MK

rodní soustavě kvalifikací pro nejrůznější skupiny dospělých				
L.4 prostřednictvím Národní soustavy kvalifikací usměrňovat rozvoj nabídky dalšího vzdělávání úzce provázaného s potřebami trhu práce a umožňovat její propojování s nástroji aktivní politiky zaměstnanosti (např. rekvalifikace)	L.4.1 Podpora implementace a udržitelného rozvoje systému uznávání založeném na Národní soustavě kvalifikací: a) revize schválených standardů profesních kvalifikací a tvorba nových profesních kvalifikací, b) užší propojení se systémem počátečního vzdělávání, c) realizace dalšího propojení s jinými fungujícími kvalifikačními systémy, d) podpora a rozvoj úzkého propojení rekvalifikací s NSK a vztahů NSK a NSP, e) spolupráce s MPSV a Generálním ředitelstvím Úřadu práce při nastavení možnosti modularizace rekvalifikací. L.4.2 Novelizovat zákon č. 179/2006 Sb. s cílem odstranění přetrvávajících bariér pro jeho větší uplatňování v praxi.	průběžně 2015	státní rozpočet	MŠMT MŠMT, MPSV, sociální partneři

Mistrovská zkouška				
L.5 zavedením mistrovské zkoušky vytvořit formální předpoklady pro přístup absolventů oborů vzdělání s výučním listem k terciárnímu vzdělávání, zejména profesně zaměřenému	L.5.1 V rámci systému dalšího vzdělávání připravit a zajistit ve spolupráci příslušnými resorty a zástupci zaměstnavatelů konání mistrovských zkoušek včetně přípravy na tyto zkoušky.	2020	státní rozpočet	MŠMT, sociální partneři
	L.5.2 Ve spolupráci se sociálními partnery nastavit systém mistrovské zkoušky vč. pilotáže (postavení mistrovské zkoušky ve vzdělávacím a kvalifikačním systému, podmínky získání mistrovské zkoušky, mistrovská zkouška versus maturitní zkouška u oborů L0) a) vytvořit realizační tým (projekt MŠMT, realizace NÚV, širší zastoupení sociálních partnerů, Hospodářské komory, asociací odborných škol, při vytváření přístupových cest do terciárního sektoru i zástupci VŠ (VOŠ), b) vymezit celkové pojetí, obsah a strukturu mistrovských zkoušek, c) vytvořit zadání mistrovské zkoušky (odborná praktická část - „mistrovský výrobek“, odborná teoretická část, ekonomicko-právní část) pro 3 až 4 obory/kvalifikace mistrů řemesla, pro 2 až 3 obory/kvalifikace provozních/sektorových mistrů a tvorba zadání pro kvalifikaci mistra odborného výcviku (zadání pedagogické zkoušky), d) zpracovat návrh legislativních úprav (např. školský zákon, vysokoškolský zákon, zákon o pedagogických pracovnících aj.). (Úpravy budou řešeny v návaznosti na celkové záměry legislativních změn tak, aby mistrovská zkouška byla integrální součástí vzdělávacího a kvalifikačního systému ČR), e) nastavit pravidla pro školící a zkušební instituce, zpracovat metodiku pro přípravu a výběr uchazečů, f) realizovat mistrovskou zkoušku na vzorku absolventů odpovídajících 3letých i 4letých oborů vzdělání z různých oborů a na základě vyhodnocení výsledků upravit koncepci mistrovské zkoušky.	2015		
	L.5.3 Plošně ověřit mistrovskou zkoušku a vytvořit podmínky pro její implementaci do vzdělávacího a kvalifikačního systému a) pro vybrané obory vzdělání (několik desítek kvalifikací rovnoměrně z oborů H a L0, podmínkou je podpora ze	2016 2017 od 2017 2017		

	strany profesních cechů a zaměstnavatelských svazů) vytvořit kvalifikační a hodnotící standardy pro vybrané kvalifikace mistrů; předat standardy do procesů NSK, b) vytvořit zadání odborné zkoušky (praktická část, teoretická část) pro několik desítek oborů vzdělání/kvalifikací, aktualizace zadání ekonomicko-právní části a zadání pedagogické zkoušky, c) na základě vyhodnocení výsledků případně upravit koncepci mistrovské zkoušky. L.5.4 Organizovat přípravné kurzy mistrů - absolventů tříletých učebních oborů na vstup do terciárního vzdělávání; možnost využití jednotlivé zkoušky dle § 113 ŠZ: a) zajistit propagaci mistrovské zkoušky a statutu mistra a jeho výhod, b) nastavit pravidla a postupy pro trvalou udržitelnost procesů mistrovských zkoušek včetně způsobu financování, a dosáhnout konsensu zainteresovaných aktérů na těchto pravidlech. L.5.5 Legislativně ukotvit mistrovskou zkoušku novelou zákona č. 179/2006 Sb. L.5.6 V rámci terciárního vzdělávání vytvořit systém profesně orientovaných programů, ve kterých by osoby s mistrovskou zkouškou mohli pokračovat ve vzdělávání.	2018		MŠMT
		2018		MŠMT
		2018		MŠMT

M. Řízení školského systému

V oblasti řízení školského systému budou naplňována témata k dovršení kurikulárních změn (vytvoření Národního programu vzdělávání, ustavení Národní rady pro vzdělávání vyhodnocení dosavadních zkušeností se vzdělávacími programy), lépe strategicky plánovat a vyhodnocovat zaváděná opatření a propojovat je s výsledky pedagogického výzkumu, efektivněji monitorovat změny ve vzdělávacím systému apod. To se týká například stanovení budoucích představ pro inovace ve vzdělávacím systému tak, aby obsah vzdělávacích programů, vybavení škol a spolupráce s firemním sektorem podporovala konkurenceschopnost České republiky.

Řízení školského systému				
Opatření Strategie 2020	Opatření Dlouhodobého záměru ČR	Termín	Zdroj financování	Gesce
M.1 vytvořit zastřešující kurikulární dokument pro oblast předškolního až vysokoškolského vzdělávání, který formou výstupů z učení popíše podstatu a cíle vzdělávání v jednotlivých částech vzdělávací soustavy	M.1.1 Vytvořit pracovní tým složený ze zástupců sociálních partnerů, technologického výzkumu, odborníků na vzdělávání, školských asociací, apod. a identifikovat rozvojové priority v obsahu vzdělávání pro období po roce 2020.	2015	státní rozpočet	MŠMT
	M.1.2 S přihlédnutím k rozvojovým prioritám připravit Národní program vzdělávání (NPV) jako základní kurikulární dokument, který současně bude nástrojem pro přesnější a srozumitelnější popisy očekávaných výsledků učení a pro přiřazení kvalifikací vůči EQF.	2019-2020		
	M.1.3 Ukotvit národní kvalifikační rámec jako součást Národního programu vzdělávání vhodnou legislativní úpravou, například v zákoně č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání.	2020		

M.2 vytvořit národní systém monitorování míry dosažení všech důležitých výsledků vzdělávání prostřednictvím výběrových šetření a dalších nástrojů	M.2.1 Zpracovat Datovou politiku resortu. M.2.2 Vytvořit informační systém výsledků vzdělávání z dosažitelných zdrojů hodnocení žáků, škol a systému (zdroje výsledků hodnocení - viz kap. F).	2015	státní rozpočet	MŠMT
M.3 dobudovat systém získávání dat o podmínkách, průchodu dětí, žáků a studentů předškolním, základním, středním, vyšším odborným a vysokoškolským vzděláváním, zejména pro účely monitorování systému	M.3.1 Vytvořit databázový systém s využitím informačního systému podle bodu L 2.1 a výstupů statistických dat z resortních i dalších zdrojů, který by umožňoval monitorování školského systému.	2017	státní rozpočet	MŠMT
M.4 zajistit lepší dostupnost datové základny pro všechny aktéry ve všech typech a formách vzdělávání	M.4.1 Zpřístupnit data z databáze podle bodu L 3.1 zástupcům veřejné správy a školským asociacím a v přiměřené míře další veřejnosti (např. registr pedagogů).	2017	státní rozpočet	MŠMT
M.5 ustavit Národní radu pro vzdělávání jako odborný poradní orgán ministra školství, mládeže a tělovýchovy podporující kontinuitu vzdělávací politiky	M.5.1 Zřídit přípravný výbor pro ustavení Národní rady pro vzdělávání. M.5.2 Ustavit Národní radu pro vzdělávání jako poradní orgán vlády s cílem posílit koncepční rámec vzdělávací politiky a zaručit kontinuitu vzdělávací politiky resortu.	2014-2015 2015	státní rozpočet	MŠMT
M.6 vytvořit podmínky pro vznik regionálních sítí či sdružení škol a zřizovatelů škol, přičemž tyto sítě by měly vznikat „zdola“ na základě svobodného rozhodnutí zúčastněných aktérů	M.6.1 Podporovat platformy pro spolupráci učitelů, komunikaci mezi učiteli z různých škol, výměnu materiálů, dobré praxe atd. M.6.2 Zpracovat analýzu překážek bránících navazování spolupráce mezi školami, učiteli a dalšími aktéry.	2015	státní rozpočet, OP VVV	MŠMT

3. Financování regionálního školství

Financování ze státního rozpočtu – výkonové a dotační

Finanční prostředky státního rozpočtu vyčleněné v rozpočtu resortu školství pro oblast tzv. regionálního školství (dále jen RgŠ) lze v souladu se školským zákonem alokovat do rozpočtů jednotlivých krajů výhradně kombinací výkonového (normativního) a dotačního (rozvojové programy) financování (v roce 2014 představovala programová část financování pouhých cca 0,62 % disponibilních zdrojů) a maximální objem zdrojů je do rozpočtů jednotlivých krajů rozepsán normativním způsobem financování prostřednictvím republikových normativů.

Závazné ukazatele pro oblast regionálního školství stanovuje zákon o státním rozpočtu České republiky na daný rok.

Ve školním roce 2012/13 došlo v souvislosti s demografickým vývojem ke změně trendu vývoje výkonů v RgŠ; dosavadní celkový pokles výkonů škol a školských zařízení byl vystřídán celkovým růstem. Od roku 2008/09 dochází k nárůstu dětí v mateřských školách. Od roku 2011/12 i v základních školách. Od roku 2012/13 pak nárůst v uvedených segmentech RgŠ začíná převyšovat dosud trvajícím pokles výkonů ve středním a vyšším odborném školství.

Tabulka č. 1: Přehled vývoje výkonů krajského a obecního školství v letech 2008/09 – 2014/15

RgŠ ÚSC	Výkony 2008/09	Výkony 2009/10	Výkony 2010/11	Výkony 2011/12	Výkony 2012/13	Výkony 2013/14	Výkony 2014/15	Změna za rok (2014/15 ku 2013/14)	
								absol.	relat. (%)
3 - 5 let	292 090	307 260	321 945	335 991	347 104	356 373	358 579	2 206	100,62
6 - 14 let	847 108	824 882	819 857	823 982	836 442	854 937	880 186	25 249	102,95
15 - 18 let	402 552	395 122	378 837	359 694	339 996	323 948	314 691	-9 257	97,14
19 - 21 let	14 653	15 160	15 659	15 347	15 149	14 944	14 175	-769	94,85
3 - 18 v KZÚV	5 035	4 982	4 979	4 977	4 884	4 854	4 794	-60	98,76
RgŠ celkem	1 561 438	1 547 406	1 541 277	1 539 991	1 543 575	1 555 056	1 572 424	17 368	101,12

Pozn.: Výkony jsou uváděny bez žáků v nástavbovém studiu. Výkony = počet dětí a žáků v odpovídající věkové kategorii, v souvislosti s republikovými normativy se používá výraz „věková kategorie“, nejde o věkové kategorie v pravém slova smyslu, neboť určujícím znakem pro zařazení do jednotlivých kategorií není věk dítěte, žáka či studenta, ale je jím skutečnost, že dítě, žák nebo student se vzdělává v příslušném stupni vzdělávání.

Zdroj dat: MŠMT

Celkový počet dětí, žáků a studentů krajského a obecního školství, zahrnutý do financování prostřednictvím republikových normativů 2015 (tj. včetně žáků denní formy nástavbového studia), se ve školním roce 2014/15 oproti školnímu roku 2013/14 zvýšil o 16 030 (z počtu 1 566 221 na 1 582 251), tj. o 1,02 %. V oblasti základního vzdělávání došlo k nárůstu výkonů o 25 249 žáků (meziroční nárůst v minulém roce byl 18 495 žáků). V oblasti středního vzdělávání činí meziroční snížení 10 595 žáků (meziroční pokles v minulém roce byl 17 122 žáků). I v letošním školním roce došlo stejně jako v předchozích letech k nárůstu počtu dětí v mateřských školách, a to o 2 206 dětí, tj. o 0,62 %.

Vliv vývojového trendu růstu výkonů na potřeby rozpočtového zabezpečení RgŠ ze státního rozpočtu

Pokračování uvedeného trendu růstu výkonů v RgŠ předpokládá MŠMT až do školního roku 2020/21. Maximálních meziročních hodnot by měl tento růst výkonů zaznamenat ve školních letech 2015/2016, 2016/2017 a 2017/2018, kdy by měl (za celé RgŠ vč. soukromého a církevního školství) dosahovat cca 35, 29 a 20 tisíc dětí, žáků a studentů. Nemá-li by uvedený

očekávaný nárůst výkonů v RgŠ doprovázen závažnými ekonomickými negativními důsledky (snižování výdajů na jednotku výkonu a s tím spojené důsledky jak v oblasti odměňování, tak i v oblasti ostatních neinvestičních výdajů hrazených ze státního rozpočtu), bude nutno zdroje státního rozpočtu pro RgŠ v příštích letech zvyšovat úměrně tomuto růstu výkonů.

Předpoklad meziročního růstu výdajů státního rozpočtu pro RgŠ v souvislosti s růstem výkonů v letech 2016 až 2018:

- 2016: 1 562 mil. Kč (oproti 2015)
- 2017: 1 480 mil. Kč (oproti 2016)
- 2018: 1 063 mil. Kč (oproti 2017)

V souladu se Strategií 2020 je záměrem MŠMT realizovat v letech 2017 až 2018 komplexní reformu systému financování vzdělávání ve školách tzv. regionálního školství.

Hlavním cílem reformy je:

- 1) zvýšení efektivity vynakládaných rozpočtových zdrojů (jak na úrovni veřejných rozpočtů, tak na úrovni rozpočtu MŠMT),
- 2) zapojení kvalitativních prvků do systému financování vzdělávání,
- 3) vytvoření srovnatelných podmínek pro financování vzdělávání ve srovnatelných školách v celé ČR
- 4) sjednocení systémů financování vzdělávání ve školách všech zřizovatelů.

Záměrem ministerstva je:

- 1) Oddělení systémů financování - vzdělávání v mateřských a základních školách, vzdělávání v oborech vzdělání středních (vyšších odborných) škol a ostatního vzdělávání a školských služeb.
- 2) V systému financování vzdělávání v mateřských a v základních školách lépe zohlednit reálnou organizaci vzdělávání v jednotlivých školách.
- 3) V systému financování vzdělávání v oborech vzdělání středních (vyšších odborných) škol zohlednit:
 - potřebu absolventů daného oboru z pohledu konkurenceschopnosti a z pohledu potřeb trhu práce jak na celostátní, tak na krajské úrovni,
 - úspěšnost žáků v oboru vzdělání konkrétní školy na výstupu vzdělávání (státní maturity, nové závěrečné zkoušky, mistrovská zkouška),
 - uplatnitelnost absolventů škol na trhu práce (na celostátní i krajské úrovni),
 - podporu školy žákům se speciálními vzdělávacími potřebami a sociálně znevýhodněným žákům,
 - podporu školy žákům nadaným,
 - aktivity školy v oblasti inkluzivního vzdělávání,
 - podmínky a mechanismy pro vytváření zdravého školního klimatu, apod.

Uvedených cílů bude dosaženo těmito nástroji:

- 1) Jednotné, centrálně stanovené normativy (parametry) pro vymezení základního objemu finančních prostředků státního rozpočtu k zajištění vzdělávání v
 - a. mateřské či základní škole
 - b. oboru vzdělání ve střední (vyšší odborné, základní umělecké) škole,
- 2) Jednotné, centrálně definované, měřitelné kvalitativní parametry a jejich „váha“, rozhodné pro podíl jednotlivých škol na základním objemu finančních prostředků vymezeném dle bodu 1).

V Dlouhodobém záměru jsou uvedeny pouze základní teze reformy financování. Nastíněná reforma v současné době prochází podrobnou diskuzí, která si vyžádá delší čas, než bude rozhodnuto o konečné podobě.

Financování z Evropských strukturálních a investičních fondů (ESIF)

Evropský sociální fond (ESF)

V roce 2014 byl Evropské komisi předložen ke schválení **Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání** (OP VVV), který bude navazovat na Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost a na Operační program Výzkum a vývoj pro inovace. Cílem OP VVV je přispět ke strukturálnímu posunu ČR směrem k ekonomice založené na vzdělané, motivované a kreativní pracovní síle, na produkci kvalitních výsledků výzkumu a jejich využití pro zvýšení konkurenceschopnosti naší země. Prostřednictvím OP VVV bude možné čerpat finanční prostředky v programovacím období 2014–2020.

OP VVV reaguje na priority Evropy 2020⁹ i na další doporučení strategických dokumentů na evropské a národní úrovni.

Oblasti intervencí OP VVV zahrnují:

- a) Podporu rovnosti a kvality přístupu ve vzdělávání.
- b) Rozvoj lepších kompetencí pro trh práce.
- c) Posílení kapacit pro kvalitní výzkum a jeho přínos pro společnost.

OP VVV má **čtyři prioritní osy**, a to:

1. **Posilování kapacit pro kvalitní výzkum** – projekty zaměřené na posílení excelence ve výzkumu a zvýšení přínosů výzkumu pro společnost.
2. **Rozvoj vysokých škol a lidských zdrojů pro výzkum a vývoj** – projekty zaměřené na zvýšení kvality vzdělávání na vysokých školách a jeho relevanci pro potřeby trhu práce a společnosti, na zvýšení účasti studentů se specifickými potřebami a ze socioekonomicky znevýhodněných skupin na vysokoškolském vzdělávání, zkvalitnění podmínek pro celoživotní vzdělávání na vysokých školách a další.
3. **Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání** – projekty zaměřené na vzdělávání k sociální integraci dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP), na zvýšení kvality předškolního vzdělávání, zlepšení kvality vzdělávání žáků v klíčových kompetencích, rozvoj systému strategického řízení a hodnocení kvality ve vzdělávání, zkvalitnění přípravy budoucích a začínajících pedagogických pracovníků a zvyšování kvality vzdělávání a odborné přípravy včetně posílení jejich relevance pro trh práce.
4. **Technická pomoc** – zajistí efektivní administraci a informovanost a publicitu.

Finanční podpora je realizována prostřednictvím projektů. V rámci prioritní osy 1 budou vyhlašovány výzvy na předkládání individuálních projektů systémových, ostatních, velkých projektů případně globálních grantů (bude-li v programu využit zprostředkující subjekt jako příjemce globálního grantu), prostřednictvím nichž budou následně vyhlašovány výzvy na předkládání grantových projektů.

V rámci prioritní osy 2 budou vyhlašovány výzvy na předkládání individuálních projektů systémových, ostatních, velkých projektů případně globálních grantů (bude-li v programu využit zprostředkující subjekt jako příjemce globálního grantu), prostřednictvím nichž budou následně vyhlašovány výzvy na předkládání grantových projektů, a na předkládání individuálních projektů, kdy bude možné žádat o podporu prostřednictvím individuálních projektů ostatních a individuálních projektů systémových.

V rámci prioritní osy 3 budou vyhlašovány výzvy na předkládání individuálních a zjednodušených projektů. Žádat o podporu prostřednictvím individuálních projektů bude možné formou individuálních projektů systémových a ostatních.

⁹ **Evropa 2020. Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění**

Strategie Evropa 2020 představuje hlavní hospodářskou reformní agendu Evropské unie s výhledem do roku 2020. Nahrazuje tzv. Lisabonskou strategii, jejíž časový horizont vypršel rokem 2010.

Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF)

Integrovaný regionální operační program

Integrovaný regionální operační program (IROP) je program Ministerstva pro místní rozvoj, který se zaměřuje i na vzdělávání – investiční prioritní osa 2: Investice do vzdělávání, odborného vzdělávání včetně odborné přípravy pro získání dovedností a do celoživotního učení rozvíjením infrastruktury pro vzdělávání a odbornou přípravu.

Cílem podpory je vybavit zařízení pro vzdělávání (školy, školská zařízení a další zařízení podílející se na realizaci vzdělávacích aktivit), která umožní rozvíjet klíčové schopnosti, zlepšit kvalitu celoživotního učení, to je formálního (předškolního, základního, středního, vyššího odborného), zájmového a neformálního vzdělávání mládeže a dalšího vzdělávání dospělých.

V místech, kde je to potřebné, bude podporováno rozšíření kapacit pro předškolní a základní vzdělávání a rekonstrukce a modernizace vybavení škol a školských zařízení.

Tabulka č. 2: Indikativní alokace podle prioritních os

Prioritní osa	Fond	Spolufinancování (EUR)		Celkem (EUR)
		85%	15%	
1. Posilování kapacit pro kvalitní výzkum	ERDF	1 026 741 126	181 189 611	1 207 930 737
2. Rozvoj vysokých škol a lidských zdrojů pro výzkum a vývoj	ERDF	440 031 911	77 652 690	517 684 601
	ESF	332 640 991	58 701 351	391 342 342
3. Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání	ESF	899 362 679	158 711 061	1 058 073 740
4. Technická pomoc	ERDF	112 449 029	19 843 946	132 292 975
Celkem		2 811 225 736	496 098 659	3 307 324 395

Příloha č. 1**Kritéria realizace vybraných opatření**

Index opatření	Kritérium realizace
A.1.1	Novela zákona
A.2.1	Dostatečné kapacity MŠ
A.3.1	Vyhlášené výzvy
A.4.3	Upravený RVP oboru vzdělání Předškolní a mimoškolní pedagogika
A.5.1	Analytický podklad o potřebě vyšší kvalifikace učitelek MŠ
A.5.2	Stanovení kvalifikačních předpokladů pro výkon učitele MŠ
A.6.4	Metodika polytechnického vzdělávání v mateřských školách
A.7.1	Výstupy z diskuze
B.1.1	Dostatečné kapacity ZŠ
B.2.1	Podíl odkladů v jednotlivých krajích
B.3.1	Podíl žáků odcházejících ze ZŠ na nižší stupeň víceletých gymnázií
B.3.2	Jednotná pravidla pro diagnostiku dětí a žáků ve školských poradenských zařízeních
B.4.4	Upravené vzdělávací programy DVPP
B.6.1	Počet inovovaných RVP pro základní vzdělávání
B.7.2	Návrh revizí RVP
B.7.3	Rada pro revizi RVP
B.8.1	Návrh opatření
B.9.1	Počet soutěží a dalších aktivit
C.1.2	Analýza oborové struktury
C.1.4	Reforma financování
C.2.1	Systém cyklických revizí
C.2.2	Inovované RVP
C.2.3	Aktualizované RVP
C.3.1	Mistrovská zkouška
C.4.1	Zhodnocení struktury RVP Počet RVP s inovovaným obsahem v oblasti středního vzdělávání
C.5.1	Návrh zjednodušeného mechanismu provádění úprav RVP
C.6.1	Zhodnocení kurikulární reformy
C.6.2	Nastavení revizí RVP
C.6.3	Vytvořené Rady pro rozvoj RVP
C.7.1	Počet inovovaných RVP pro střední vzdělávání
C.7.2	Nový obsah sekce na metodickém portálu
C.9.1	Dohody se zaměstnavateli
C.11.1	Přijímací zkouška pro přijímání žáků do oborů středního vzdělání s MZ
C.11.3	Novelizované právní normy
C.11.4	Novelizované právní normy
C.12.1	Počet oborů se zavedenou povinnou MZ z matematiky Reforma MZ
C.12.2	Upravený katalog požadavků zkoušek společné části MZ
C.12.3	Zařazení matematiky do společné části MZ vybraných oborů vzdělání
C.13.1	Podíl škol s elektronickou formou maturitní zkoušky
C.13.2	Podíl škol s upravenou profilovou částí MZ, které nemají ve společné části MZ matematiku
C.14.1	Novela školského zákona
C.14.2	Inovovaná databáze témat
C.14.3	E-learningové vzdělávání
C.14.4	Metodická podpora
C.14.5	Počet škol se zavedením elektronického skládání písemných zkoušek
C.14.6	Internetový informační systém
C.14.7	Databanka úkolů
D.1.1	Vytvořená koncepce VOV
D.1.2	Návrh pravidel pro posuzování žádostí v AK VOV

Index opatření	Kritérium realizace
D.1.3	Návrh právní úpravy
D.1.4	Návrh právní úpravy
D.2.1	Návrh modulového systému
F.1.1	Návrh kritérií kvalitní školy
F.1.3	Zveřejněná kritéria kvalitní školy
F.2.1	Metodika využívání kritérií kvalitní školy v hodnocení škol
F.3.1	Metodika k využívání formativního hodnocení žáků
F.3.3	Počet proškolených pedagogických pracovníků
F.5.2	Počet nových nástrojů pro zavedení tzv. moderace
F.5.4	Počet podpůrných materiálů
F.5.5	Počet zveřejněných příspěvků
F.6.1	Zpráva o výběrovém šetření
F.6.4	Informace o výběrovém šetření pro školy
F.6.5	Počet škol, které o šetření projeví zájem
F.6.6	Zprávy s výsledky šetření poskytnuté školám
F.8.1	Počet šetření Zpráva ze šetření
F.8.3	Rozšířený systém statistických zjišťování; upravený systém sběru dat
F.9.2	Počet vytvořených testových úloh
F.10.1	Novela školského zákona
F.11.1	Počet nově vytvořených výstupů
F.11.2	Rámec hodnocení klíčových kompetencí
F.11.3	Nástroje pro zohlednění socioekonomických podmínek žáků a škol
F.12.3	Počet podpořených osob
F.13.1	Systém indikátorů výkonu systému
F.14.1	Registr opatření
F.14.2	Výroční a tematické zprávy
F.15.4	Výroční a tematické zprávy
G.1.1	Novela školského zákona
G.1.2	Novela vyhlášky č. 73/2005 Sb.
G.2.2	Nové diagnostické postupy
G.2.4	Vytvořené standardy kvality školského poradenského zařízení
G.2.5	Počet vyhlášených dotačních programů
G.3.1	Počet vyhlášených dotačních programů
G.3.2	Počet metodických setkání Počet účastníků metodických setkání
G.3.3	Zavedený systém sběru dat a výkaznictví
G.3.4	Model minimálního preventivního programu
G.4.1	Metodiky práce s žáky se SVP
G.5.2	Metodické dokumenty
G.6.1	Jednotná pravidla financování
G.6.2	Vydané metodické materiály
G.6.3	Počet kvalifikačních kurzů Počet účastníků
G.7.1	Novela vyhlášky
G.7.3	Sjednocená struktura poradenských služeb
G.8.1	Novela právních předpisů
G.9.1	Počet programů DVPP Počet účastníků
G.9.2	Počet programů DVPP Počet účastníků
G.9.3	Počet programů DVPP Počet účastníků
G.9.4	Počet programů DVPP
G.10.1	Počet vyhlášených programů

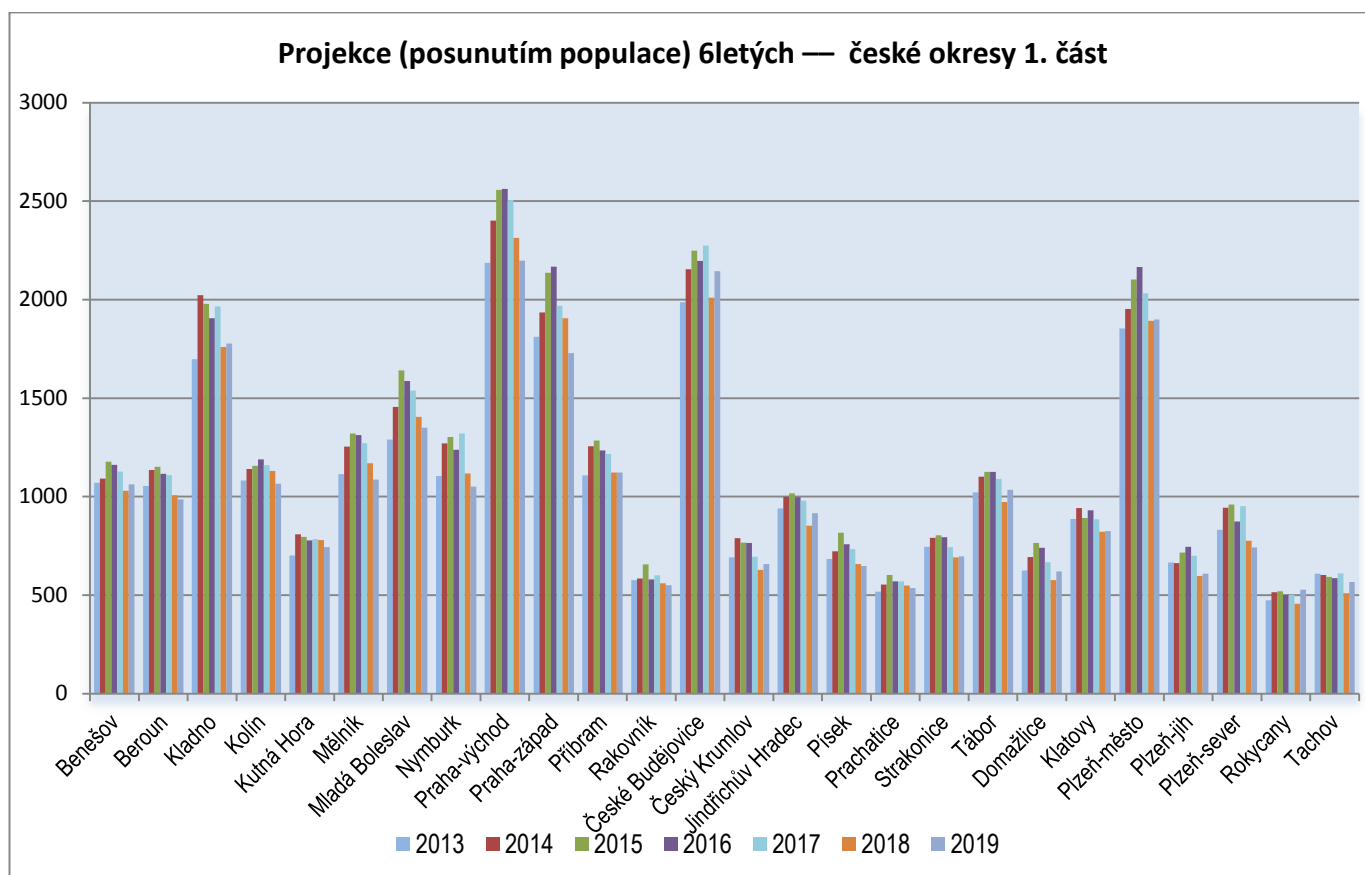
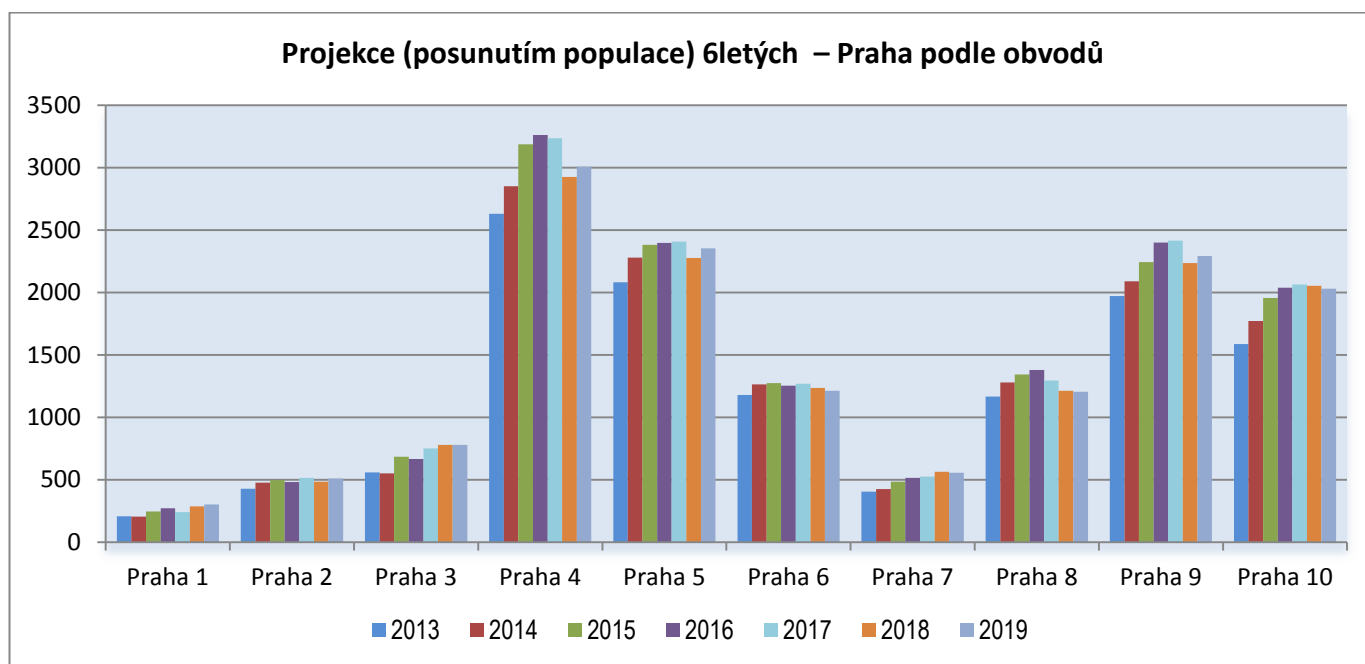
Index opatření	Kritérium realizace
G.10.2	Počet programů DVPP Studie zajišťování služeb ve školách
G.11.1	Přehled kompetencí školských poradenských zařízení a pracovišť
G.11.2	Inspekční zprávy
G.12.2	Model financování
G.13.1	Stanovené podmínky
G.15.1	Počet podpořených žáků Data pro poradenský systém
G.16.1	Počet podpořených žáků Podíl vzdělaných poradenských pracovníků v oblasti kariérového poradenství
G.16.2.	Vytvoření systému monitoringu kariérového poradenství
G.16.3	Návrh standardních činností a způsobů monitorování kvality poradenských služeb
H.1.1	Standard profese učitele
H.1.3	Novelizované právní předpisy
H.2.1	Realizace pilotního ověřování systému Novelizované právní předpisy Počet proškolených členů atestační komise
H.4.1	Počet proškolených osob Počet kurzů DVPP s nově navrženými specializovanými činnostmi
H.5.4	Počet distančního a kombinovaného studia pro učitele bez požadované kvalifikace
H.6.1	Podíl pedagogické praxe ve studijním programu
H.8.1	Zpráva o zkušenosti s uplatňováním podmínek pro DVPP
H.8.2	Šetření mezi učiteli o překážkách v účasti na DVPP
H.8.4	Počet odborných konzultantů.
H.11.2	Novelizované právní předpisy
H.11.3	Návrh obsahového standardu
H.11.4	Počet akreditovaných programů DVPP
H.13.1	Návrh úpravy platových tarifů pedagogických pracovníků
H.13.2	Návrh úpravy stupnice platových tarifů nepedagogických pracovníků
H.13.3	Novela nař. vlády č. 75/2005 Sb.
H.15.1	Standard profese ředitele
H.15.5	Počet inovovaných obsahů tzv. funkčního studia v systému DVPP
H.16.2	Počet akreditovaných programů DVPP
I.4.2	Podíl dětí a žáků z věkové skupiny 6–15 let navštěvujících střediska zájmového vzdělávání
J.1.1	Počet vzdělávacích programů
K.2.1	Návrh standardů kvality péče v zařízeních pro výkon ústavní výchovy a ochranné výchovy
K.3.1	Novelizovaný právní předpis
L.1.1	Systém uznávání
L.2.1	Koncepce rozvoje a zvyšování základních dovedností dospělých v ČR
L.2.2	Systém hodnocení vzdělávacích institucí Novelizovaný právní předpis
L.2.3	Dosažená 15% účast na dalším vzdělávání
L.4.1	Počet nových profesních kvalifikací
L.5.2	Návrh celkového pojetí mistrovské zkoušky Počet absolventů učebních oborů, kteří složili mistrovskou zkoušku
L.5.3	Plošné ověření mistr mistrovské zkoušky
L.5.4	Počet účastníků kurzů
L.5.5	Novela právního předpisu
M.1.2	Návrh zastřešujícího kurikulárního dokumentu
M.2. 1	Datová politika resortu
M.2.2	Informační systém
M.5.1	Přípravný výbor
M.5.2	Národní rada pro vzdělávání
M.6.2	Návrh analýzy

Seznam zkratk

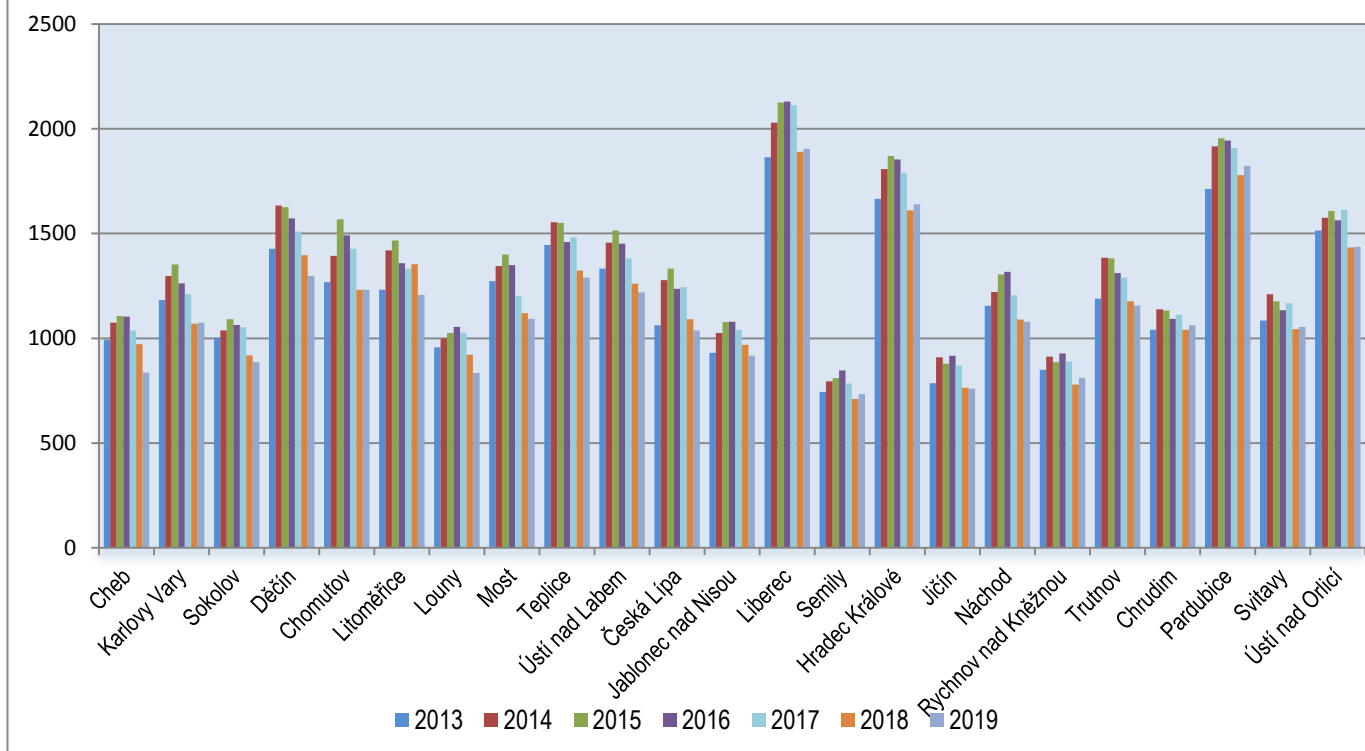
AK	Agrární komora	AK VOV	Akreditační komise pro vyšší odborné vzdělávání
CBT	Kognitivně behaviorální terapie	CJ	Cizí jazyk
CZ-NACE	Klasifikace ekonomických činností	CZVV	Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání
ČJL	Český jazyk a literatura	ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad	ČŠI	Česká školní inspekce
DDM	Dům dětí a mládeže	DVPP	Další vzdělávání pedagogických pracovníků
DZ ČR	Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR	ERDF	Evropský fond regionálního rozvoje
ESCS	Index sociálního, kulturního a ekonomického zázemí žáka	ESF	Evropský sociální fond
ET	Education and Training, vzdělání a odborná příprava	EU 28	Evropská unie (28 států Evropské unie)
G	Gymnázium	HDP	Hrubý domácí produkt
HK	Hospodářská komora	HMP	Hlavní město Praha
ICILS	International Computer and Information Literacy Study	ICT	Informační a komunikační technologie
InspIS ŠVP	Integrovaný systém inspekční činnosti pro sběr, záznam a vyhodnocování dat; modul pro práci s ŠVP	IPn	Individuální projekt národní
IROP	Integrovaný regionální operační program	JČK	Jihočeský kraj
JMK	Jihomoravský kraj	KHK	Královéhradecký kraj
KVK	Karlovarský kraj	KZÚV	Krajská zařízení ústavní výchovy
LBK	Liberecký kraj	LMP	Lehké mentální postižení
MA (M)	Matematika	MF	Ministerstvo financí ČR
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR	MSK	Moravskoslezský kraj
MŠ	Mateřská škola	MŠMT	Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy ČR
MZ	Maturitní zkouška	MZd	Ministerstvo zdravotnictví ČR
NIDV	Národní institut pro další vzdělávání	NIQES	Národní systém inspekčního hodnocení vzdělávací soustavy
NPV	Národní program vzdělávání	NSK	Národní soustava kvalifikací
NÚV	Národní ústav pro vzdělávání	OČK	Olomoucký kraj
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj	OP VVV	Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání
OSPOD	Orgán sociálně právní ochrany dětí	p. b.	Procentní bod
PCK	Pardubický kraj	PIRLS	Progress in International Reading Literacy Study

PISA	Programme for International Student Assessment	PPP	Pedagogicko-psychologická poradna
PPS	Parita kupní síly	PŠD	Povinná školní docházka
PZK	Plzeňský kraj	RAMPS	Rozvoj a metodická podpora poradenských služeb
RVP	Rámcový vzdělávací program	SČK	Středočeský kraj
SOŠ	Střední odborná škola	SPC	Speciálně pedagogické centrum
SPČR	Svaz průmyslu a dopravy	SVČ	Středisko volného času
SVP	Speciální vzdělávací potřeby	ŠD	Školní družina
ŠK	Školní klub	ŠMP	Školní metodik prevence
ŠVP	Školní vzdělávací program	ŠZ	Školský zákon
TALIS	Teaching and Learning International Survey	TIMSS	Trends in International Mathematics and Science Study
ÚLK	Ústecký kraj	ÚP	Úřad práce
VOŠ	Vyšší odborná škola	VOV	Vyšší odborné vzdělávání
VŠ	Vysoká škola	VYS	Kraj Vysočina
ZLK	Zlínský kraj	ZŠ	Základní škola
ZUŠ	Základní umělecká škola	ZUV	Základní umělecké vzdělávání
ZV	Základní vzdělávání	ZZ	Závěrečná zkouška

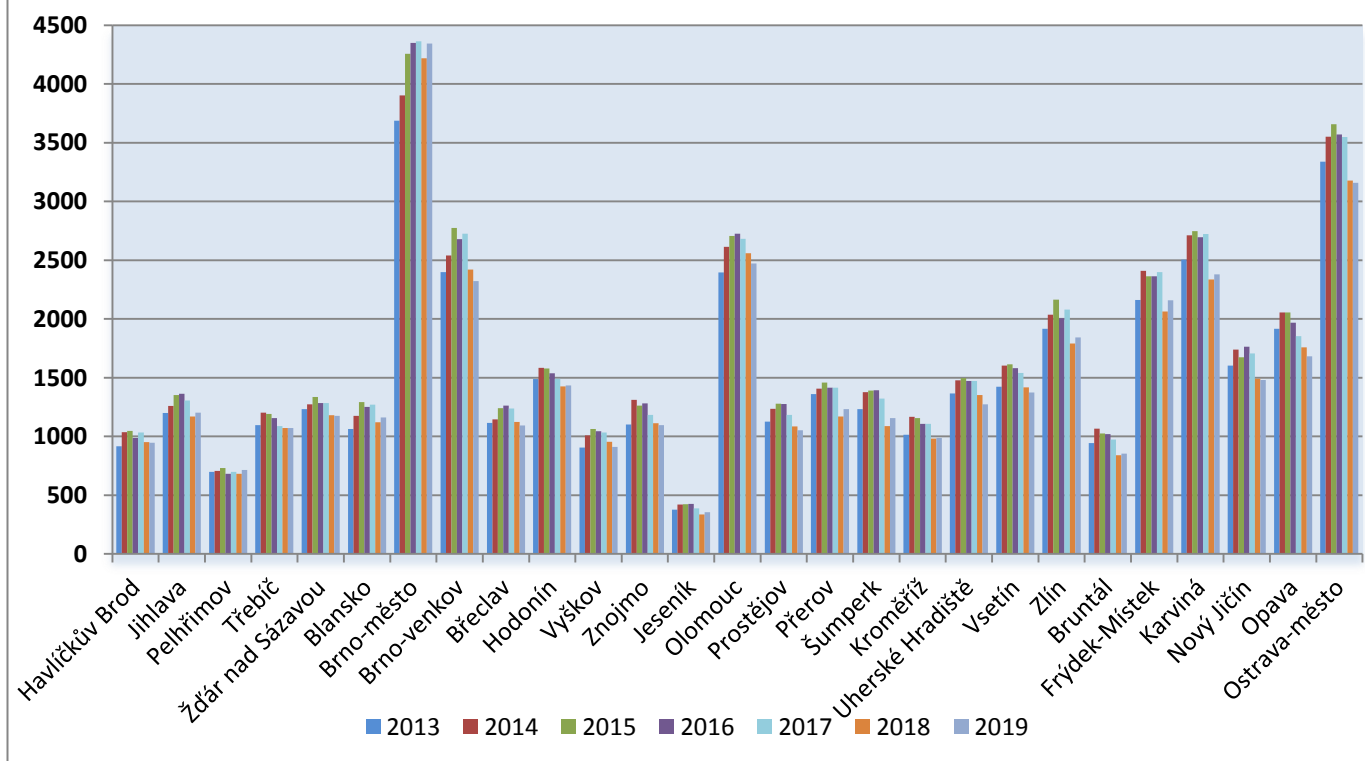
Grafická část

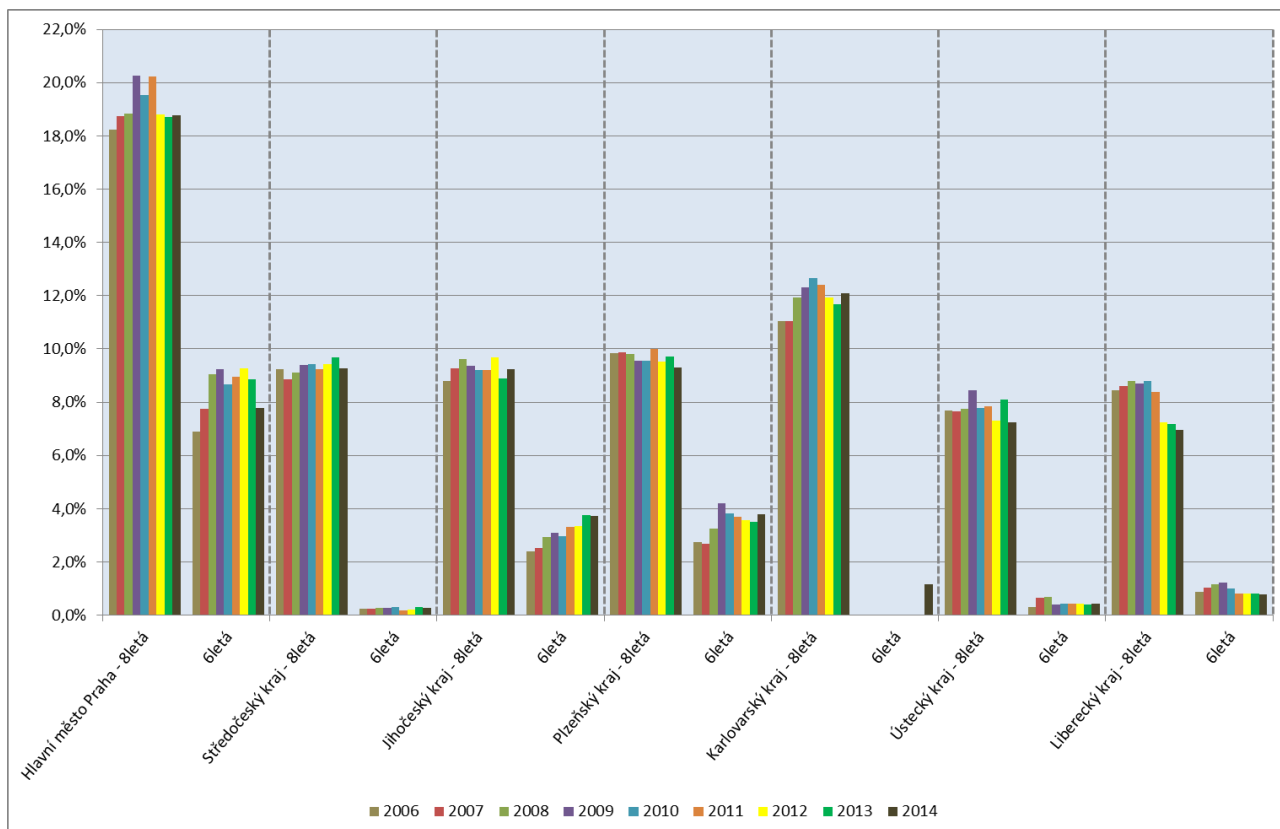
Projekce (posunutím populace) 6letých — české okresy 2. část

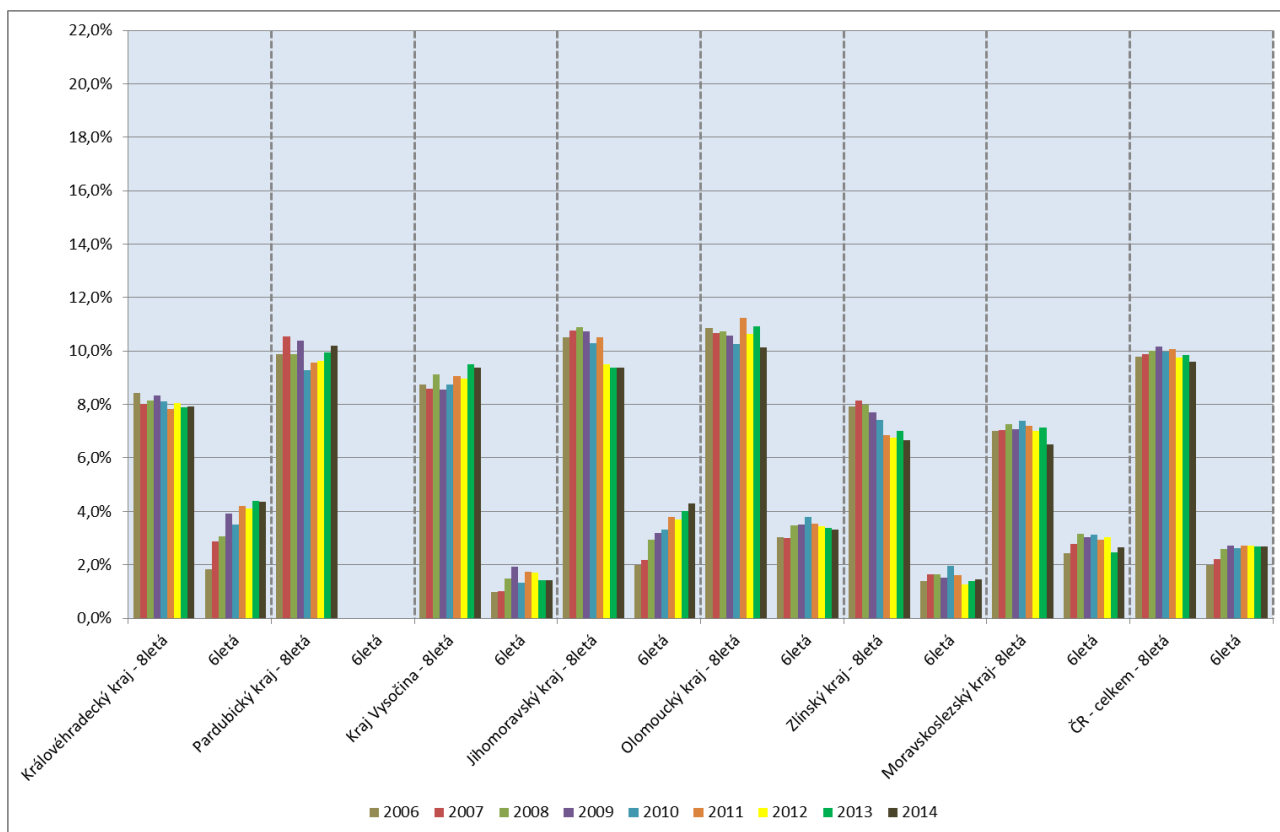
Projekce (posunutím populace) 6letých — moravské okresy

Podíl žáků 5. a 7. tříd ZŠ odcházejících do 1. ročníku 8 a 6letého gymnázia

Zdroj dat: MŠMT

Zdroj dat: MŠMT